Tid for taktskifte

- Bærekraften i Volda og Ørsta kommuner (og kommune-Norge) frem mot 2040

Fellesmøte Ørsta/Volda kommuner

Hornindal 29. oktober 2026

Håvard Moe, partner/daglig leder NIVI Analyse as

Det kommer til å gå godt!!

Spørsmålet er bare hva som er igjen av Nannestad kommune (og kommunesektoren) slik vi kjenner den i dag i 2040

Men; kommuneøkonomi og velferdsstaten er «småproblemer» hvis alt det andre som kan gå galt frem mot 2050 går galt (krig, klima, KI , etc)….

Volda og Ørsta 2040?

2037

2033

2031

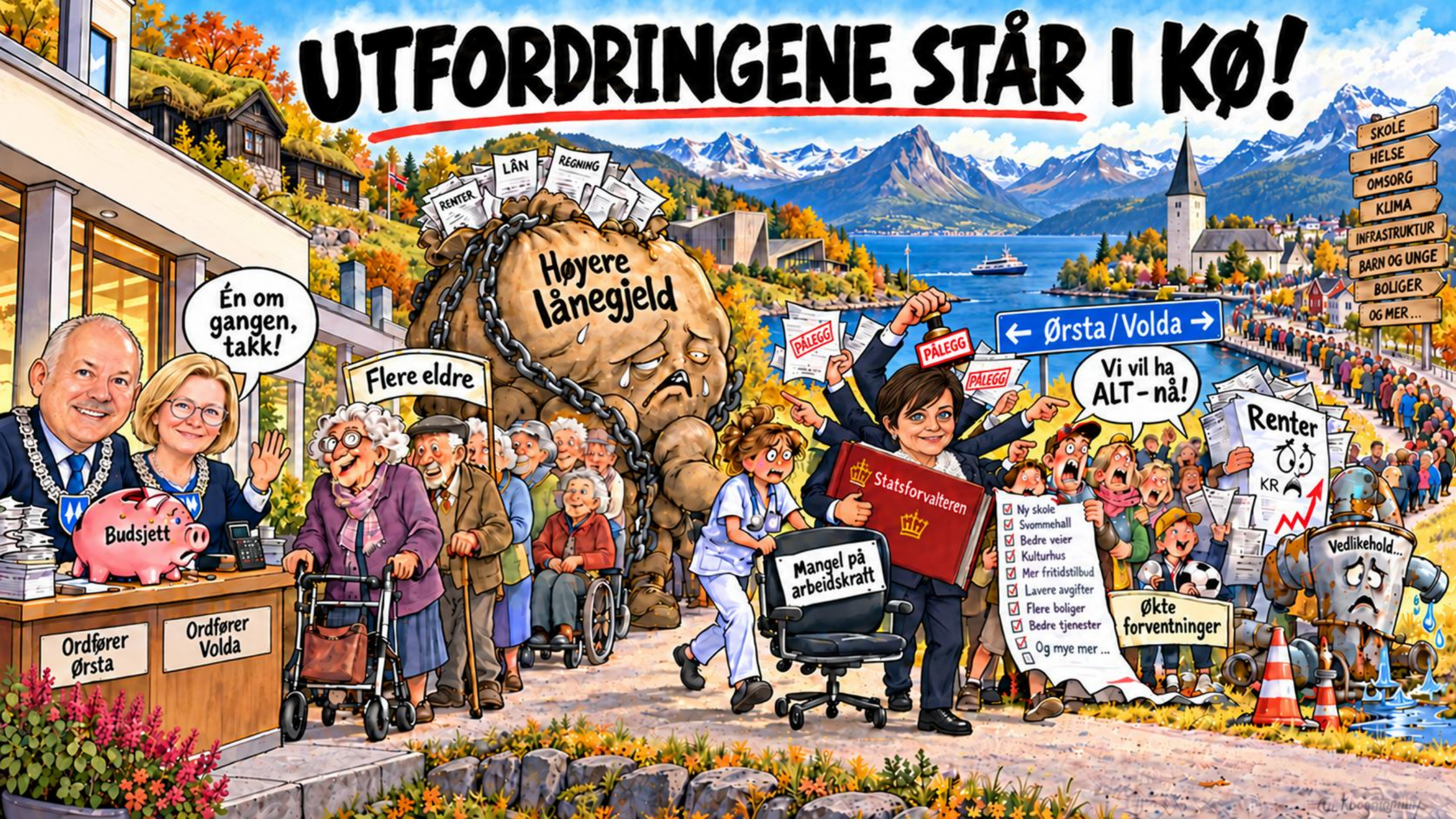
2029

2027

2026

2025

Det eneste som er mer krevende enn å få inn en ny tanke i hode på en kommunepolitiker, er å få ut en gammel

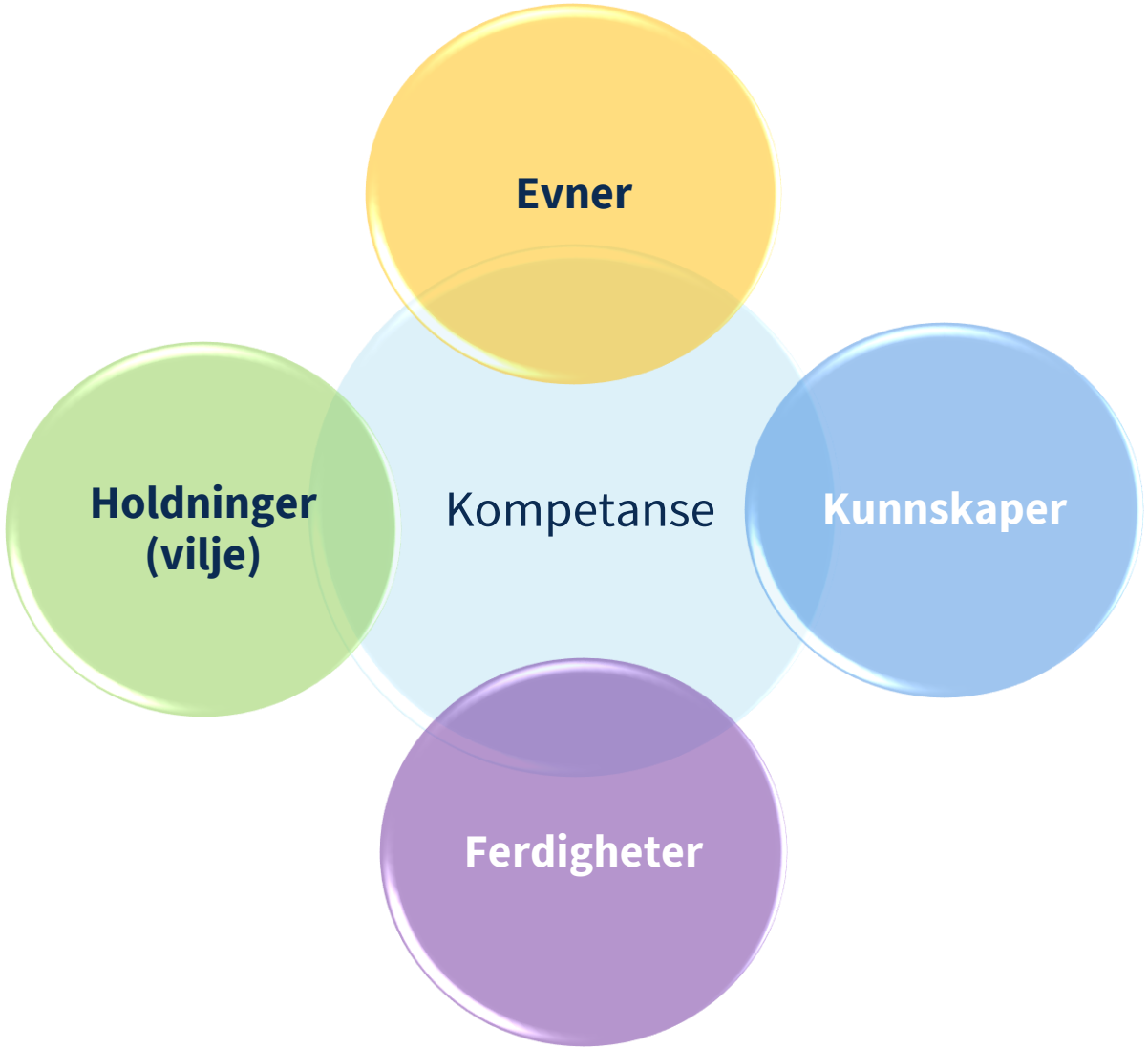

UTFORDRINGENE STÅR I KØ!
Én om gangen, takk!
Budsjett
Ordfører Ørsta
Ordfører Volda
Flere eldre
RENTER
LÅN
REGNING
Høyere lånegjeld
Mangel på arbeidskraft
PÅLEGG
PÅLEGG
PÅLEGG
Statsforvalteren
← Ørsta / Volda →
Vi vil ha ALT – nå!
Ny skole
Svømmehall
Bedre veier
Kulturhus
Mer fritidstilbud
Lavere avgifter
Flere boliger
Bedre tjenester
Og mye mer ...
Økte forventninger
Renter
KR
Vedlikehold...
SKOLE
HELSE
OMSORG
KLIMA
INFRASTRUKTUR
BARN OG UNGE
BOLIGER
OG MER...

«Den største utfordringen i vår tid er vår evne til å endre tankesett»
Al Gore

Den virksomhet som ikke endrer seg minst 10 % hvert år, står i fare for å måtte endre seg 100 % hvert tiende år

NIVI Analyse a/s

Vi må utvikle vår politiske leder- og endringskompetanse

Mot og vilje til endring?

Til syvende og sist, så handler ikke dette om avanserte KOSTRA-analyser eller faglige svært vanskelige spørsmål. Det handler om vilje, vilje og atter vilje.

Vil vi?

NIVI Analyse a/s

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Volda og Ørsta og kommune-Norge?

Hva skjer?

- **Demografisk «bølger»**
  - 1945-generasjonen blir 80 år 2025 og barnebarna deres forlater skolepliktig alder

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Søk

> Arbeid, lønn og utdanning > Befolkning og bolig > Helse og samfunn > Miljø og transport > Næringsliv og teknologi > Økon

Forsiden > Befolkning > Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

Skriv

Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

PUBLISERT:
11. mars 2020

I 2019 ble det født 54 500 barn i Norge, som er 600 færre enn i 2018. Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,53 barn per kvinne. Dette innebærer at vi for tredje året på rad registrerer rekordlav fruktbarhet i Norge.

Rekordlav fruktbarhet i 2022

Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,41 barn per kvinne i 2022. Det er kraftig nedgang fra 1,55 året før, og det laveste som noen gang er målt i Norge.

Publisert: 7. mars 2023

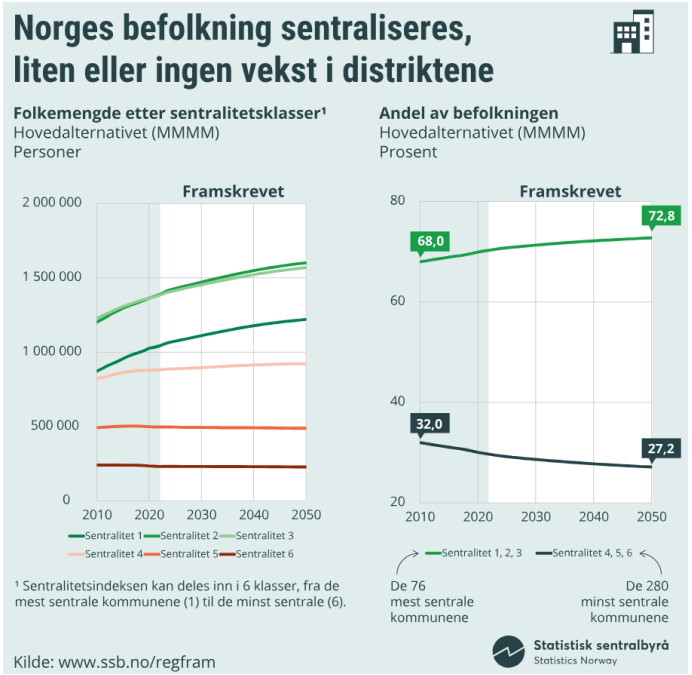
Forfatter: Linn Krokedal

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge. Det er 4 500 færre enn året før, og 1 500 færre enn i 2020, viser nye tall fra statistikken Fødte.

«Ingen» vil ha mange barn lenger. Det overrasker ikke trebarnsmor Ida Kathrine Gravensteen.

Aftenposten
422 006 likerklikk på side

NIVI Analyse a/s

Norge vil vokse med ca

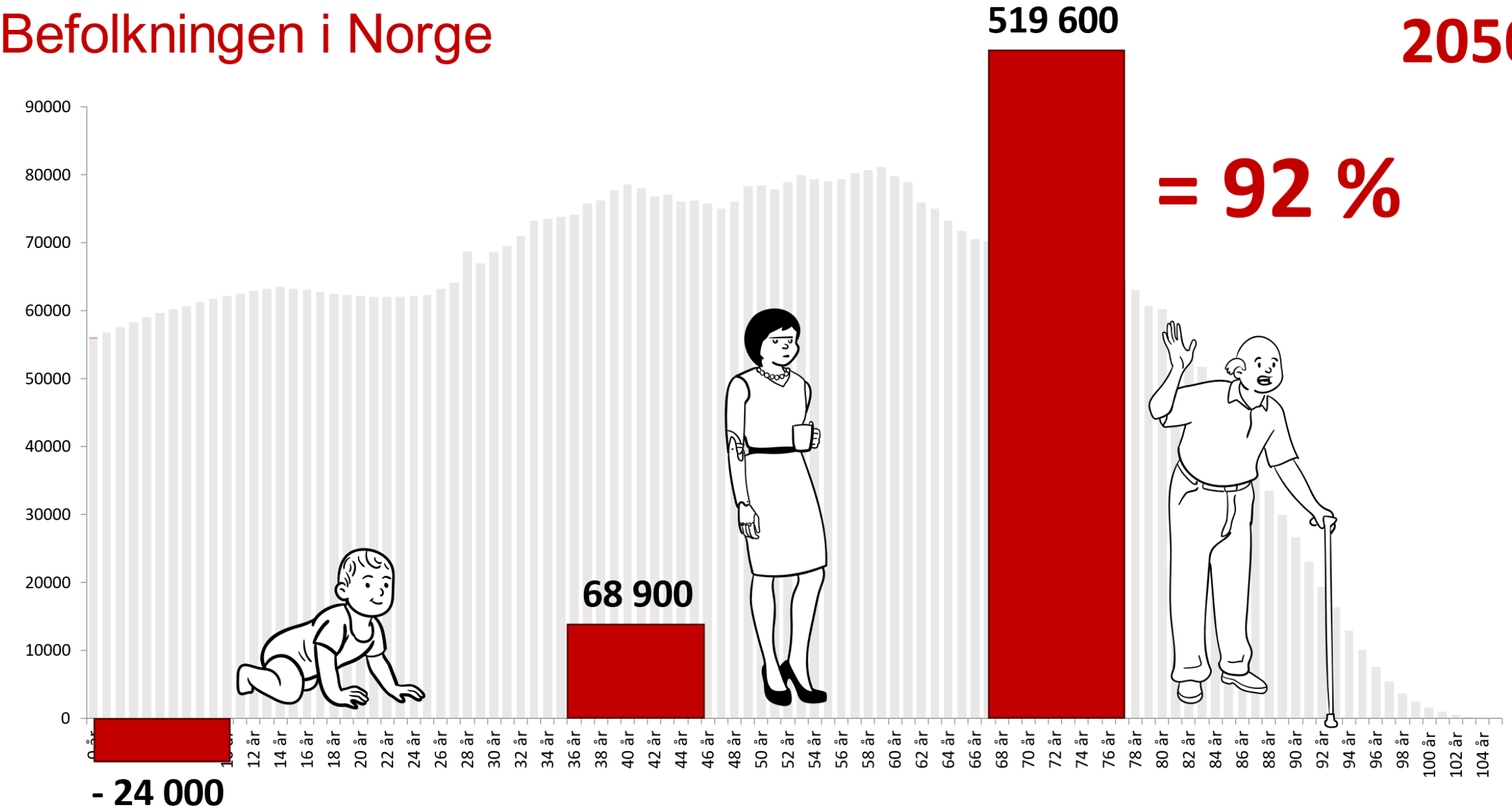
600 000 innbyggere

til 6,1 millioner innbyggere

i 2050

Befolkningen i Norge

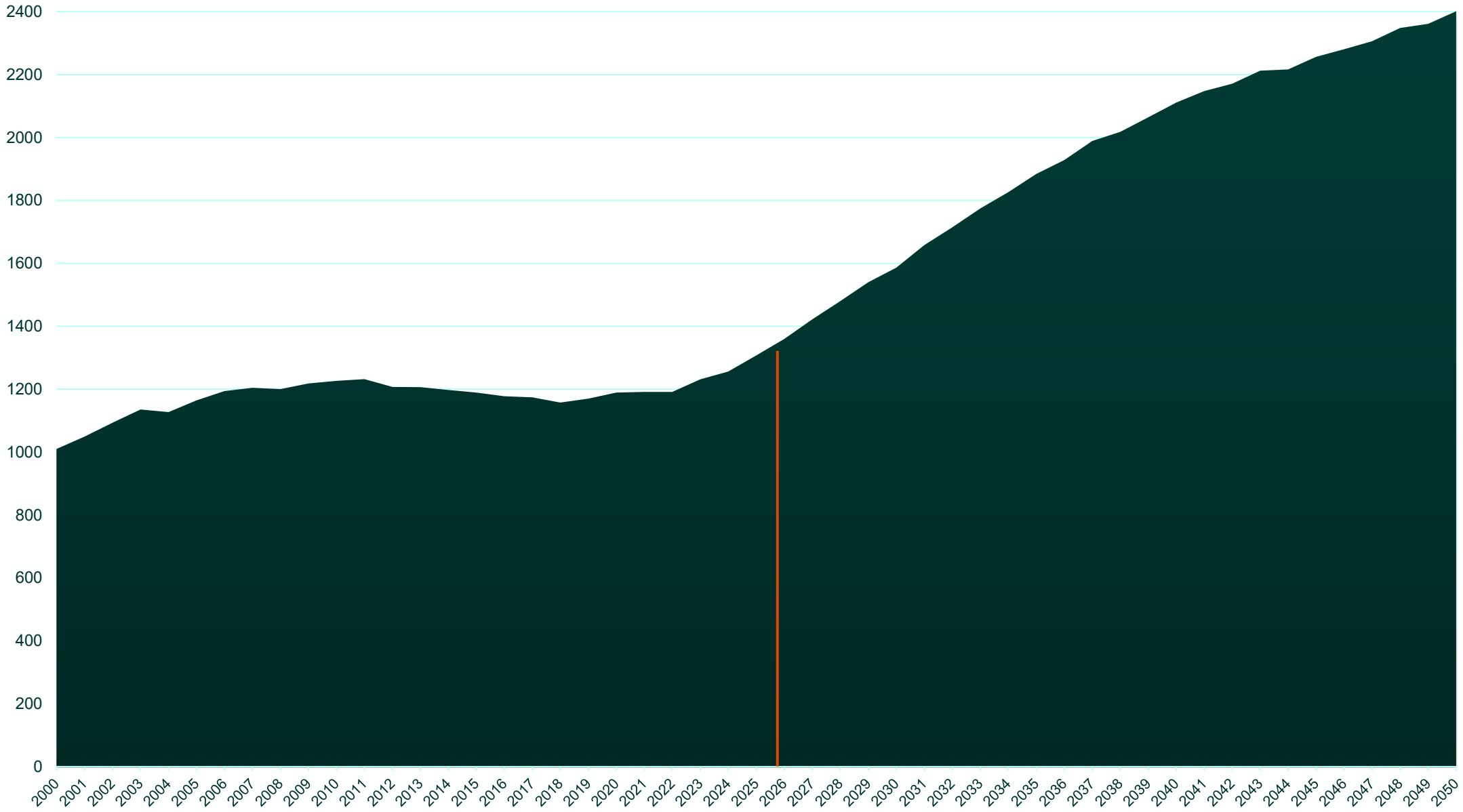
2050

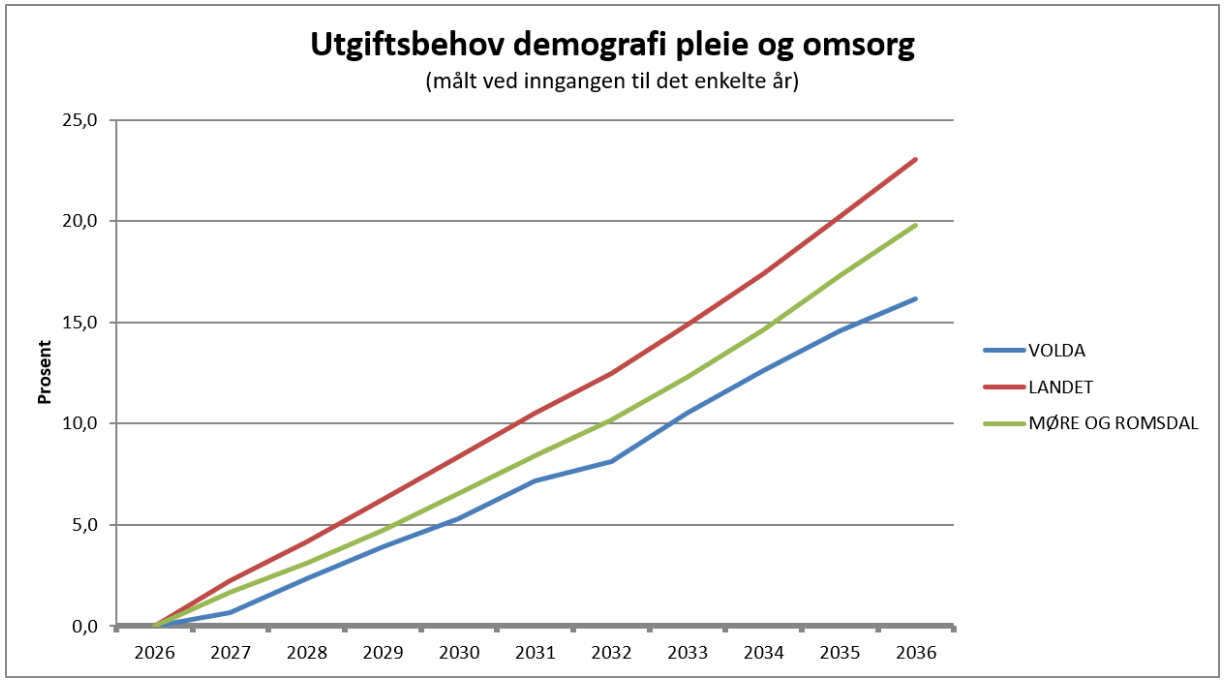
Hovedalternativet i befolkningsfremskrivningen2024. Kilde: SSB

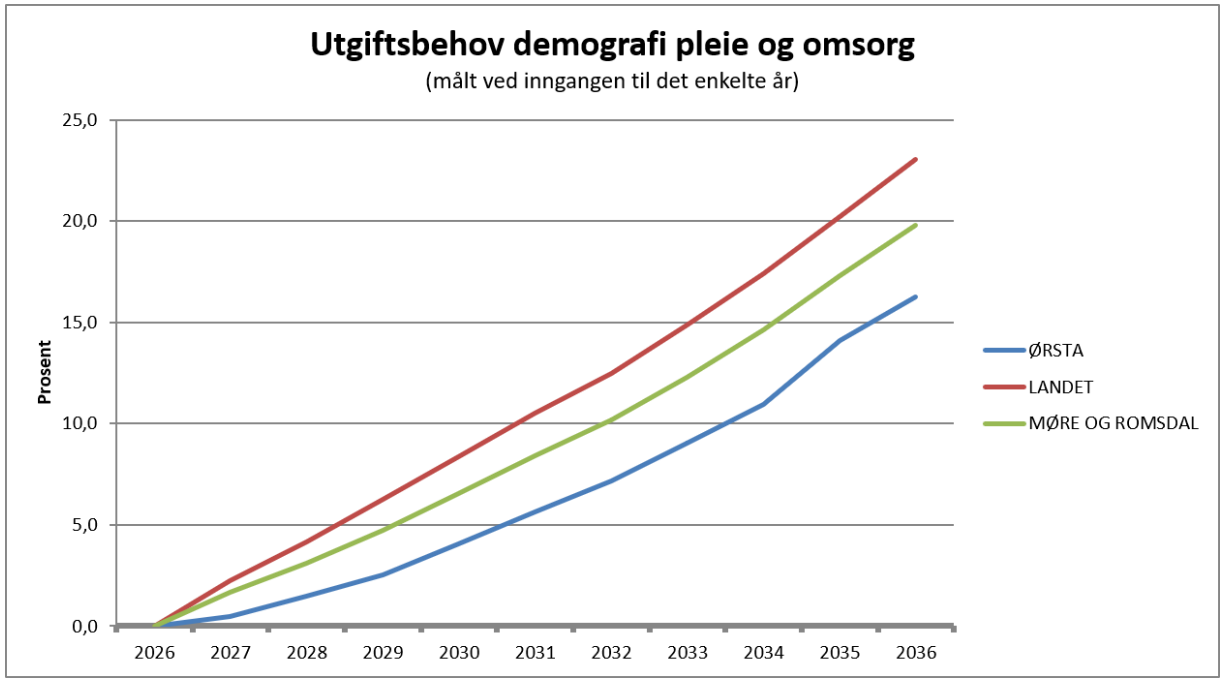
Antall innbyggere 80 + i Ørsta og Volda

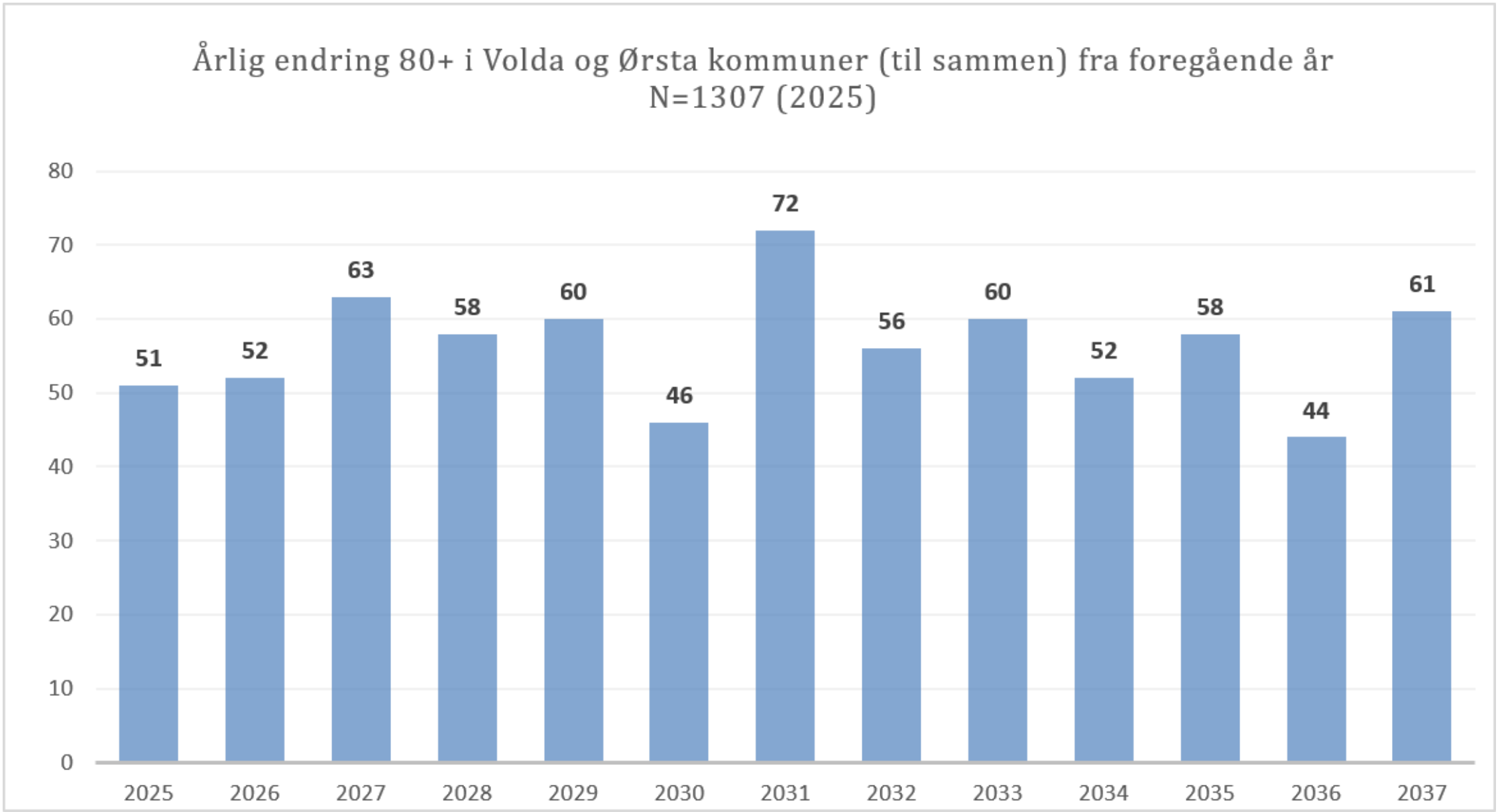
År 2000 - 2050

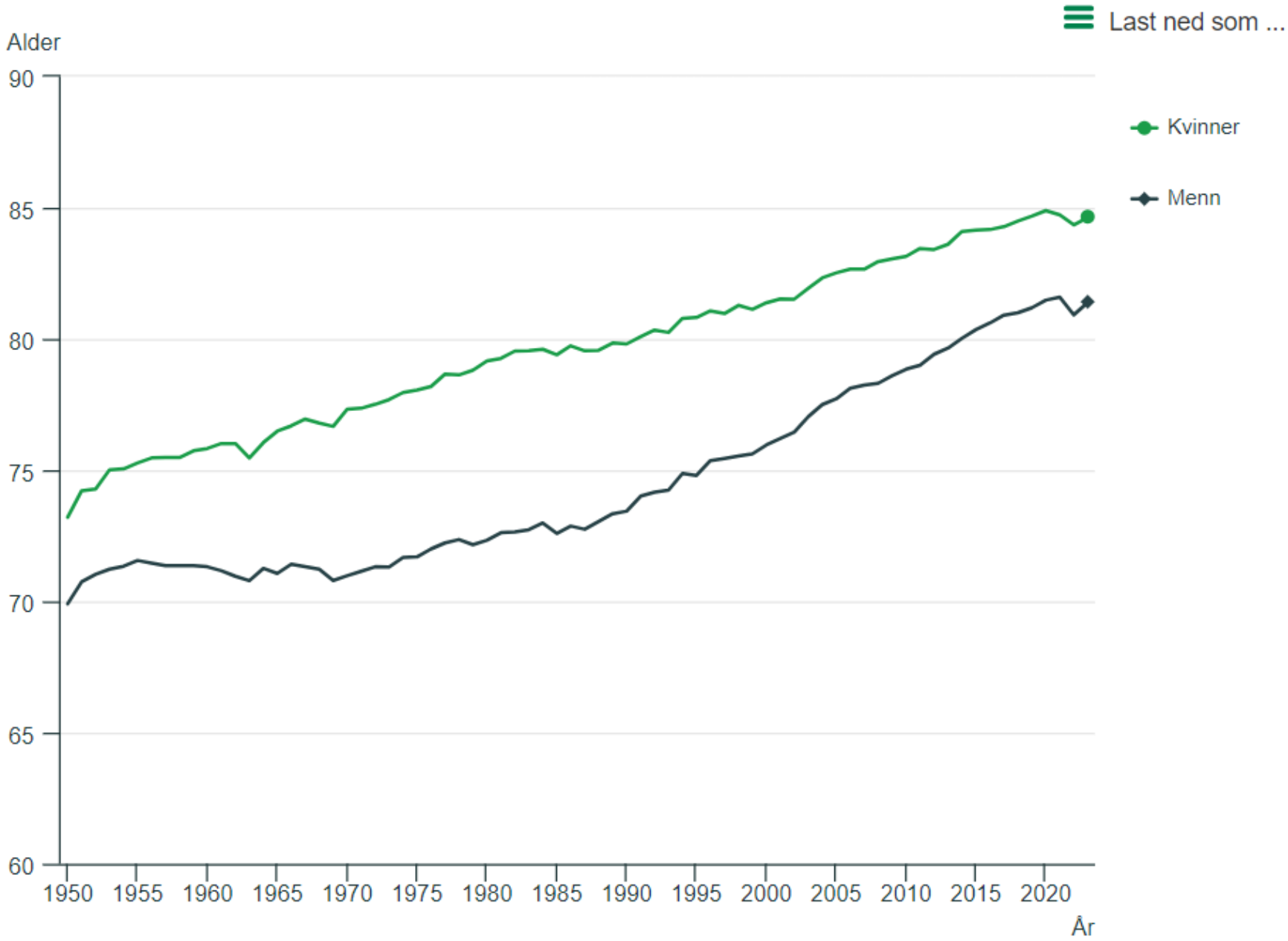
NIVI Analyse a/s

Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg
(målt ved inngangen til det enkelte år)
Prosent
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
VOLDA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

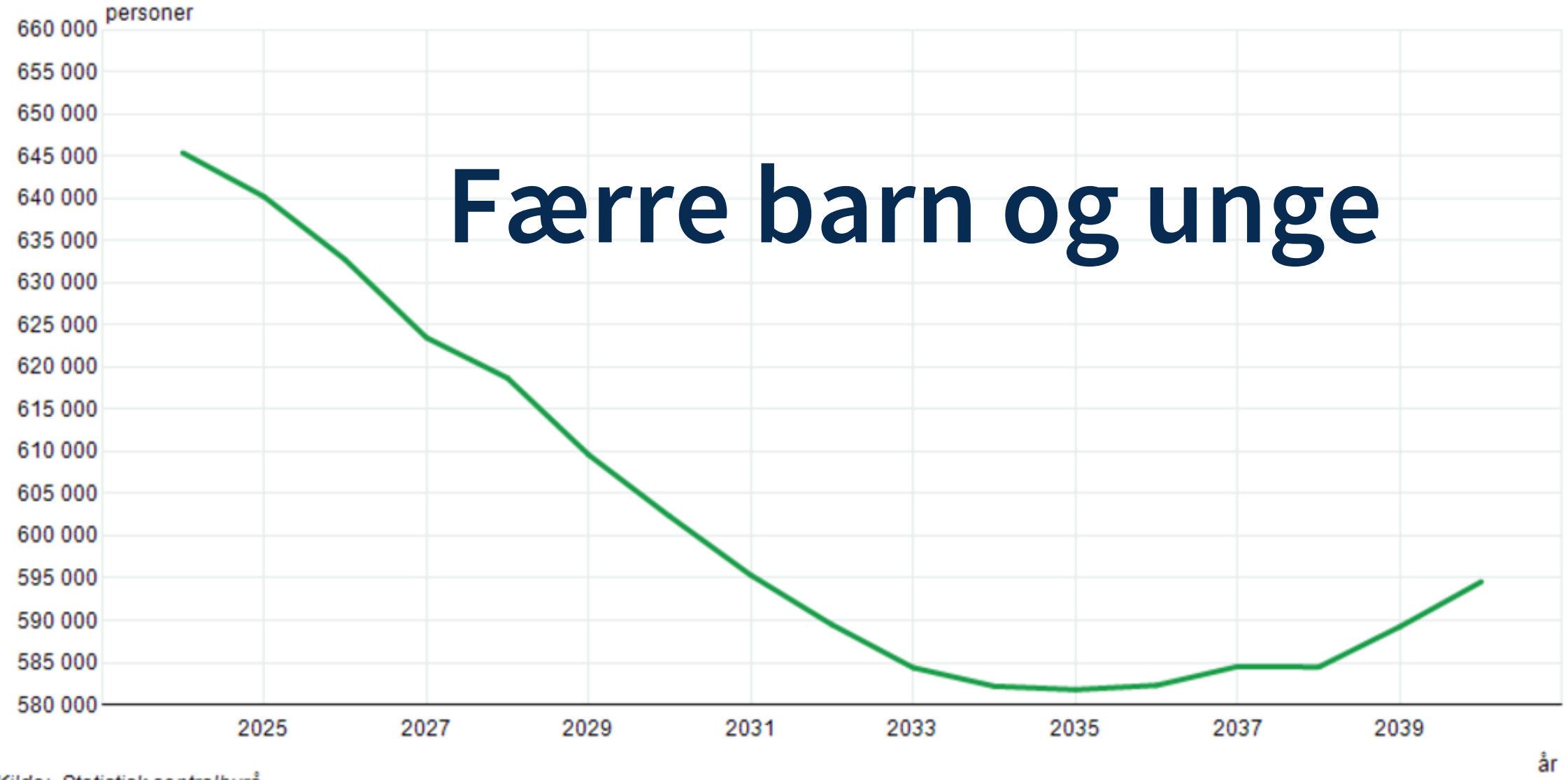

Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg
(målt ved inngangen til det enkelte år)
Prosent
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
ØRSTA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

Årlig endring 80+ i Volda og Ørsta kommuner (til sammen) fra foregående år
N=1307 (2025)
80
70
60
50
40
30
20
10
0
51
52
63
58
60
46
72
56
60
52
58
44
61
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037

Forventet levealder - Norge

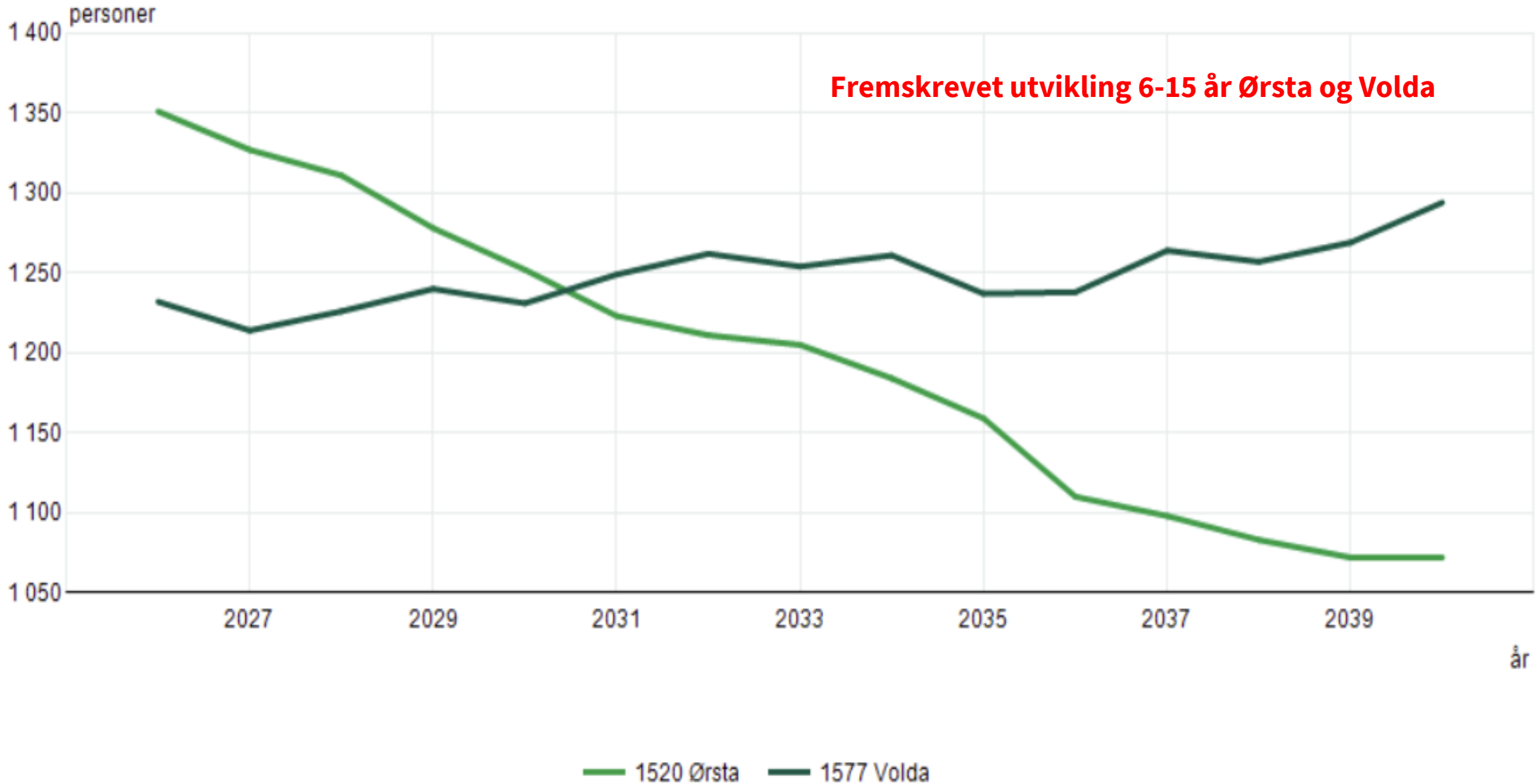
14288: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), 6-15 år.

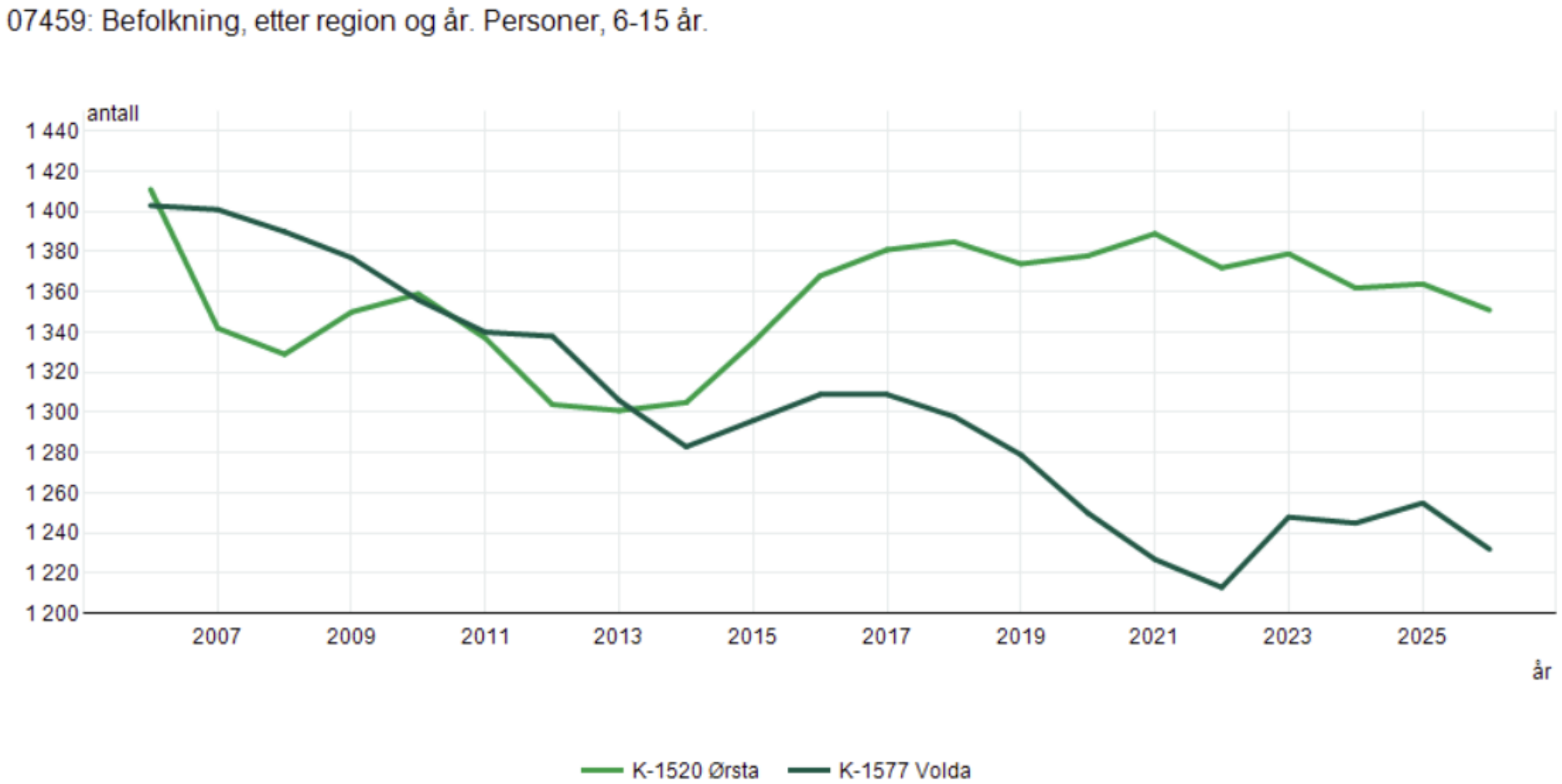
Færre barn og unge

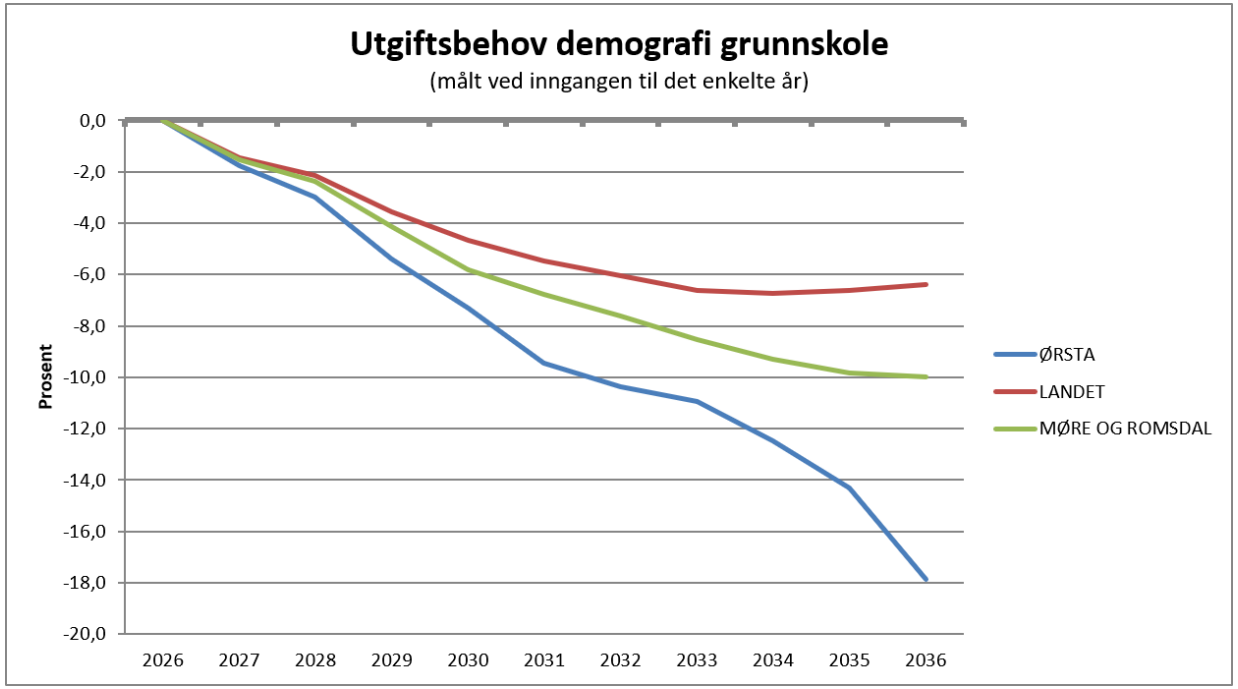
Kilde: Statistisk sentralbyrå

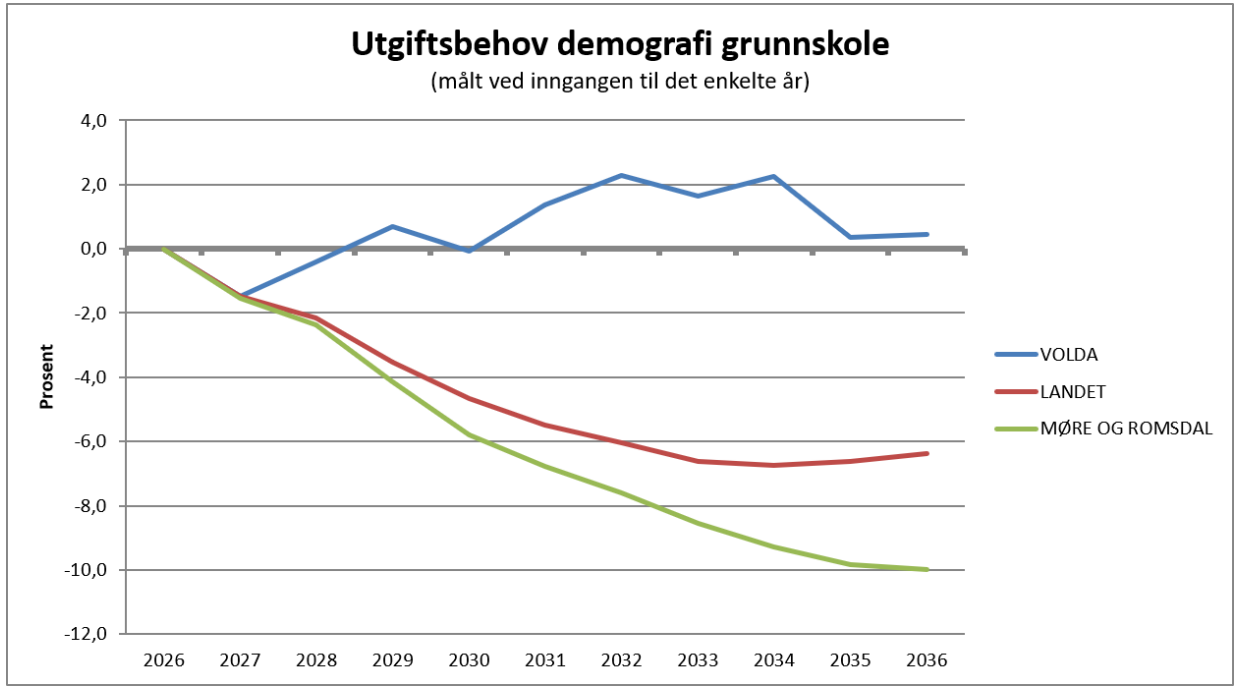
14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region og år. Hovedalternativet (MMMM), 6-15 år.

Ørsta får nå den nedgangen i aldersgruppen 6-15 år som Volda hadde i perioden 2006-2022

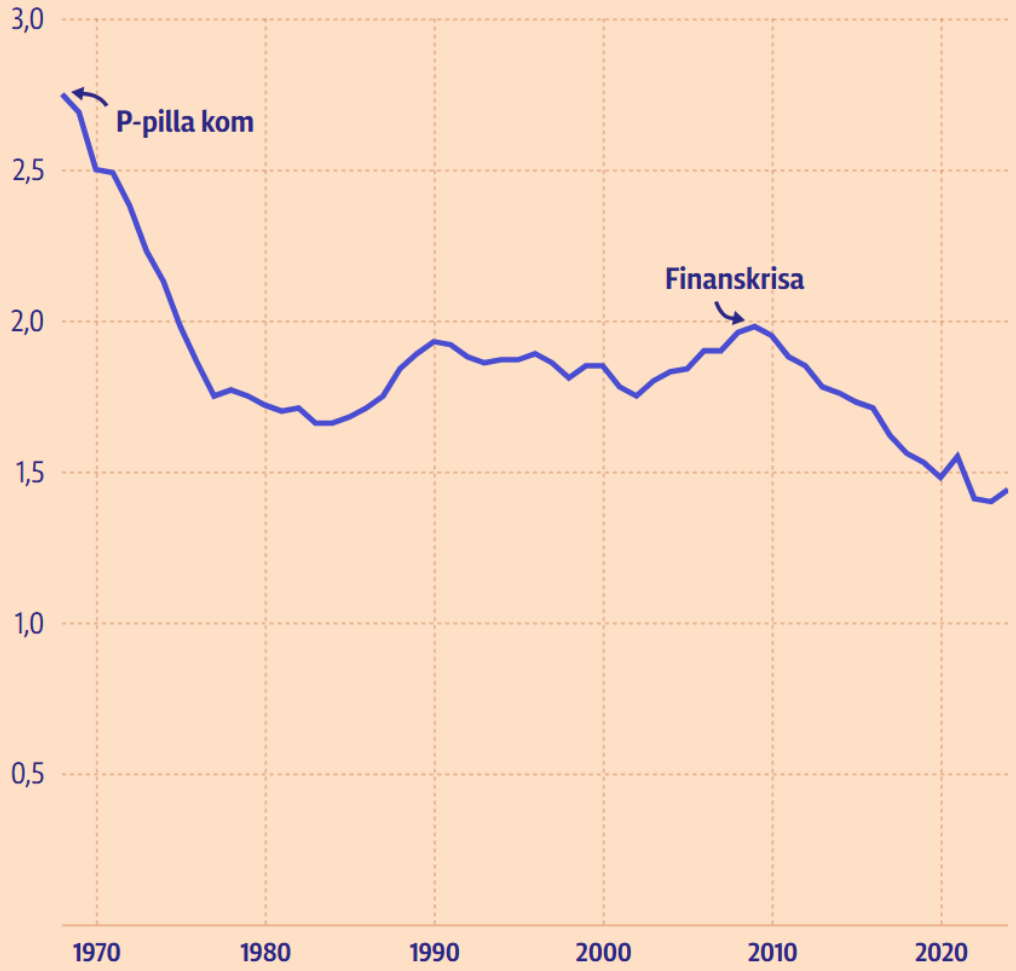

Utgiftsbehov demografi grunnskole
(målt ved inngangen til det enkelte år)
Prosent
0,0
-2,0
-4,0
-6,0
-8,0
-10,0
-12,0
-14,0
-16,0
-18,0
-20,0
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
ØRSTA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

Utgiftsbehov demografi grunnskole
(målt ved inngangen til det enkelte år)
Prosent
4,0
2,0
0,0
-2,0
-4,0
-6,0
-8,0
-10,0
-12,0
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
VOLDA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

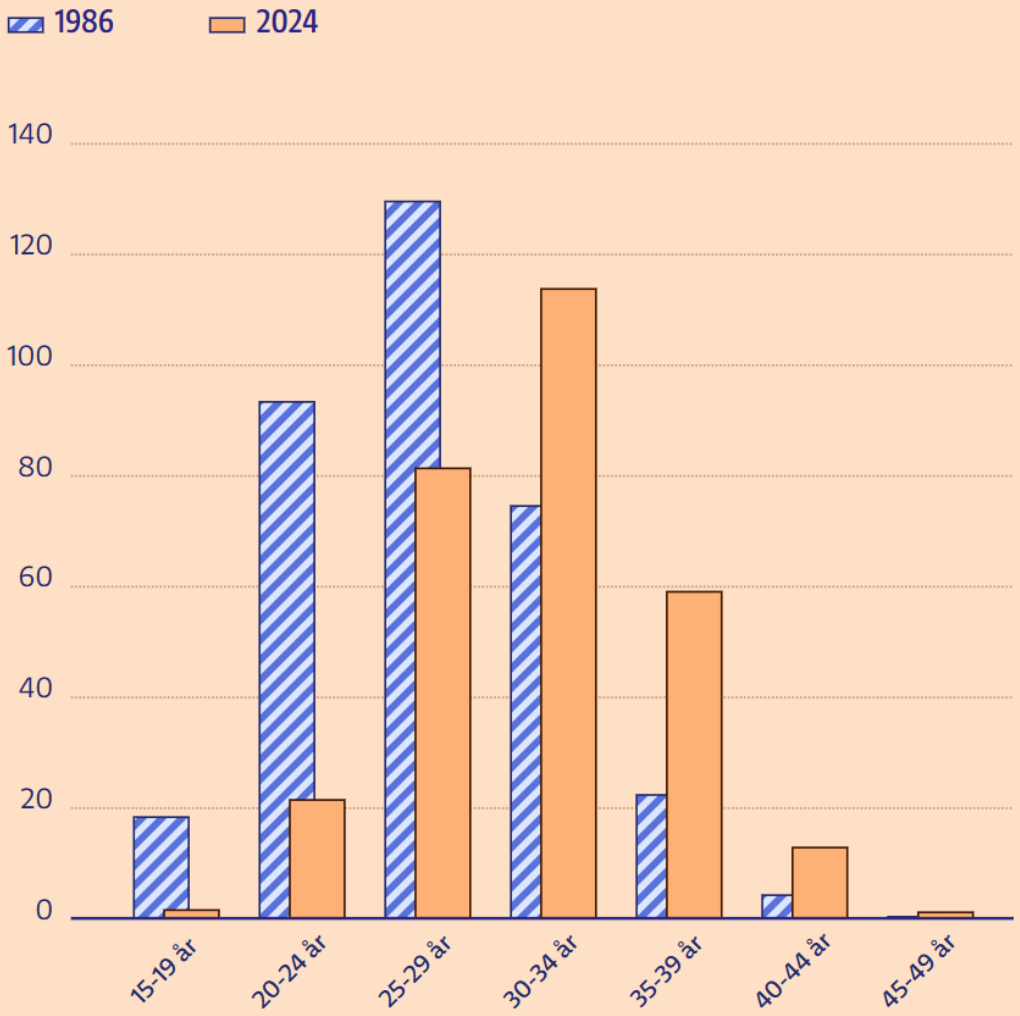
Samla frukbarheitstal

Kjelde: SSB

Antal fødde per 1000 kvinne

Kjelde: SSB

NIVI Analyse a/s

Hva skjer?

- Demografisk «bølger»
  - 1945-generasjonen blir 80 år 2025 og barnebarna deres forlater skolepliktig alder
- Redusert og utsatt fertilitet
  - Gjennomsnittsalderen for en førstegangsfødende har nå rundet 30 år
  - Barnekullene blir stadig mindre
- **Sentralisering**

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Søk

> Arbeid, lønn og utdanning > Befolkning og bolig > Helse og samfunn > Miljø og transport > Næringsliv og teknologi > Økon

Forsiden > Befolkning > Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

Skriv

Rekordlav fruktbarhet for tredje år på rad

PUBLISERT:
11. mars 2020

I 2019 ble det født 54 500 barn i Norge, som er 600 færre enn i 2018. Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,53 barn per kvinne. Dette innebærer at vi for tredje året på rad registrerer rekordlav fruktbarhet i Norge.

Rekordlav fruktbarhet i 2022

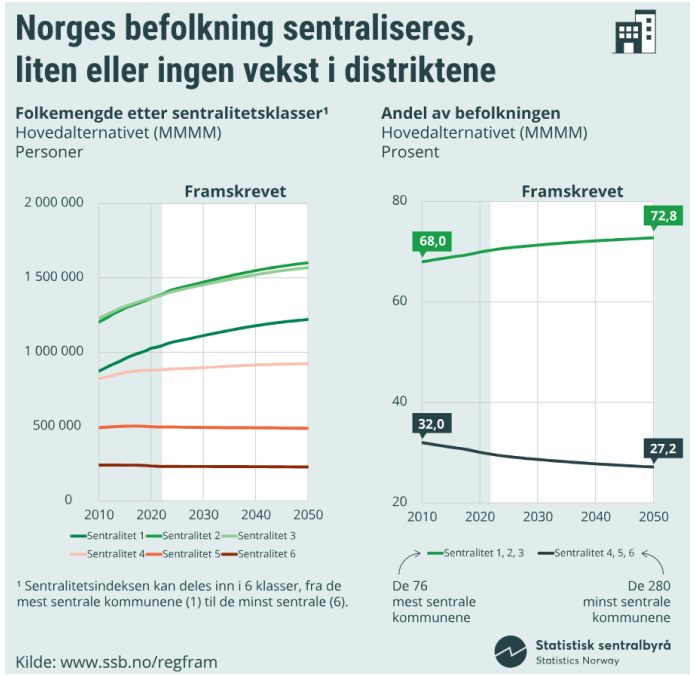
Samlet fruktbarhetstall (SFT) ble målt til 1,41 barn per kvinne i 2022. Det er kraftig nedgang fra 1,55 året før, og det laveste som noen gang er målt i Norge.

Publisert: 7. mars 2023

Forfatter: Linn Krokedal

I 2022 ble det født 51 500 barn i Norge. Det er 4 500 færre enn året før, og 1 500 færre enn i 2020, viser nye tall fra statistikken Fødte.

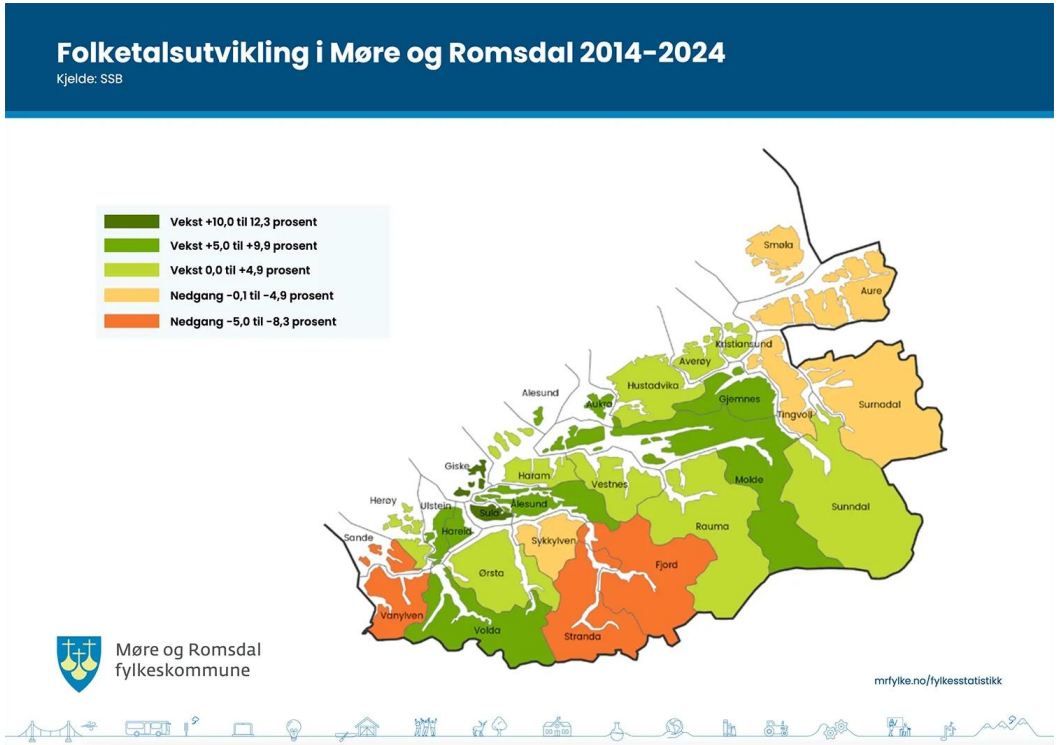

I 2023 bor 52 % av alle innbyggere i Norge i de 25 største kommunene

Fortsatt økning i hvor mange som bor i tettstedene

Det bodde 65.407 flere personer i et tettsted per 1. januar 2024 enn på samme tid i fjor. De store tettstedene har størst vekst.

Ukrainske flyktninger påvirket sentraliseringen

I begynnelsen av 2025 var det en større andel ukrainske flyktninger i distriktskommuner enn i sentrale strøk. Ukrainsk innvandring fortsetter dermed å dempe sentraliseringen i Norge. Årsaken er at ukrainerne som kom til Norge i 2024, som i 2022 og 2023, i stor grad ble bosatt i distriktene.

Denne skjevfordelingen av hvor ukrainerne ble bosatt bidro også til at kommuner med høy til- eller frastrømming av ukrainske flyktninger fikk et stort avvik i befolkningsveksten sammenliknet med prognosene fra Telemarksforsking og SSB.

Det er dog ventet at mange av de ukrainske flyktningene vil flytte til mer sentrale strøk — samt at antallet nye flyktninger vil avta –– i årene som kommer. Dermed kan effekten på sentralisering snu, og føre til sterkere sentralisering.

NIVI Analyse a/s

Kommunesektorens største trussel;

Hva hvis det blir fred i Ukraina og alle flyktningene reiser hjem (eller blir sendt hjem)?

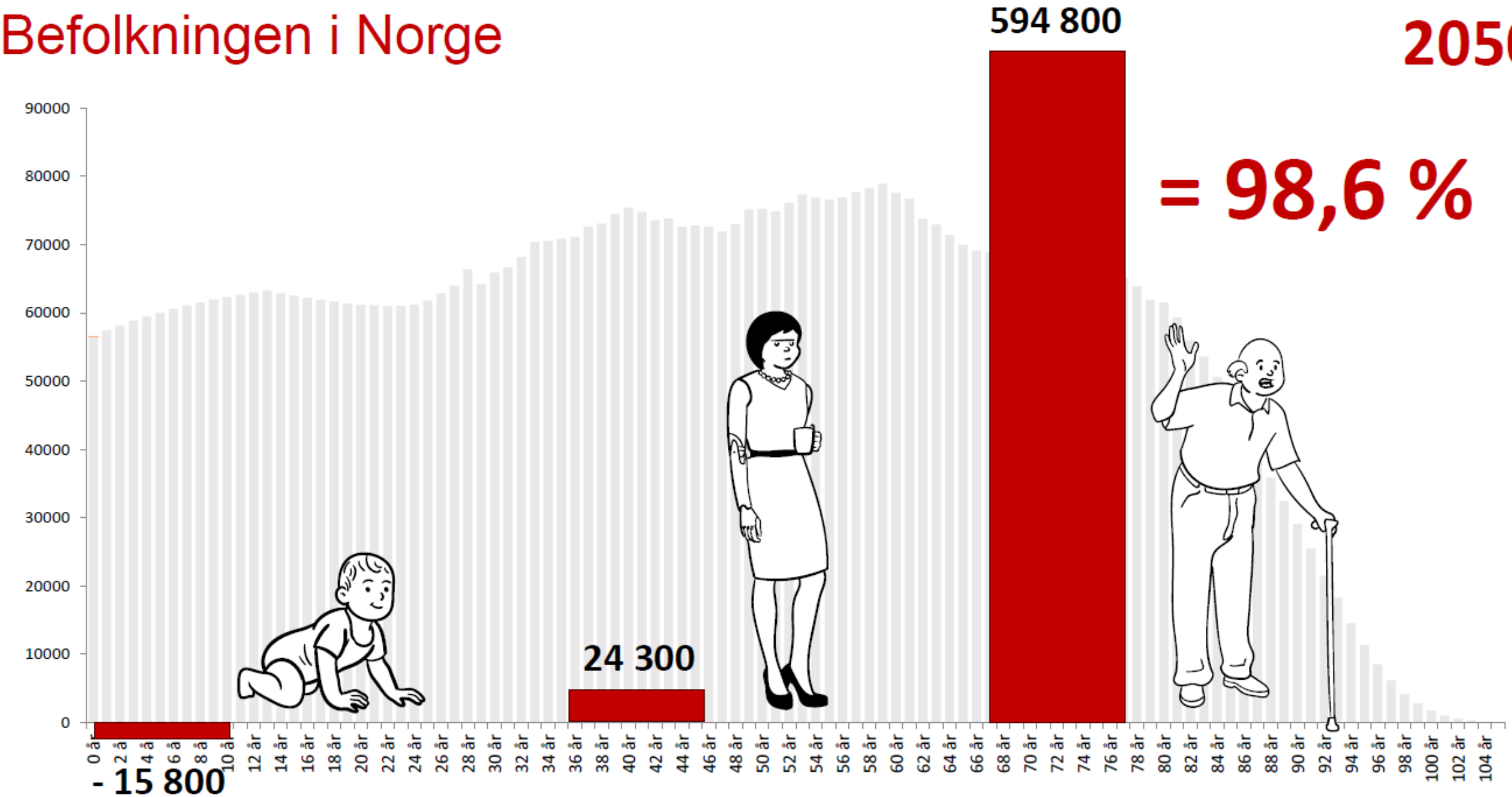
https://www.vg.no/nyheter/i/zAylJw/eide-og-brenna-i-kyiv-forbereder-retur-for-90-000-ukrainere

https://www.nrk.no/trondelag/67.000-ukrainere-kan-fa-nei-til-opphold-i-norge_-_-mange-er-bekymret-1.18058626

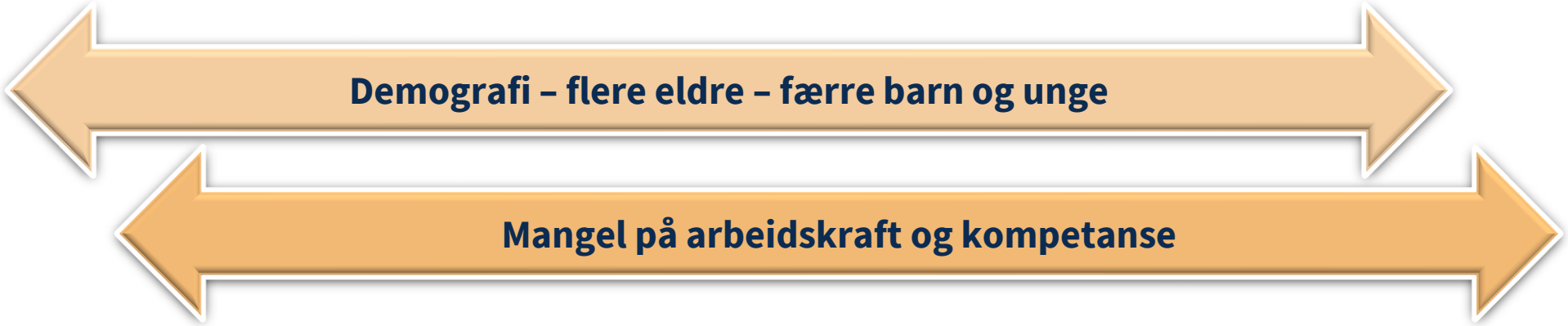
Befolkningen i Norge

2050

Hovedalternativet i befolkningsfremskrivningen 2022. Kilde: SSB

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Volda og Ørsta og kommune-Norge?

Det er arbeidskraft som er fremtidens (store) mangelvare – ikke penger

Stoltenberg slår alarm: – Det er viktigere enn oljen

Norge vil ikke ha nok arbeidskraft til å dekke det voksende behovet i helse- og omsorgssektoren de neste årene, advarer finansministeren.

Mens veksten i antall personer i arbeid vil falle dramatisk, fortsetter behovet for arbeidskraft i helsesektoren å øke.

– De viktigste beslutningene vi tar kommer til å handle om hvor arbeidskraften vi har settes inn, sier finansminister Jens Stoltenberg (Ap) til VG.

https://www.vg.no/nyheter/i/JbyM14/jens-stoltenberg-advarer-norge-mangler-arbeidskraft-til-helsesektoren

Stavanger Aftenblad

På tilliten løs

Det kommer ikke sykepleiere opp av borehullene i Nordsjøen, forsøkte en fortvilet finansminister ved navn Jens Stoltenberg å forklare for noen år siden.

Av **Aftenbladet.no**

Publisert: 8. august 2001

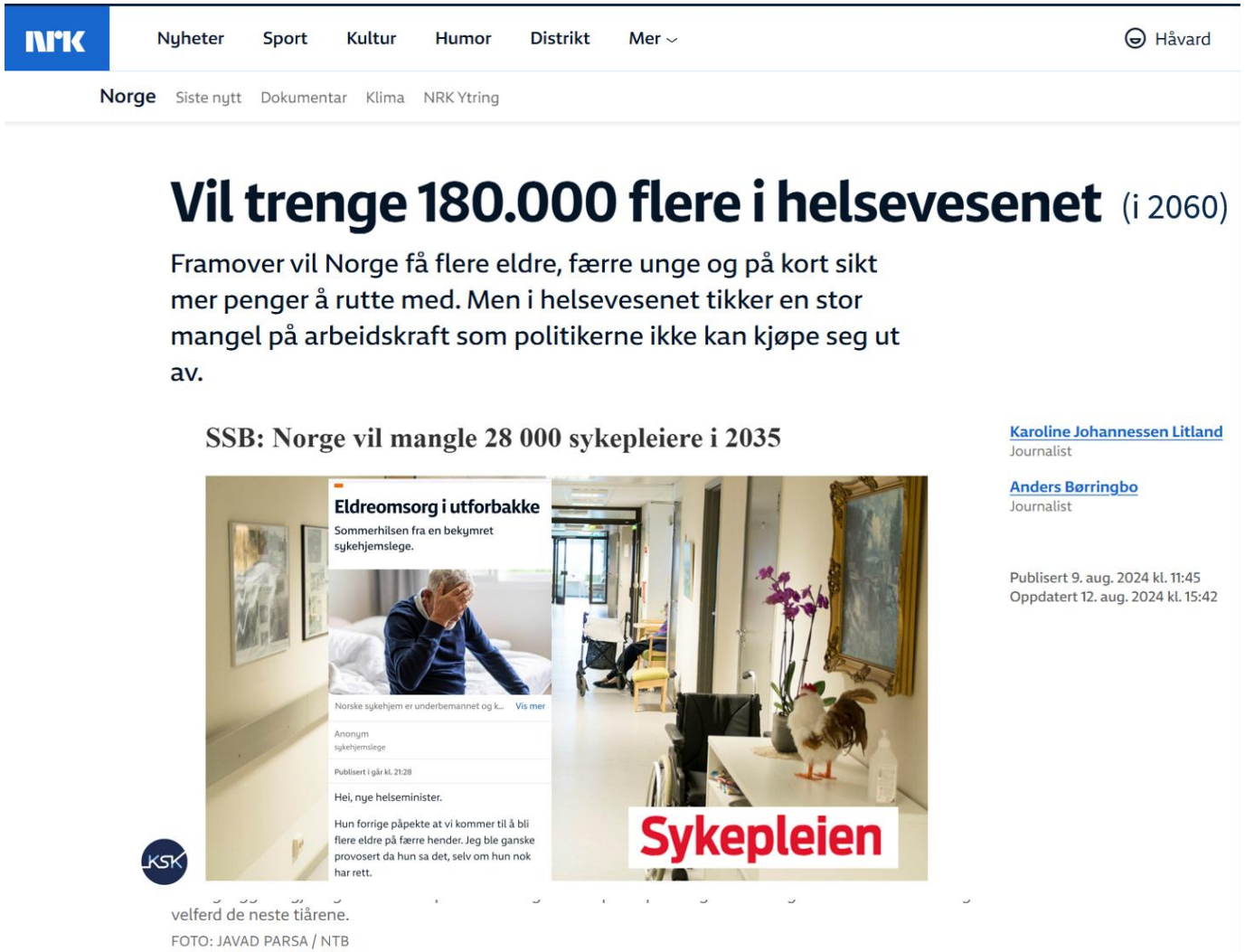
Denne artikkelen er over 24 år gammel

Leder

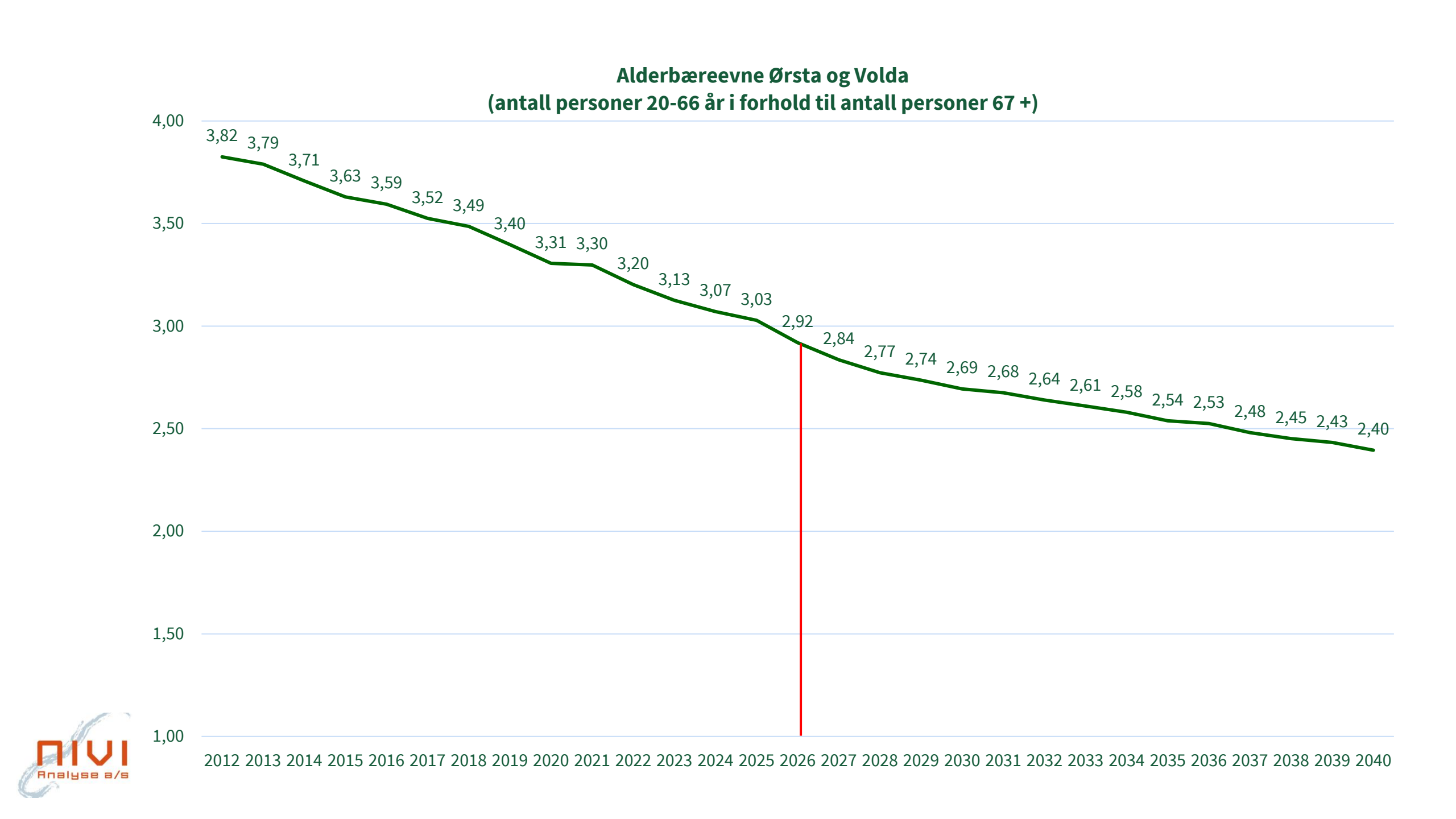
Dette er en leder. Lederen gir uttrykk for Stavanger Aftenblads meninger og analyser.

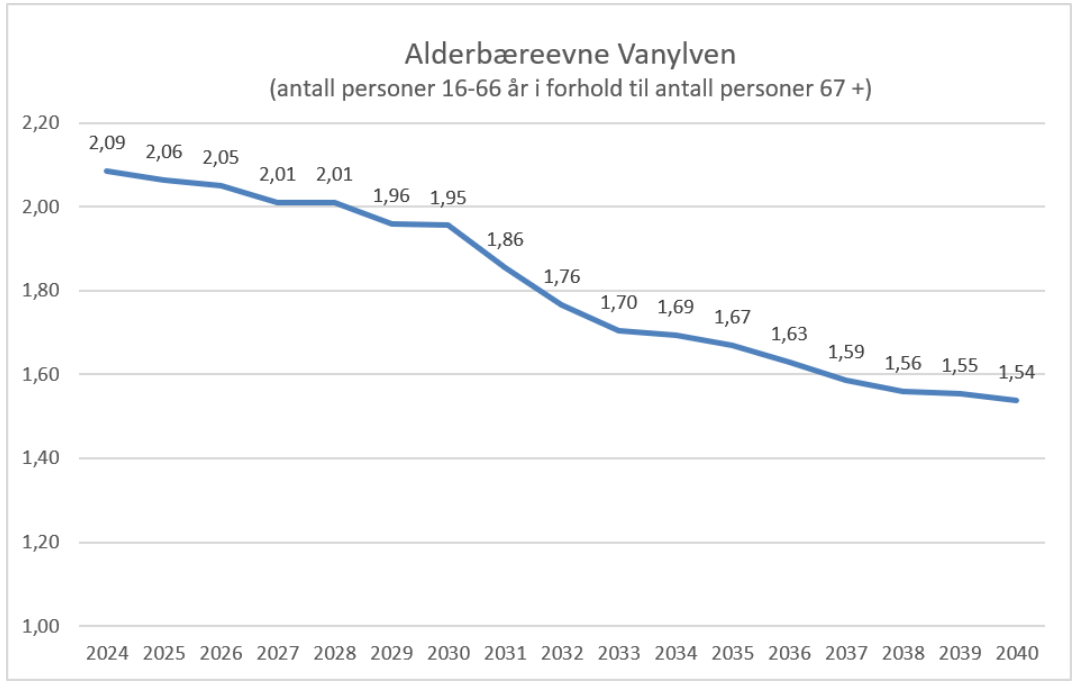

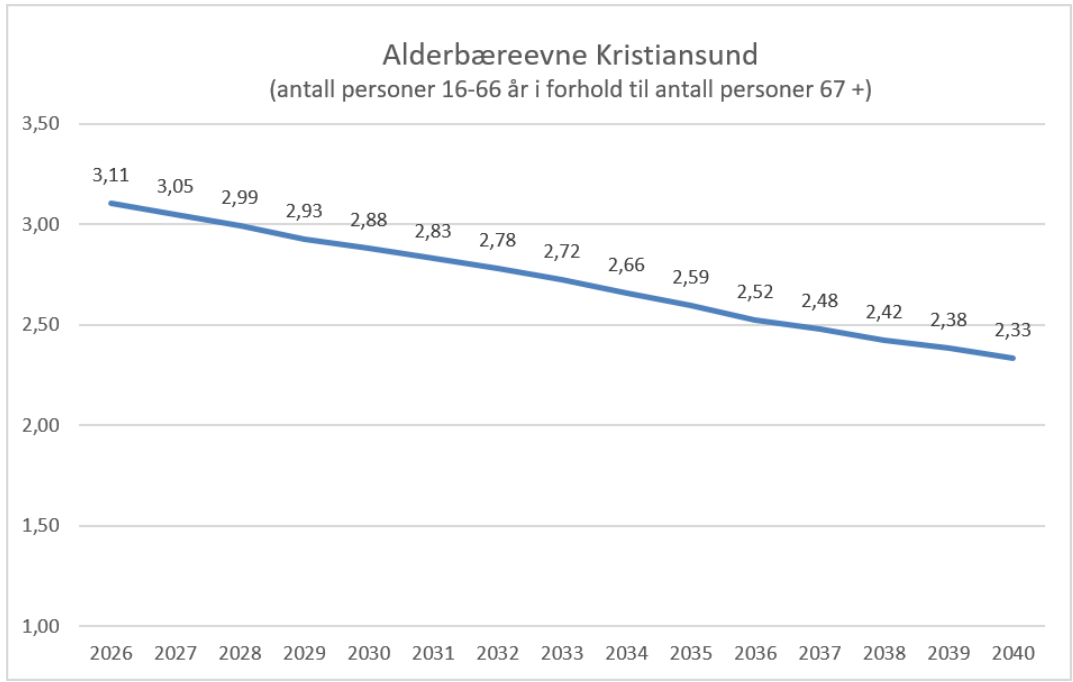
(i 2040)

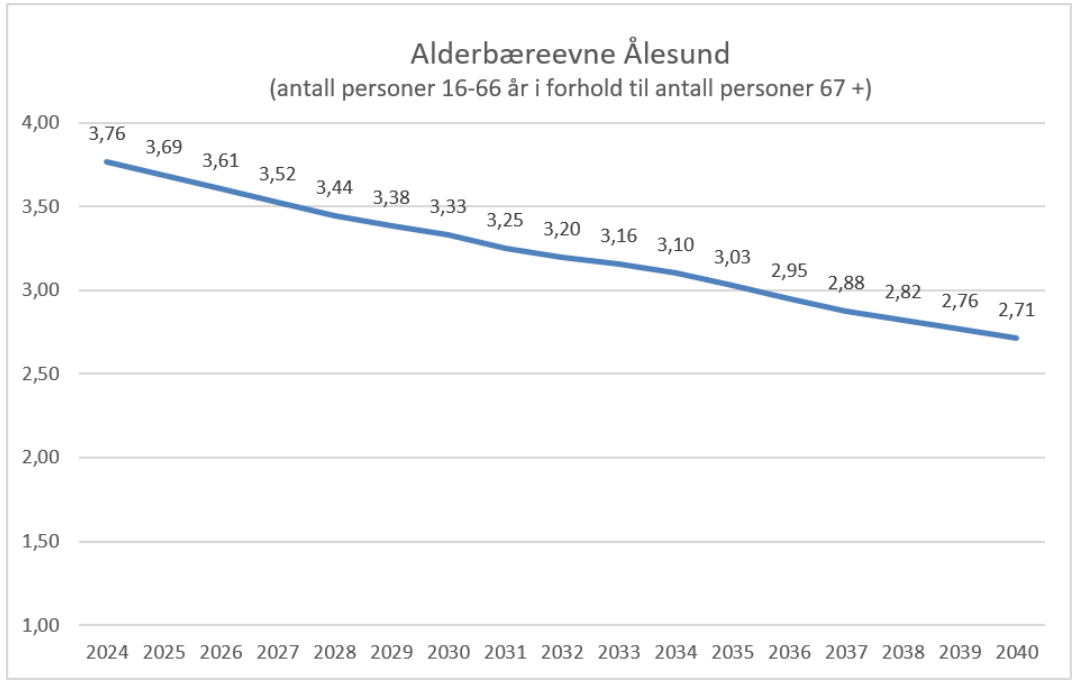

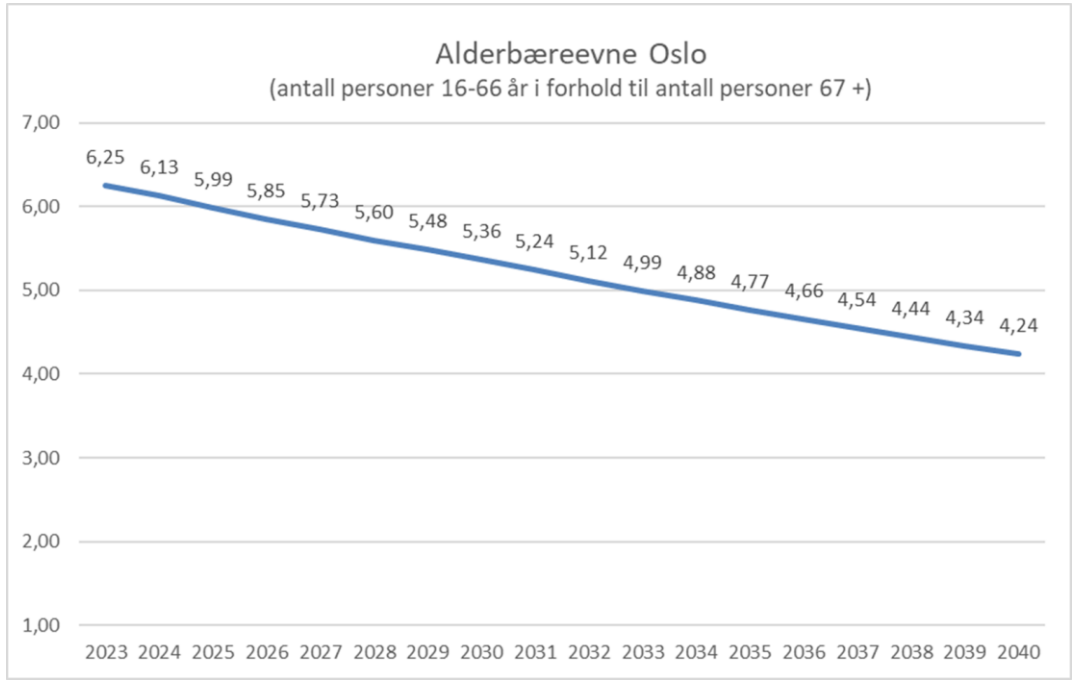
https://www.nrk.no/norge/slik-vil-norge-endres-framover_-vil-trenge-180.000-flere-i-helsevesenet-1.16995492

Alderbæreevne Ørsta og Volda
(antall personer 20-66 år i forhold til antall personer 67 +)
4,00
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
3,82
3,79
3,71
3,63
3,59
3,52
3,49
3,40
3,31
3,30
3,20
3,13
3,07
3,03
2,92
2,84
2,77
2,74
2,69
2,68
2,64
2,61
2,58
2,54
2,53
2,48
2,45
2,43
2,40
2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040

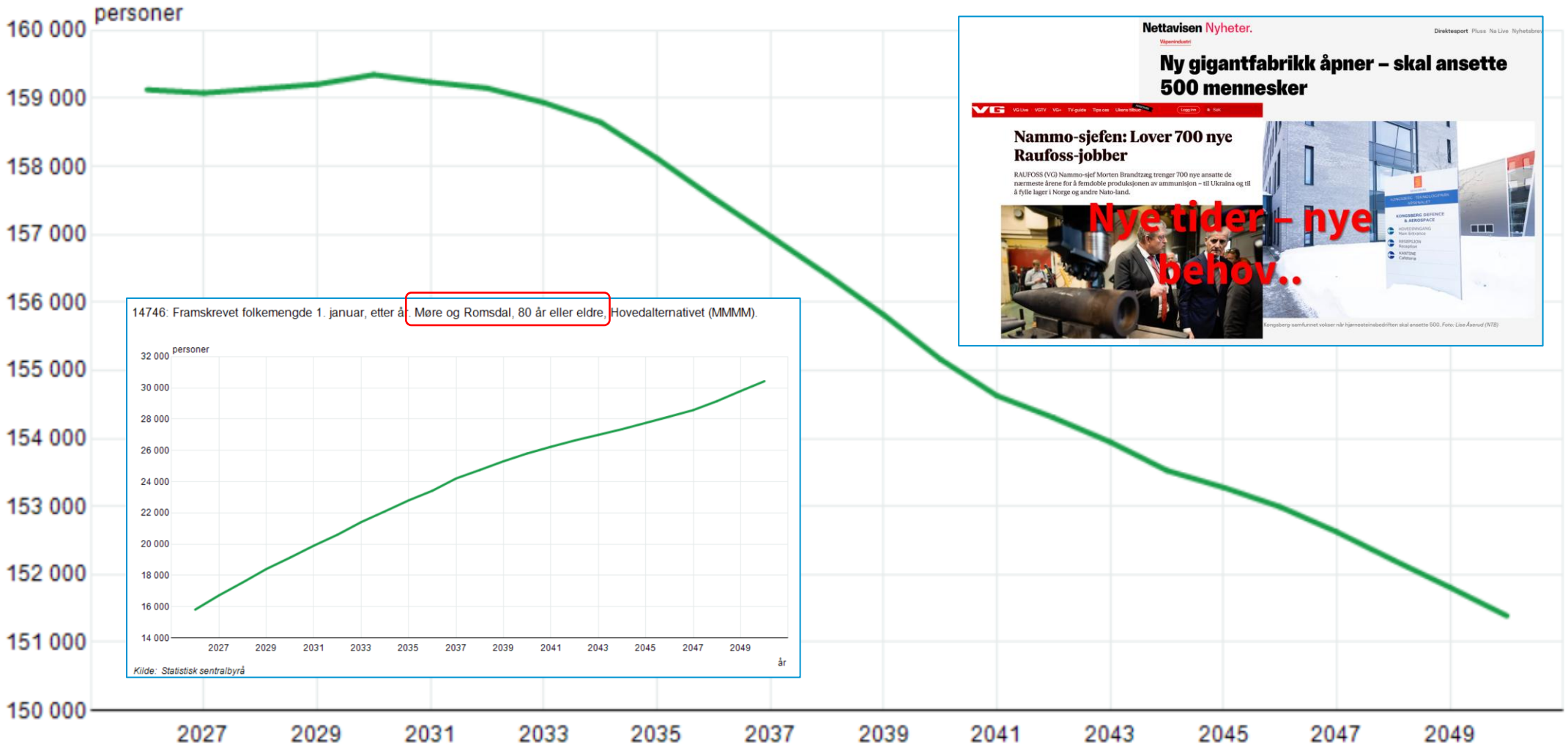

Alderbæreevne Vanylven
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)
2,20
2,00
1,80
1,60
1,40
1,20
1,00
2,09 2,06 2,05 2,01 2,01 1,96 1,95 1,86 1,76 1,70 1,69 1,67 1,63 1,59 1,56 1,55 1,54
2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040

Alderbæreevne Kristiansund
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
3,11 3,05 2,99 2,93 2,88 2,83 2,78 2,72 2,66 2,59 2,52 2,48 2,42 2,38 2,33
2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040

Alderbæreevne Ålesund
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)
4,00
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
3,76 3,69 3,61 3,52 3,44 3,38 3,33 3,25 3,20 3,16 3,10 3,03 2,95 2,88 2,82 2,76 2,71
2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040

Alderbæreevne Oslo
(antall personer 16-66 år i forhold til antall personer 67 +)
7,00
6,00
5,00
4,00
3,00
2,00
1,00
6,25 6,13 5,99 5,85 5,73 5,60 5,48 5,36 5,24 5,12 4,99 4,88 4,77 4,66 4,54 4,44 4,34 4,24
2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040

14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Møre og Romsdal, 20-66 år, Hovedalternativet (MMMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Nivi Analyse a/s

Arbeidskraft har blitt helt koko dyrt i deler av landet...

Brønnøysunds Avis Nyheter Marked Sport Tips oss Webkamera Fly Skip

Brukte 12 millioner på helsevikarer i fjor

22. feb.
omsorgs

Brønnøysunds Avis Nyheter Marked Sport Tips oss Webkamera Fly Skip

Budsjettet sprekker med millioner etter vikarinnleie

18. nov. 2024 — Kommunedirektør Brit Skjevling har mange år bak seg som kommunedirektør i Vega, me[illegible] før h[illegible] opplevd[illegible] så [illegible] budsjettsprekk som

Sykepleiervikar Amalie (26) kostet Fauske kommune 170.000 på én måned

Norske kommuner styrer mot milliardunderskudd. Likevel kaster de penger etter sykepleierne. – Jeg har kjent litt på dårlig samvittighet, sier Amalie Nielsen, som jobber i privat bemanningsbyrå.

Lokker sykepleiere med 200.000 mer i lønn

Distriktskommunen Røyrvik sliter med å skaffe helsepersonell, og har enorme utgifter til vikarbyrå. Nå jekker de opp lønna i hundretusenklassen.

En del av det er å gi sykepleiere et lønnsløft på 200.000 kroner. For helsefagarbeidere øker de lønna med 100.000.

Reitan forklarer at kommunen betaler 1,6 millioner per sykepleier når de leier inn. For en helsefagarbeider er det snakk om nesten 1,3 milli[illegible]er.

Lena Erikke Hatland
Journalist

Håvard Grønli
Journalist

Sport Kultur Humor Distrikt Mer
ind Nyhetssenter Mobilvideo Snakk med oss TV Radio Tips oss

Får 1,3 mill. i 60 prosent stilling: – Ei fin avveksling frå å bu i Oslo

Legar vil bruke mindre tid i travle Oslo mot 1,3 millionar for ei 60 prosent stilling i vesle Hattfjelldal. Frå 2015 til 2023 har fleire innført «nordsjøturnusen».

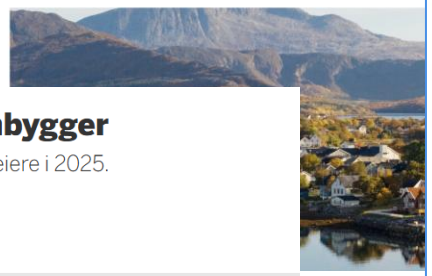
HELSE OG OMSORG BODØ VIKARBYRÅ

Bodø spyr ut penger til vikarbyr[illegible] – øker med 30 millioner kroner hvert år

NYHETER | PUBLISERT 17.06.2023

Kommunen bruker 160 000 på innleie per måned: – Vi burde vært tidligere på banen

De brukte mest på vikarsykepleiere per innbygger

Så mye penger brukte kommuene per innbygger på innleie av sykepleiere i 2025.

116 kommuner brukte ikke penger på innleie av sykepleiere i 2025.

Søk etter kommune

Kommune	Per innbygger	Totale utgifter
Smøla	10 813	23 443 264

NIV Analyse a/

Hele kommunen kan få firedagersuke: – Tre dagers helg høres bra ut

Kvænangen kommune vurderer utradisjonelle skritt for å rekruttere flere ansatte og innbyggere. Men ikke alle er like begeistra for planen om firedagersuke.

Kari Anne Skoglund
Journalist

Per Inge A. Åsen
Journalist

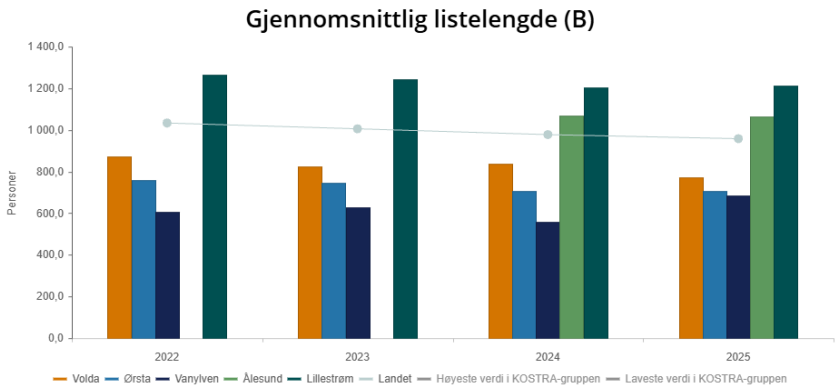
Torkil Stoltz
Journalist

Vi rapporterer fra Burfjord, Kvænangen

Publisert 12. mai kl. 19:40

Hvordan bruker vi den arbeidskraften vi har…?

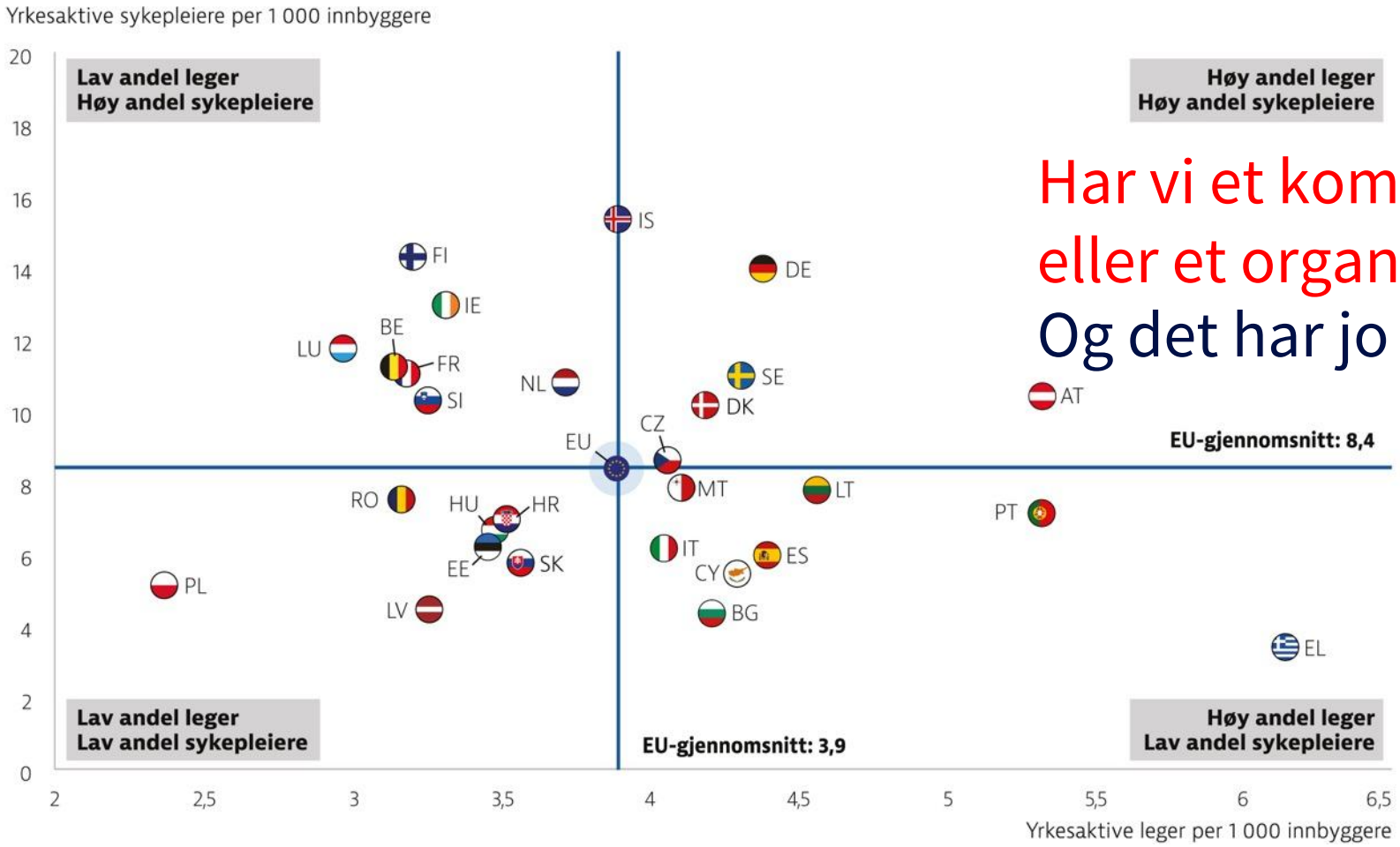
Gjennomsnittlig listelengde på Søre/Indre Sunnmøre er 721 pasienter pr liste (1 214 i Lillestrøm)

	2022	2023	2024	2025
Volda	874,2	823,4	835,8	771,1
Ørsta	758,1	745,6	706,2	706,4
Vanylven	607,8	629,5	560,4	685,7
Ålesund			1 068,9	1 064,2
Lillestrøm	1 265,1	1 241,2	1 204,1	1 214,6
Landet	1 033,1	1 005,3	977,4	957,8

Andre land: Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1 000 innbyggere

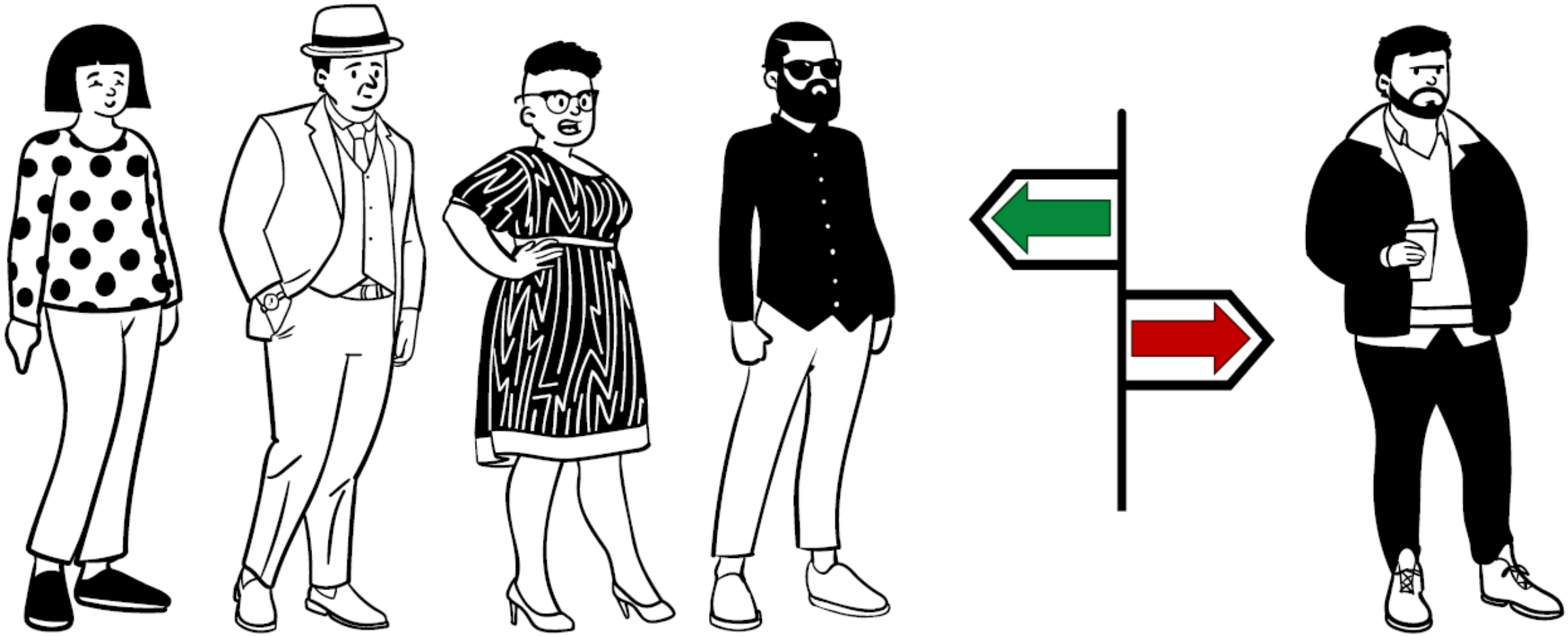
Har vi et kompetansemangelproblem eller et organiseringsproblem?

Og det har jo bare så vidt begynt….

Kilde: Eurostat Database, *State of the Health in the EU*. Landhelseprofil Norge 2021 (2019-tall eller seneste tilgjengelige tall)

Er løpet kjørt for Volda og Ørsta (og Norge) når det gjelder arbeidskraft?
Er det ingen ting å gå på?

1 av 5 i yrkesaktiv alder står på utsiden av arbeidslivet vårt

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjef i NAV

= 659 000 personer

// NAV

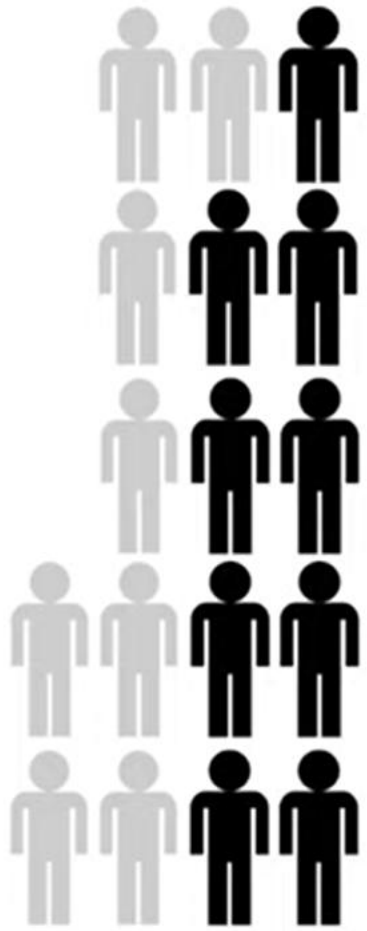
= 1%

17% av alle 20-29 år

120 000

unge voksne

59 000 (50%) mottar trygd
60 000 (50%) mottar ingenting

Kun trygd (8%)

Ingenting (9%)

45 000 har innvandrerbakgrunn

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjef i NAV

Ingen har høyere sykefravær enn Norge…

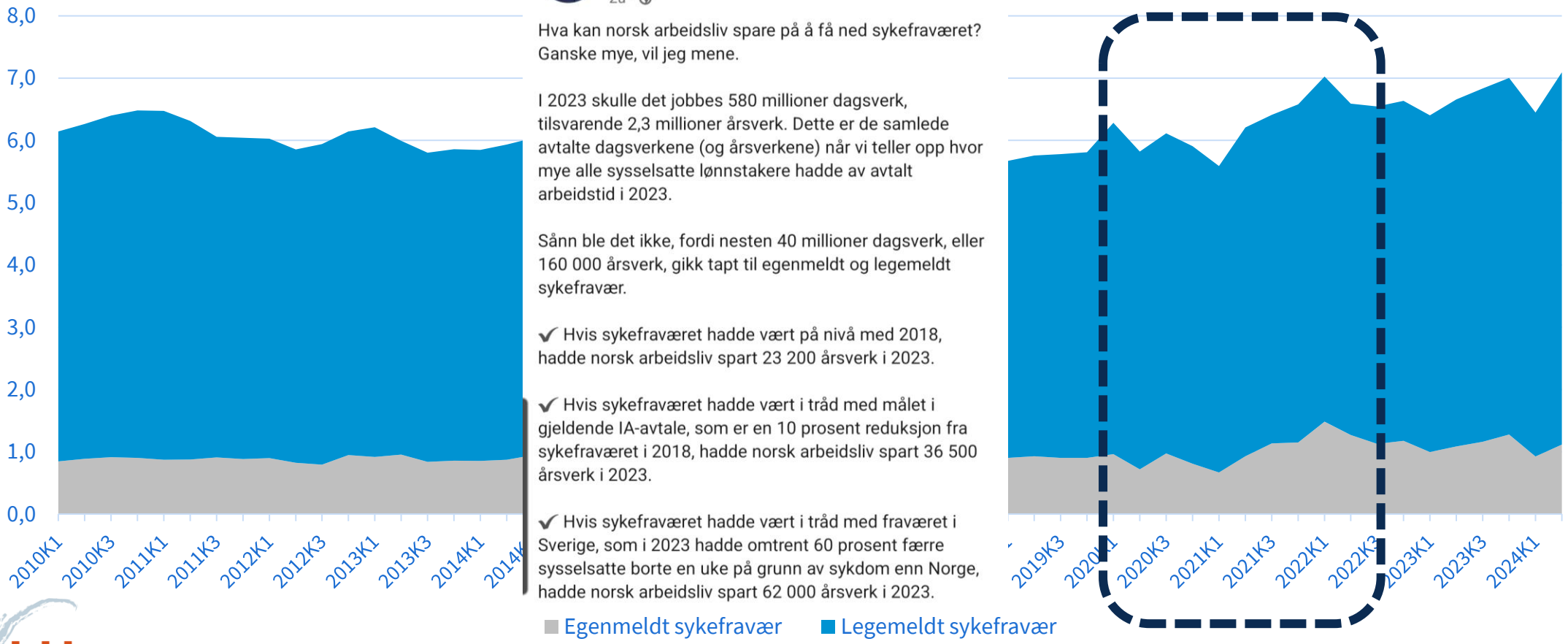
Sysselsatte midlertidig fraværende i hele referanseuka på grunn av sykdom i prosent av sysselsatte i alt. Personer 20-64 år. LFS/AKU. 2024

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjef i NAV

Kilde: Arbeidskraftundersøkelsen i de ulike landene. Filutrekk fra Eurostat.

Det sesongjusterte sykefraværet i Norge

Ulf Andersen · 1.
Statistikksjef i Nav
2u ·

Hva kan norsk arbeidsliv spare på å få ned sykefraværet? Ganske mye, vil jeg mene.

I 2023 skulle det jobbes 580 millioner dagsverk, tilsvarende 2,3 millioner årsverk. Dette er de samlede avtalte dagsverkene (og årsverkene) når vi teller opp hvor mye alle sysselsatte lønnstakere hadde av avtalt arbeidstid i 2023.

Sånn ble det ikke, fordi nesten 40 millioner dagsverk, eller 160 000 årsverk, gikk tapt til egenmeldt og legemeldt sykefravær.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært på nivå med 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 23 200 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med målet i gjeldende IA-avtale, som er en 10 prosent reduksjon fra sykefraværet i 2018, hadde norsk arbeidsliv spart 36 500 årsverk i 2023.

✓ Hvis sykefraværet hadde vært i tråd med fraværet i Sverige, som i 2023 hadde omtrent 60 prosent færre sysselsatte borte en uke på grunn av sykdom enn Norge, hadde norsk arbeidsliv spart 62 000 årsverk i 2023.

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjef i NAV

Sesongjusterte kvartalstall (inneholder effekter av sesongmessig unormal influensa og evt. brudd knyttet til overgangen til a-ordningen).

Topp 10 vanligste diagnosene blant nye AAP-mottakere hvert år

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse	Depressiv lidelse
2	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Slapphet/tretthet	Slapphet/tretthet
3	Angstlidelse	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Slapphet/tretthet	Muskelsmerter/ fibromyalgi	Muskelsmerter/ fibromyalgi
4	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse	Posttraumatisk stresslidelse
5	Slapphet/tretthet	Angstlidelse	Slapphet/tretthet	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Angstlidelse	Psykiske symptomer/plager
6	Posttraumatisk stresslidelse	Slapphet/tretthet	Angstlidelse	Angstlidelse	Ryggsyndrom med smerteutstråling	Ryggsyndrom med smerteutstråling
7	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Angstlidelse
8	Stoffmisbruk	Stoffmisbruk	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse	Hyperkinetisk forstyrrelse
9	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Psykiske symptomer/plager	Skuldersyndrom	Psykisk lidelse IKA	Psykisk lidelse IKA
10	Psykisk lidelse IKA	Psykisk lidelse IKA	Stoffmisbruk	Psykisk lidelse IKA	Skuldersyndrom	Skuldersyndrom

NAV

Blåfarger = psykiske lidelser Rødfarger = Muskel-/skjelettlidelser Grønnfarger = Andre sykdommer og lidelser

(23) Legg ut | LinkedIn

Lysarket er lånt av Ulf Andersen, statistiksjef i NAV

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Volda og Ørsta og kommune-Norge?

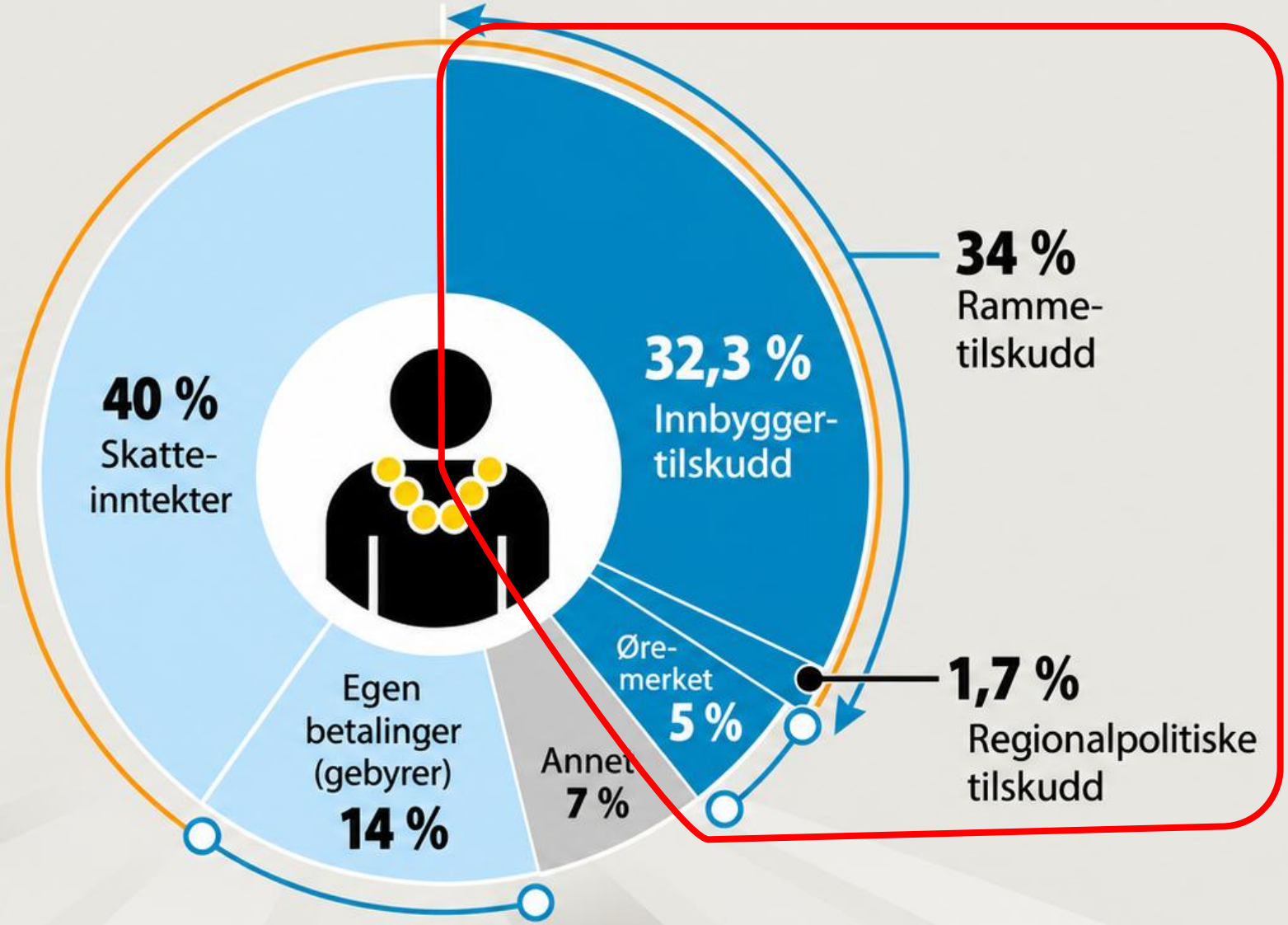

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

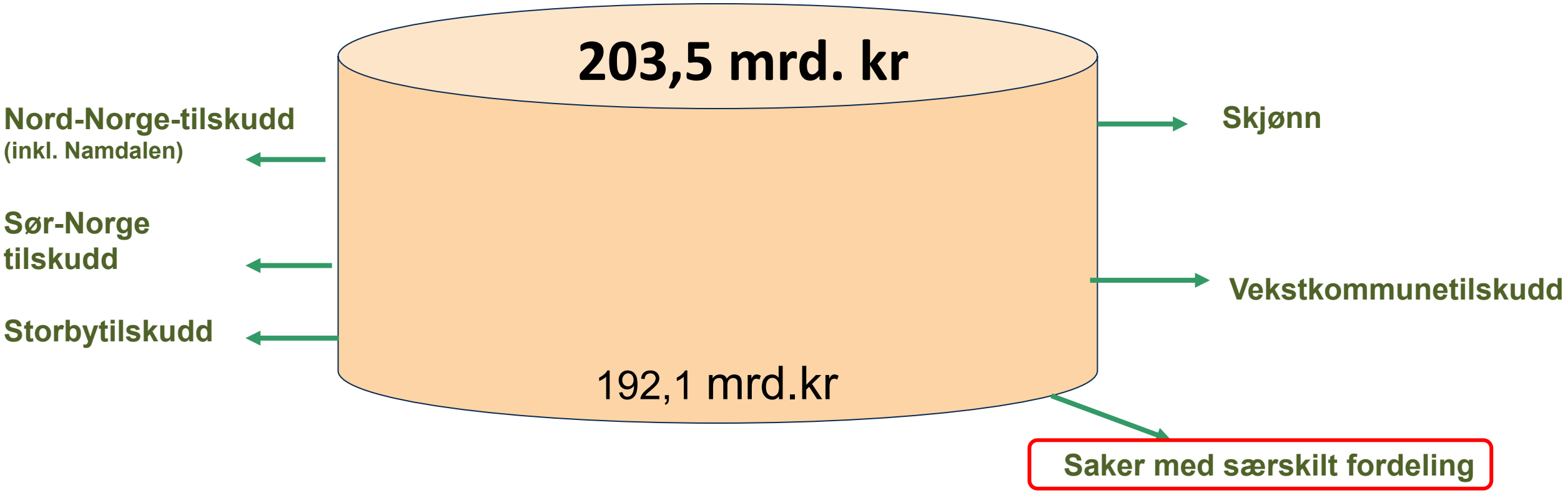
RAMMETILSKUDDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

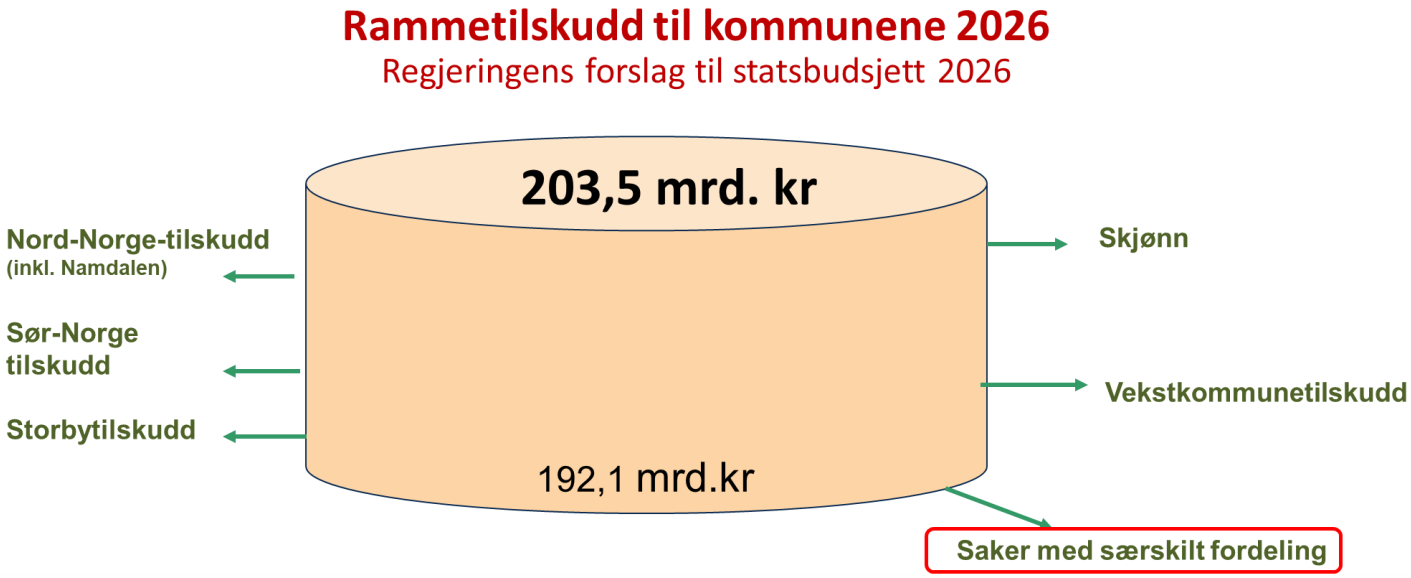

Rammetilskudd til kommunene 2026

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2026

Inndelingstilskuddet

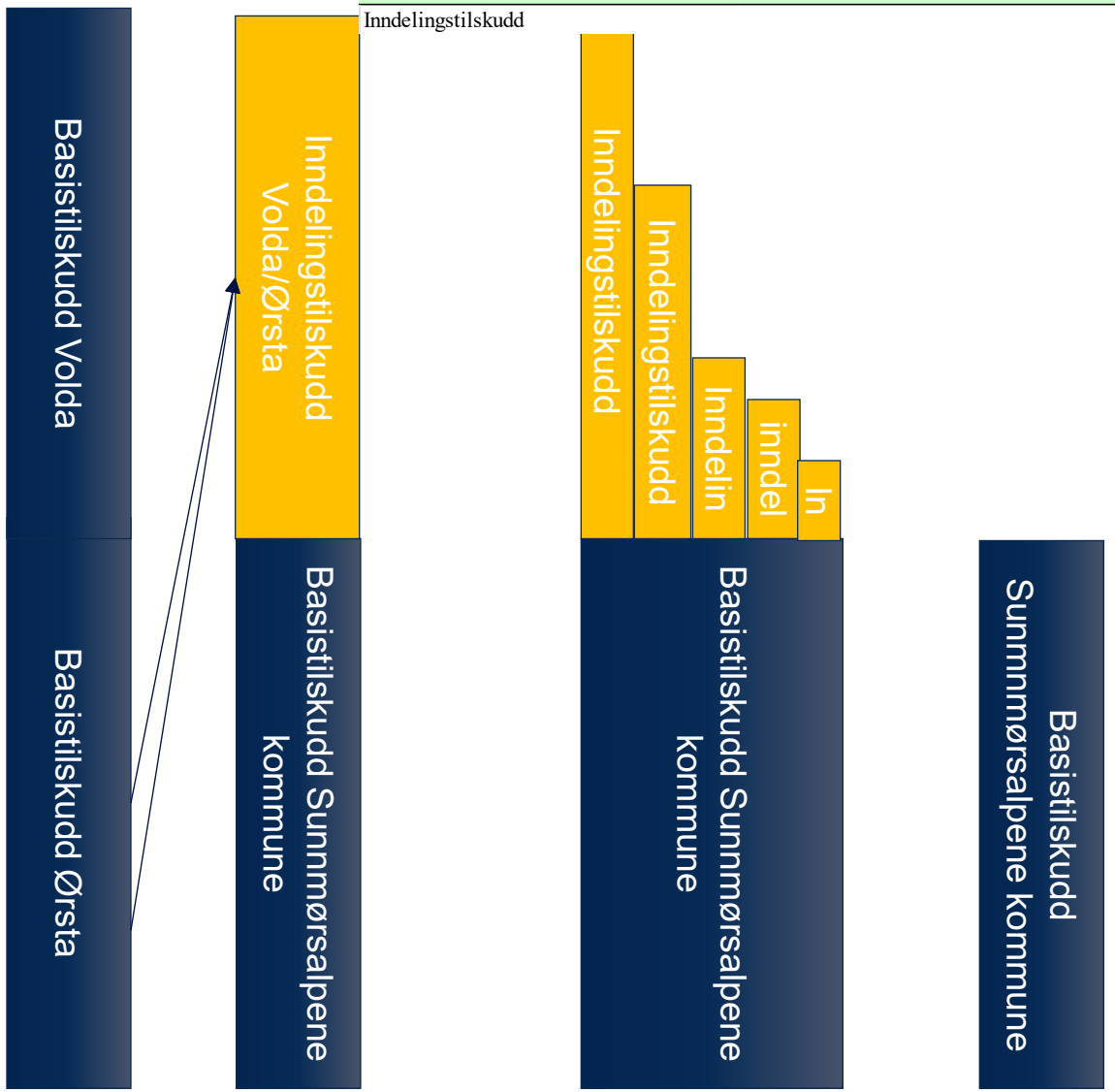
Alle norske kommuner får ett basistilskudd for å være kommune

(26,5 mill som delvis graderes etter distriktsindeks)

NIVI Analyse a/s

I 2019: Fra 2020-2035: Fra 2035-2040: Fra 2040:

VOLDA	Inngang!A1		2026	2027	2028	2029	2030
VOLDA		**1577**					
2026-prisnivå for årene 2026-2030					**PROGNOSE**		
1000 kr			**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Inndelingstilskudd			25 535	25 535	25 535	25 535	25 535

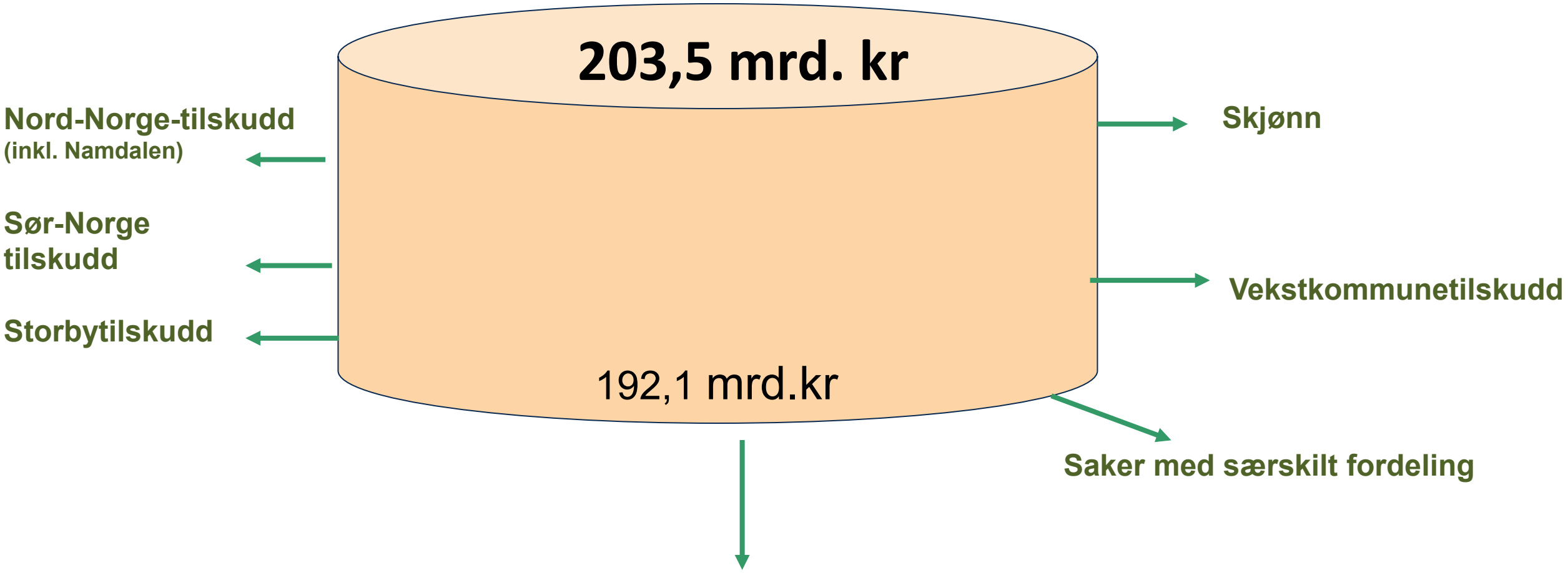

Sum ca 335 millioner + Gjenstående inndelingstilskudd fra Volda/Hornindal (320 mill) + De foreslåtte engangstilskuddene (77 mill) **=732 mill** mer enn det Kristiansund vil få i samme periode

Støtteordning i forslaget for 2027	Samlet beløp for de to kommunene
Utredningsstøtte – 1 mill. kroner per kommune	2 mill. kr
Delvis kompensasjon for nødvendige engangskostnader	45 mill. kr
Oppstartstilskudd til fri bruk	30 mill. kr
Sum inkludert utredningsstøtte	**77 mill. kr**

Rammetilskudd til kommunene 2026

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2026

Likt innbyggertilskudd,
kr 32 654 per innb.
(«det som blir igjen å fordele»)

14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region og år. Hovedalternativet (MMMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Sentralisering og lyset fra byene

Når halvparten av landets kommuner faller i folketall, så er det letteste å skylde på staten…

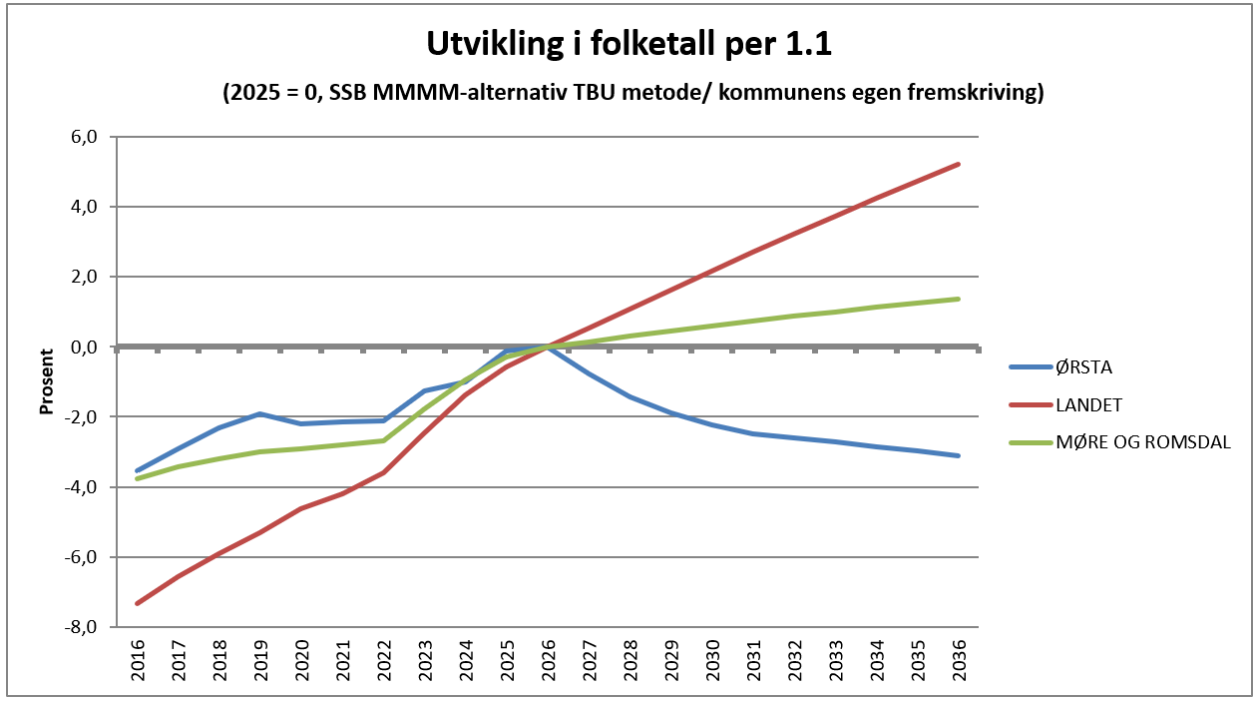
Én innbygger = ca 74 000 i skatt og rammetilskudd (2025)

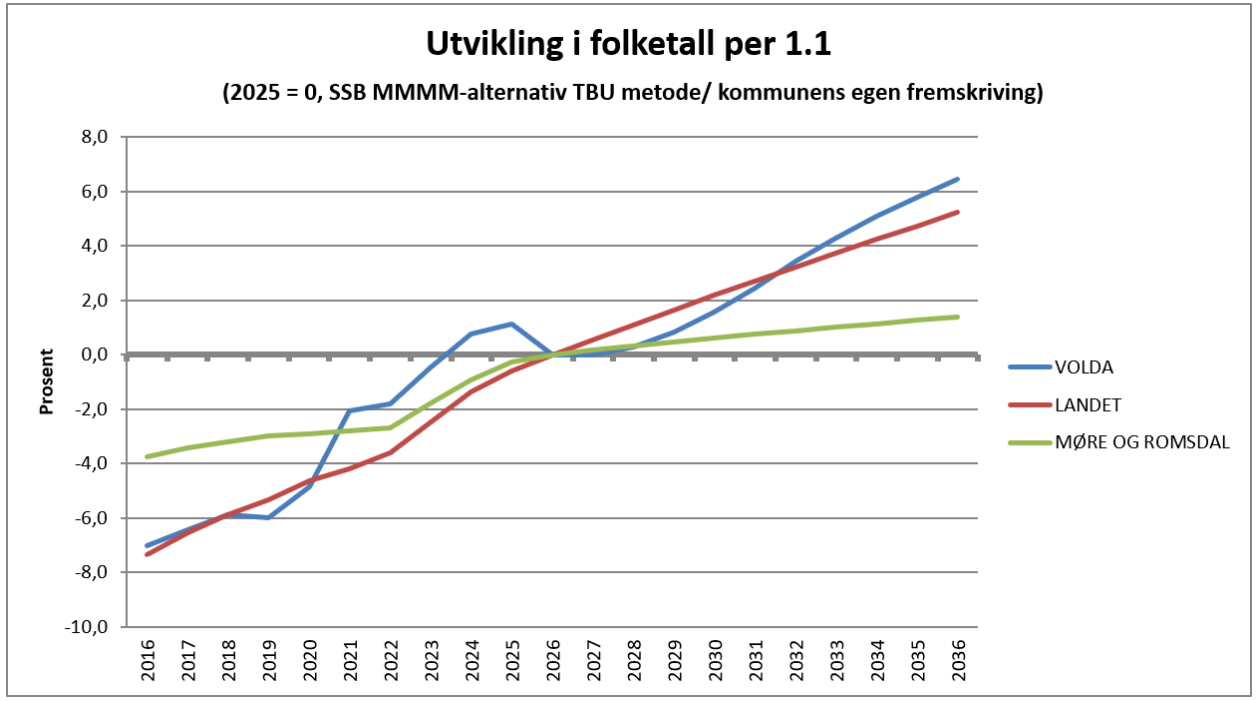

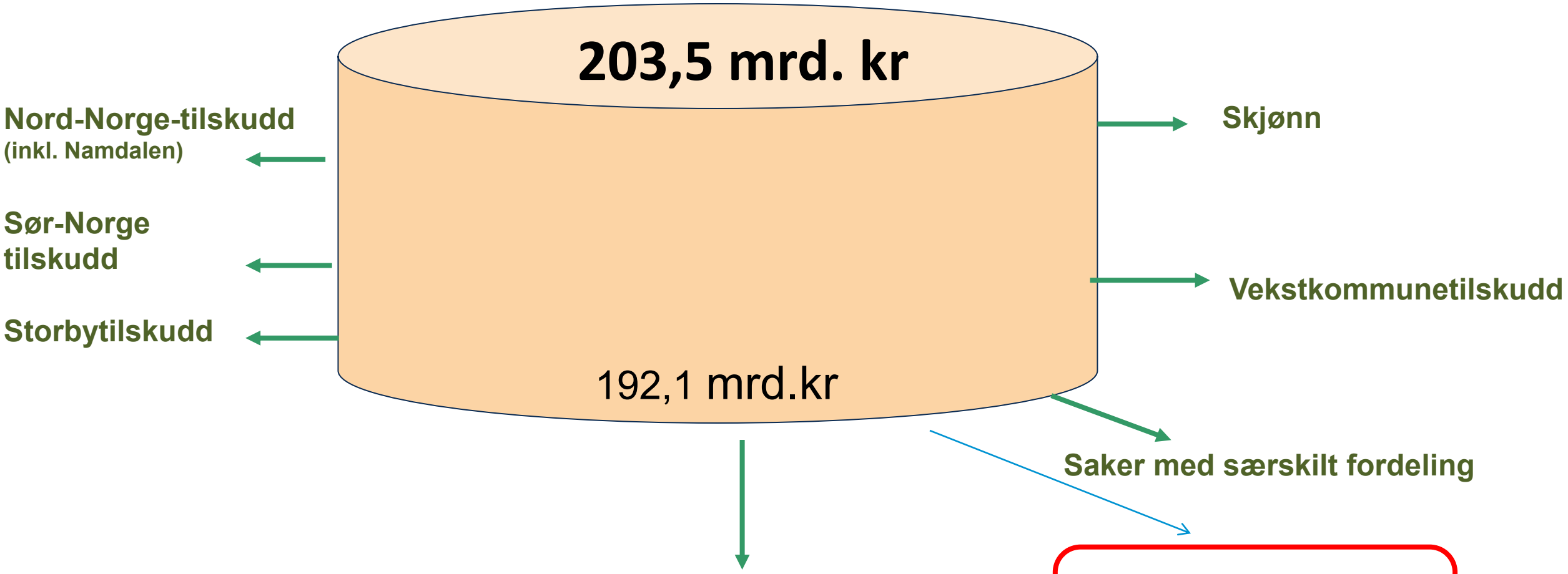

Utvikling i folketall per 1.1
(2025 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode/ kommunens egen fremskriving)
Prosent
6,0
4,0
2,0
0,0
-2,0
-4,0
-6,0
-8,0
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036
ØRSTA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

Utvikling i folketall per 1.1
(2025 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode/ kommunens egen fremskriving)
Prosent
8,0
6,0
4,0
2,0
0,0
-2,0
-4,0
-6,0
-8,0
-10,0
2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036
VOLDA
LANDET
MØRE OG ROMSDAL

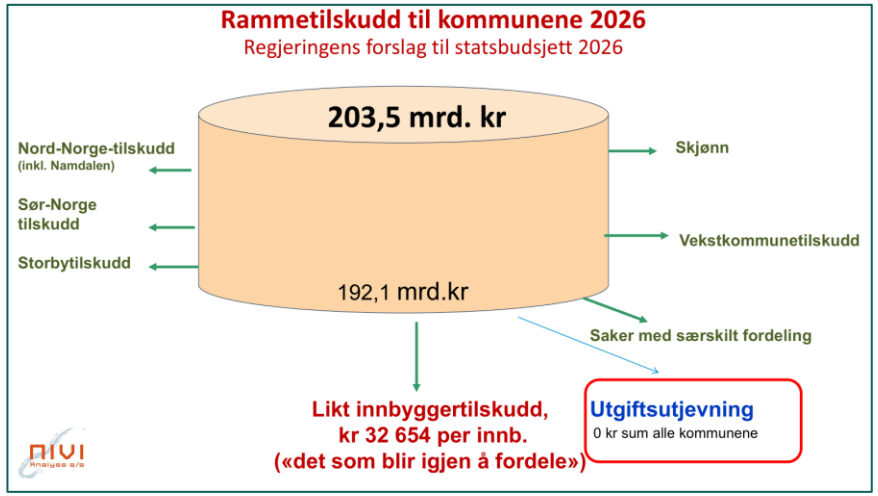
Rammetilskudd til kommunene 2026

Regjeringens forslag til statsbudsjett 2026

Innbyggertilskuddet justeres ut i fra utgiftsbehov

	HELE LANDET		VOLDA			Bruk av folketall 1.7.2024	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0 år	0,0024	53 572	104	0,9851	0,00 %	-3	-28
1-5 år	0,1445	279 750	577	1,0466	0,67 %	483	5 303
6-12 år	0,1654	438 027	847	0,9812	-0,31 %	-223	-2 443
13-15 år	0,0741	203 959	404	1,0051	0,04 %	27	300
16-22 år	0,0227	463 189	1 125	1,2325	0,53 %	378	4 153
23-24 år	0,0060	138 264	388	1,4240	0,25 %	182	2 002
25-66 år	0,1266	3 067 308	5 508	0,9112	-1,12 %	-806	-8 845
67-79 år	0,0659	663 368	1 400	1,0709	0,47 %	335	3 679
80-89 år	0,0633	218 471	505	1,1730	1,09 %	785	8 616
over 90 år	0,0395	45 833	122	1,3507	1,39 %	993	10 902
Basistillegg	0,0217	357	1,0000	1,4214	0,91 %	655	7 196
Sone	0,0103	21 656 153	102 734	2,4073	1,45 %	1 039	11 407
Nabo	0,0103	9 914 412	26 884	1,3760	0,39 %	278	3 048
Landbrukskriterium	0,0019	1	0,0046	2,3543	0,26 %	184	2 025
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0081	58 481	123	1,0673	0,05 %	39	429
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0148	182 115	240	0,6687	-0,49 %	-351	-3 858
Dødlighet	0,0442	42 271	70	0,8403	-0,71 %	-506	-5 554
Lavinntekt	0,0151	247 361	392	0,8042	-0,30 %	-212	-2 327
Personer med lav utdanning	0,0141	1 127 992	1 736	0,7810	-0,31 %	-221	-2 430
Uføre 18-49 år	0,0089	126 206	224	0,9007	-0,09 %	-63	-696
Opphopningsindeks ny	0,0061	2 275	3	0,6385	-0,22 %	-158	-1 735
Aleneboende 30 - 66 år	0,0204	528 137	758	0,7283	-0,55 %	-397	-4 362
Utviklingshemmede 16 år og over	0,0212	20 819	46	1,1212	0,26 %	184	2 022
Aleneboende 67 år og over	0,0522	305 395	594	0,9870	-0,07 %	-49	-534
Lønnstakere 25-54 år i heltidsstilling	0,0255	1 454 765	2 316	0,8079	-0,49 %	-351	-3 856
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatri	0,0148	318 426	621	0,9896	-0,02 %	-11	-121
1 Kostnadsindeks	1,0000			***1,03087***	***3,09 %***	2 212	24 292

«Inntekten» pr innbygger etter utgiftsutjevningen (det virkelige tilskuddet pr innbygger)

KOSTNADSNØKKEL 2026		
Illustrasjon av hva kriteriet har av "verdi" per enhet		
Kostnadsnøkkel	Kostnads-nøkkel 2026	Enhets-beløp kr
Innbyggere 0 år	0,0024	19 535
Innbyggere 1-5 år	0,1465	234 057
Innbyggere 6-12 år	0,1631	167 110
Innbyggere 13-15 år	0,0731	160 110
Innbyggere 16-22 år	0,0227	21 340
Innbyggere 23-24 år	0,0060	19 785
Innbyggere 25-66 år	0,1260	18 091
Innbyggere 67-79 år	0,0655	43 225
Innbyggere 80-89 år	0,0628	119 389
Innbyggere 90 år og over	0,0391	378 216
Basiskriteriet	0,0214	26 554 410
Sone	0,0102	
Nabo	0,0102	
Landbrukskriteriet	0,0018	
Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0080	60 360
Sysselsatte 25-54 år med arb.tid 100 pst	0,0259	7 842
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0210	438 767
Dødlighetskriteriet	0,0438	
Aleneboende 67 år og over	0,0517	72 936
Personer med lav inntekt	0,0157	25 947
Personer med lav utdanning	0,0147	5 783
Uførepensjonister 18-49 år	0,0092	31 438
Aleneboende 30-66 år	0,0216	17 710
Flykninger uten intigreringstilskudd	0,0156	38 328
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatr	0,0156	21 954
Opphopningsindeks (lavinntekt/arbeidsledige	0,0064	
Sum	1,0000	

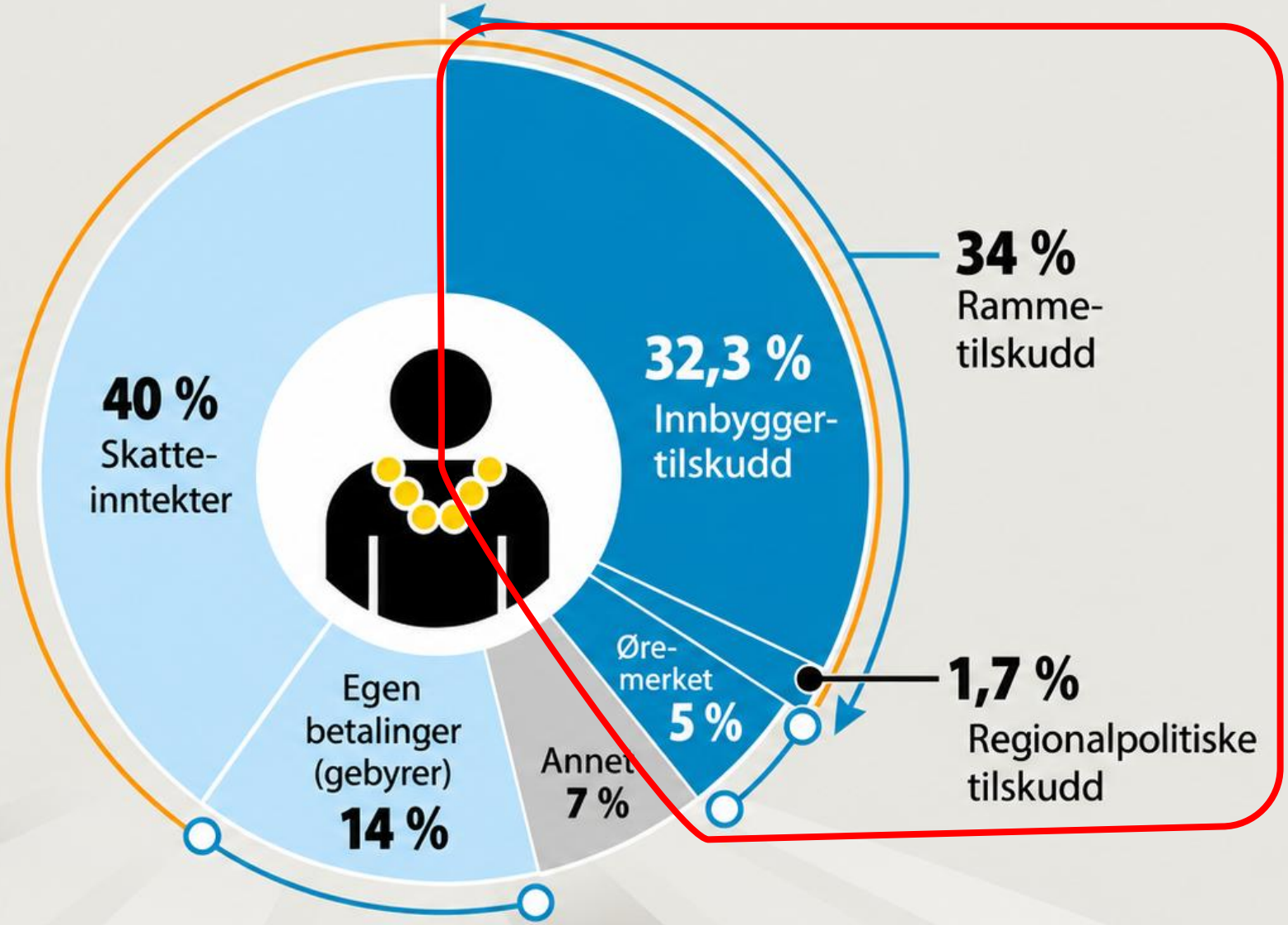
Økonomiske konsekvenser av demografiendringene

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

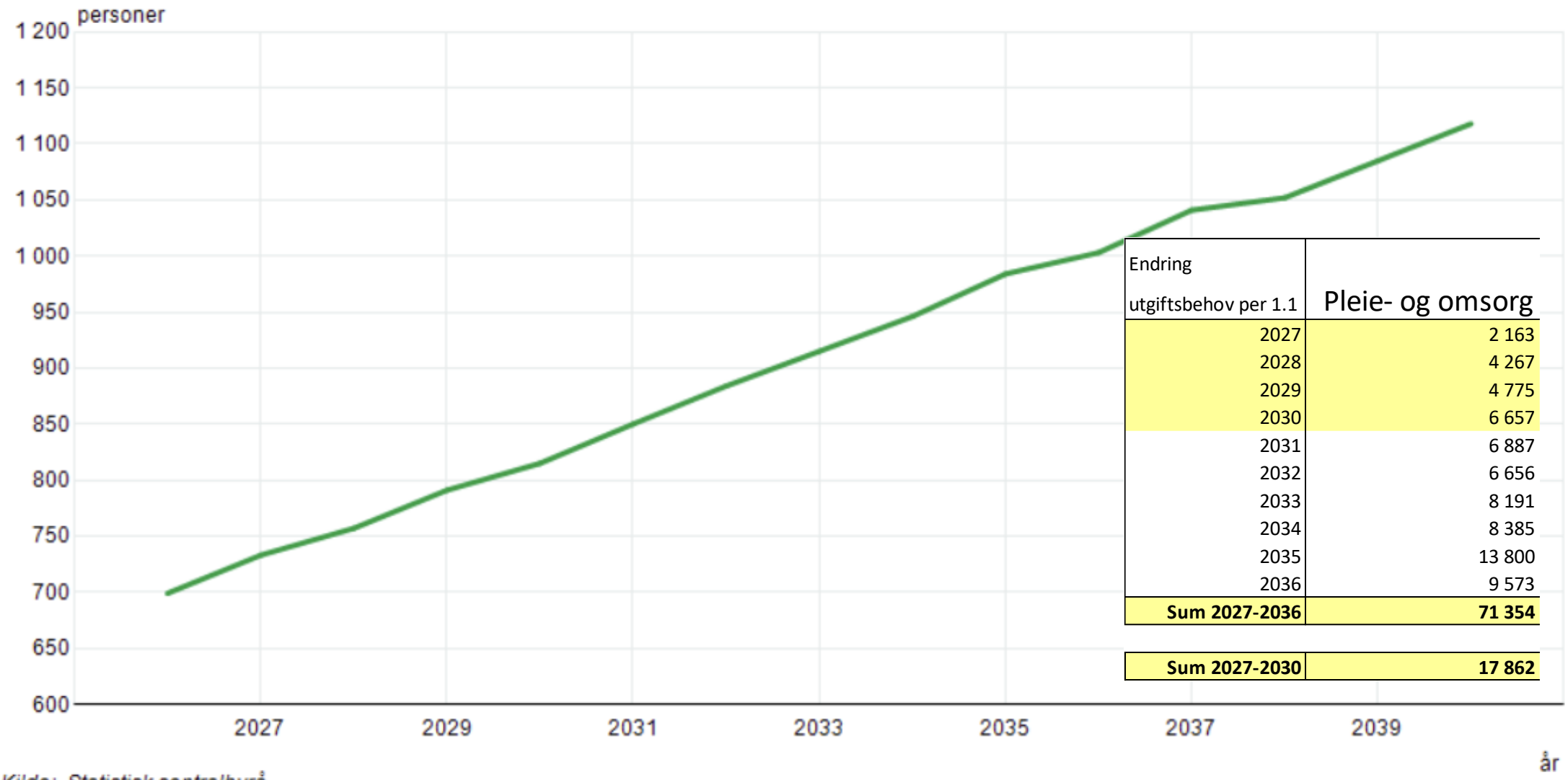

	HELE LANDET		ØRSTA			Bruk av folketall 1.7.2024	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts-behovs-indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0 år	0,0024	53 572	85	0,8016	-0,05 %	-34	-376
1-5 år	0,1445	279 750	620	1,1196	1,73 %	1 239	13 665
6-12 år	0,1654	438 027	911	1,0507	0,84 %	601	6 627
13-15 år	0,0741	203 959	443	1,0973	0,72 %	517	5 698
16-22 år	0,0227	463 189	979	1,0678	0,15 %	110	1 216
23-24 år	0,0060	138 264	240	0,8769	-0,07 %	-53	-584
25-66 år	0,1266	3 067 308	5 609	0,9238	-0,96 %	-691	-7 625
67-79 år	0,0659	663 368	1 490	1,1347	0,89 %	636	7 017
80-89 år	0,0633	218 471	503	1,1631	1,03 %	740	8 163
over 90 år	0,0395	4				1 818	20 056
Basistillegg	0,0217					646	7 120
Sone	0,0103	21 65				691	7 626
Nabo	0,0103	9 914 412	26 683	1,0539	0,06 %	40	439
Landbrukskriterium	0,0019	1	0,0040	1,9989	0,19 %	136	1 500
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0081	58 481	107	0,9243	-0,06 %	-44	-484
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0148	182 115	188	0,5215	-0,71 %	-508	-5 598
Dødlighet	0,0442	42 271	75	0,8963	-0,46 %	-328	-3 622
Lavinntekt	0,0151	247 361	296	0,6045	-0,60 %	-428	-4 720
Personer med lav utdanning	0,0141	1 127 992	2 152	0,9638	-0,05 %	-37	-403
Uføre 18-49 år	0,0089	126 206	227	0,9087	-0,08 %	-58	-643
Opphopningsindeks ny	0,0061	2 275	2	0,4739	-0,32 %	-230	-2 537
Aleneboende 30 - 66 år	0,0204	528 137	856	0,8188	-0,37 %	-265	-2 922
Utviklingshemmede 16 år og over	0,0212	20 819	34	0,8250	-0,37 %	-266	-2 932
Aleneboende 67 år og over	0,0522	305 395	642	1,0620	0,32 %	232	2 559
Lønnstakere 25-54 år i heltidsstilling	0,0255	1 454 765	2 534	0,8800	-0,31 %	-219	-2 419
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatri	0,0148	318 426	515	0,8171	-0,27 %	-194	-2 140
1 Kostnadsindeks	1,0000			***1,05652***	***5,65 %***	4 051	44 681

Delkostnadsnøkkel grunnskole

NIVI Analyse a/s

14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM) Ørsta, 80 år eller eldre.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg
2027	2 163
2028	4 267
2029	4 775
2030	6 657
2031	6 887
2032	6 656
2033	8 191
2034	8 385
2035	13 800
2036	9 573
Sum 2027-2036	**71 354**
Sum 2027-2030	**17 862**

Kilde: Statistisk sentralbyrå

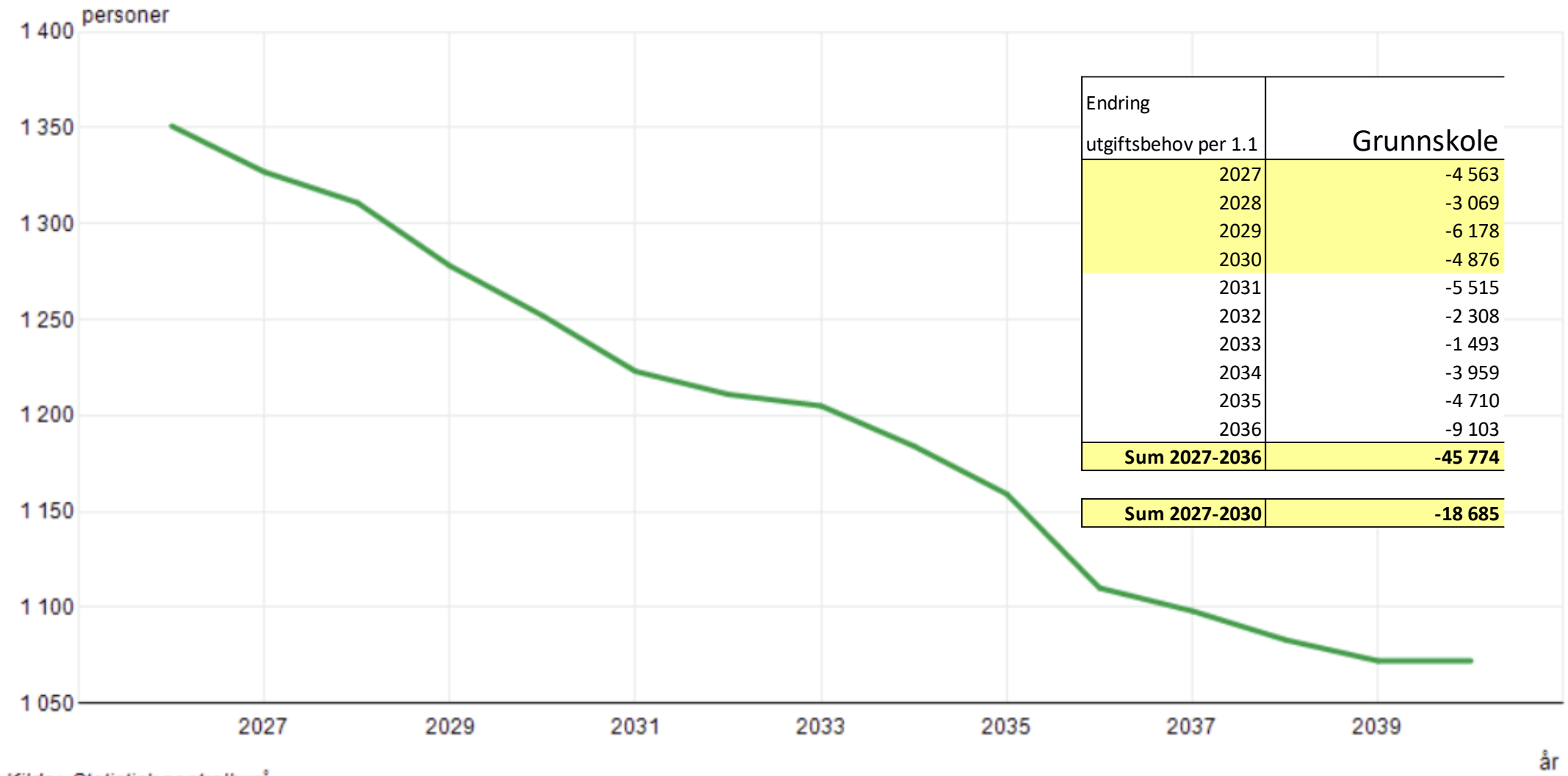
NIVI Analyse a/s

NB: Inntektssystemet gir *NETTO* utjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
  - + Økt behov i pleie og omsorg
  - - (MINUS) redusert behov blant barn og unge
  - = Rammeoverføringen fra staten
- Staten forutsetter at kommunen flytter **krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

NIVI Analyse a/s

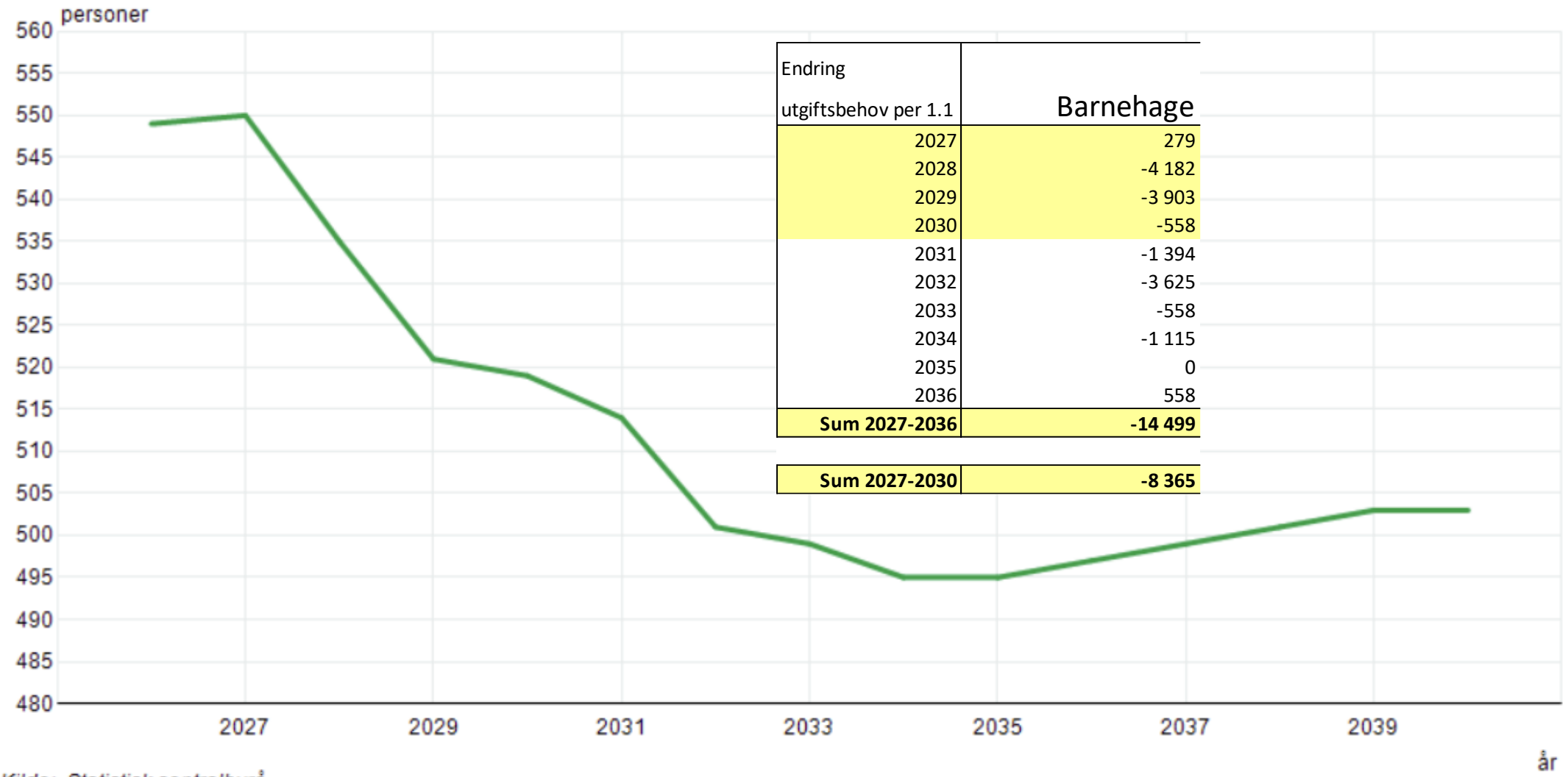
14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Ørsta, 6-15 år.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Grunnskole
2027	-4 563
2028	-3 069
2029	-6 178
2030	-4 876
2031	-5 515
2032	-2 308
2033	-1 493
2034	-3 959
2035	-4 710
2036	-9 103
Sum 2027-2036	**-45 774**
Sum 2027-2030	**-18 685**

Kilde: Statistisk sentralbyrå

14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år. Hovedalternativet (MMMM), Ørsta, 1-5 år.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Barnehage
2027	279
2028	-4 182
2029	-3 903
2030	-558
2031	-1 394
2032	-3 625
2033	-558
2034	-1 115
2035	0
2036	558
Sum 2027-2036	**-14 499**
Sum 2027-2030	**-8 365**

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Endringer i utgiftsbehov 2027, 2030 og frem mot 2036 basert på fremskrevet demografi

1520 ØRSTA

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2026 kroner og endring fra 1.1.2026)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM ØRSTA
2027	2 163	-4 563	279	-930	71	-973	-3 953
2028	4 267	-3 069	-4 182	-571	-73	-963	-4 590
2029	4 775	-6 178	-3 903	-416	-96	-823	-6 641
2030	6 657	-4 876	-558	-650	155	-492	236
2031	6 887	-5 515	-1 394	-244	-38	-428	-732
2032	6 656	-2 308	-3 625	-327	180	-313	264
2033	8 191	-1 493	-558	-379	106	-392	5 475
2034	8 385	-3 959	-1 115	-368	184	-467	2 660
2035	13 800	-4 710	0	-623	313	-509	8 271
2036	9 573	-9 103	558	-101	-56	-356	514
Sum 2027-2036	**71 354**	**-45 774**	**-14 499**	**-4 608**	**745**	**-5 715**	**1 503**
Sum 2027-2030	**17 862**	**-18 685**	**-8 365**	**-2 567**	**56**	**-3 251**	**0** **-14 948**

Husk; Ørsta har gjort dette, så har Ørsta fortsatt ikke spart én krone – bare opprettholdt samme prioritering av kommunebudsjettet som i dag!

Endringer i utgiftsbehov 2027, 2030 og frem mot 2036 basert på fremskrevet demografi

1577 VOLDA

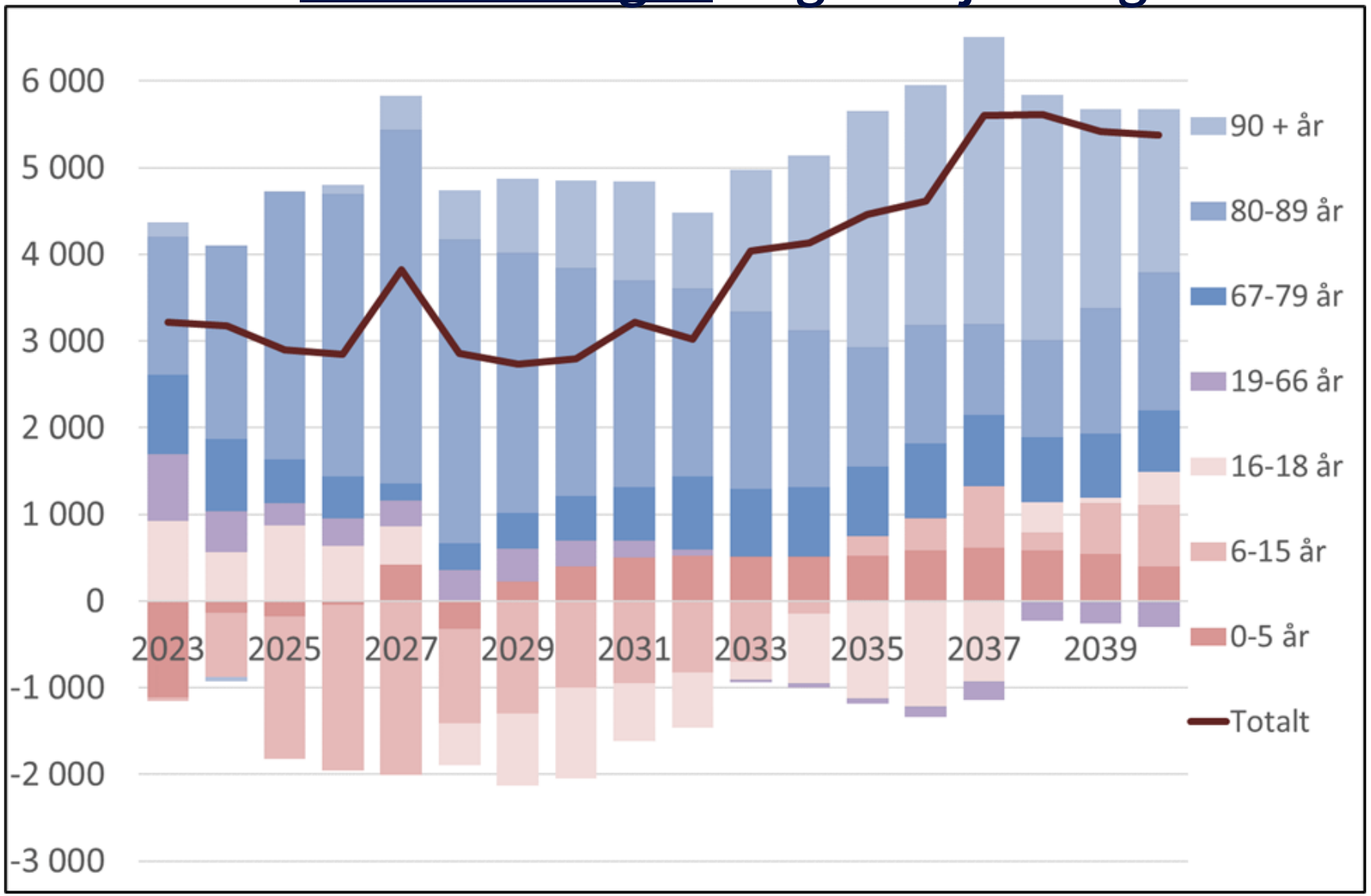
Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2026 kroner og endring fra 1.1.2026)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM VOLDA
2027	2 876	-3 453	7 249	305	206	-662	6 521
2028	6 937	2 478	-3 903	124	594	-193	6 036
2029	6 688	2 621	558	328	645	185	11 026
2030	5 752	-1 847	5 019	388	909	421	10 641
2031	7 958	3 373	1 673	550	655	581	14 790
2032	4 056	2 170	279	258	1 006	762	8 531
2033	10 071	-1 485	1 952	450	631	437	12 055
2034	8 820	1 436	2 788	352	609	233	14 238
2035	8 272	-4 456	2 509	507	492	140	7 466
2036	6 516	210	2 509	549	391	174	10 349
Sum 2027-2036	**67 947**	**1 047**	**20 633**	**3 811**	**6 139**	**2 078**	**101 654**

Sum 2027-2030	**22 254**	**-201**	**8 922**	**1 145**	**2 353**	**-249**	**34 225**

Effekten av netto endringer i utgiftsutjevningen

Demografikostnader i kommunesektoren. TBU-rapporten høsten 2022

Fra kommuneproposisjonen for 2026:

«Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter for kommunesektoren i intervallet 4,2 – 4,9 milliarder. Den foreslåtte veksten vil gi et handlingsrom utover merutgifter til demografi på 1,3–2,0 mrd.»
(demografikostnad 2026 = 2,9)

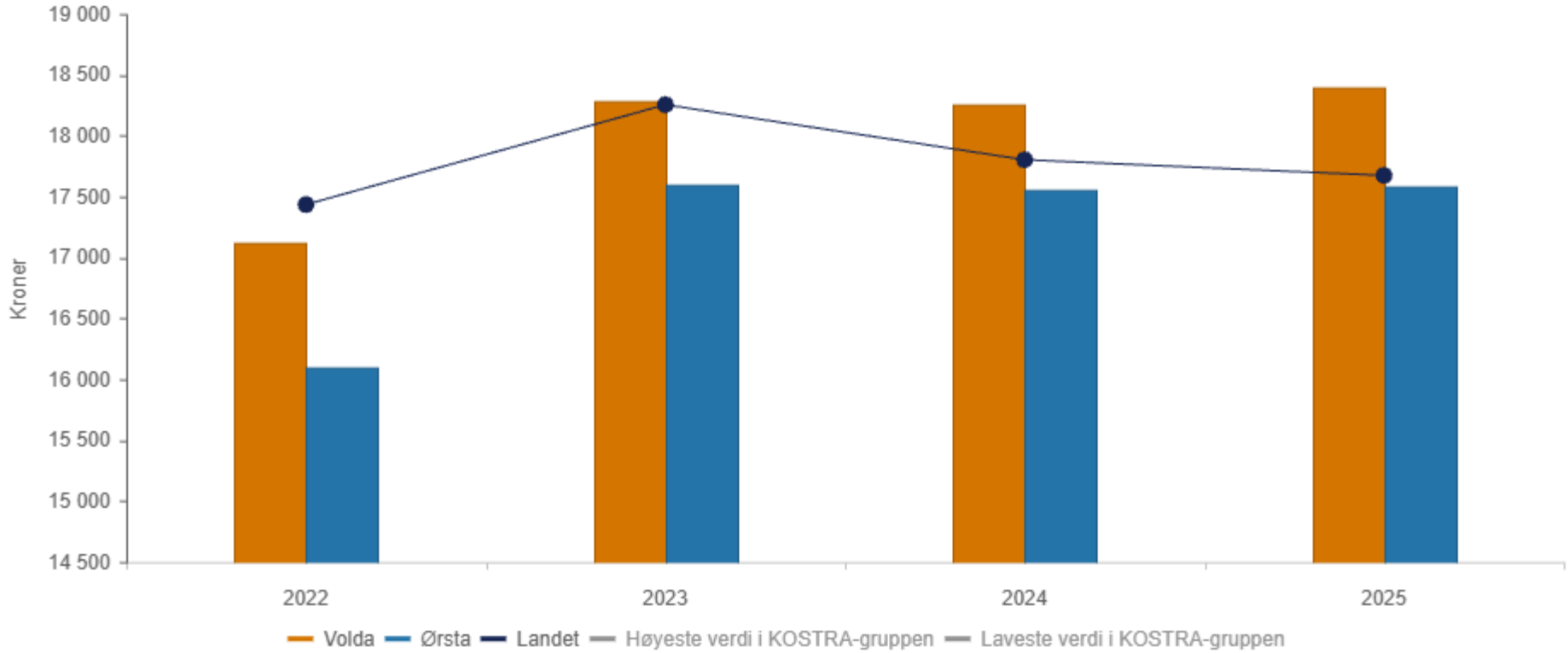
Demografi

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anslått at kommunesektoren kan få merutgifter i 2026 på om lag 3,5 mrd. kroner knyttet til den demografiske utviklingen. Av dette må om lag 2,9 mrd. 2026-kroner dekkes av de frie inntektene, fordelt med om lag 2,1 mrd. kroner på kommunene og om lag 0,8 mrd. kroner på fylkeskommunene. Mange kommuner har behov for å gjøre omstillinger i tjenestetilbudet som følge av en økning i antall eldre og nedgang i barnetallene. TBUs beregning av merutgifter av demografiske endringer er et netto anslag på summen av mer- og mindrekostnader i ulike aldersgrupper.

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

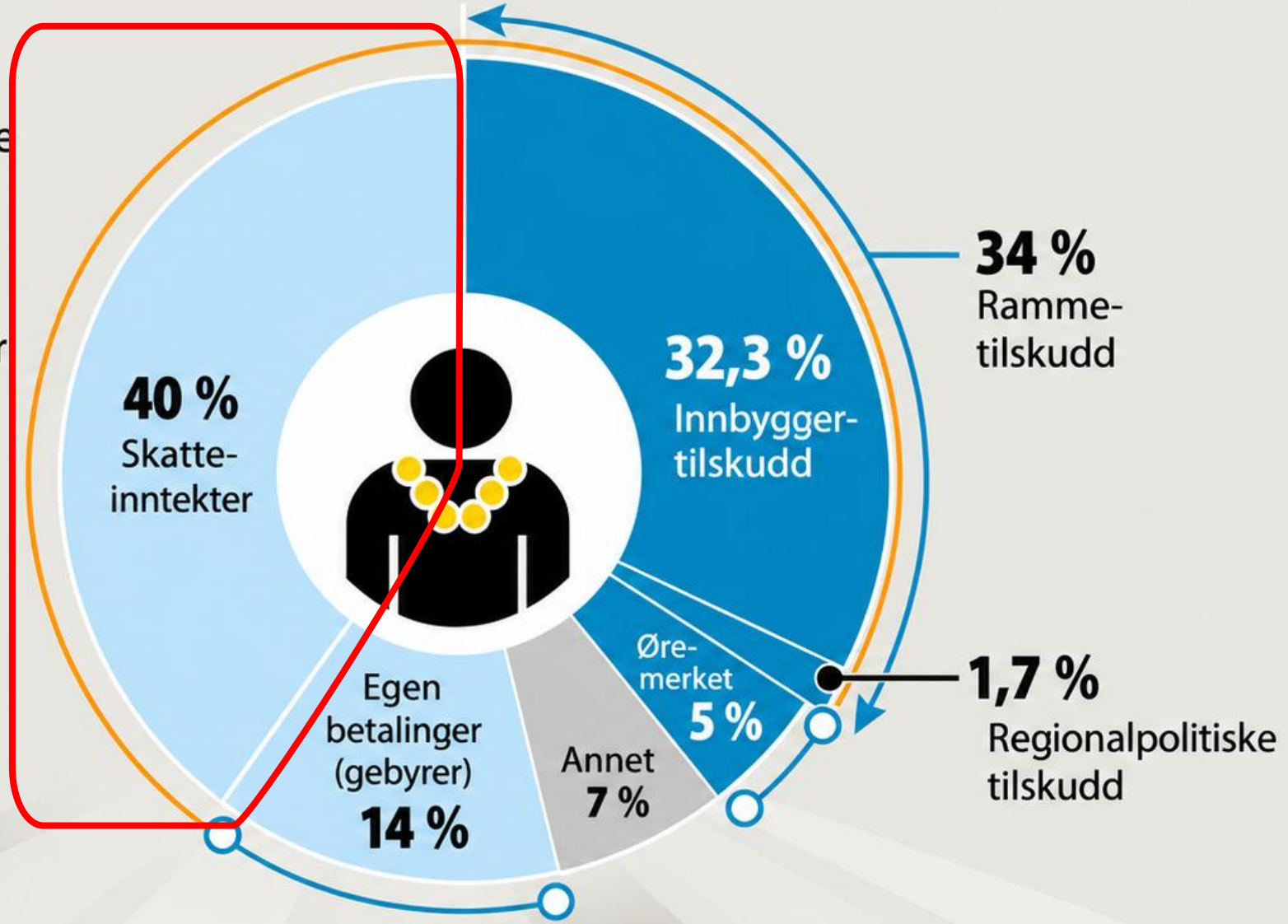

	2022	2023	2024	2025
Volda	17 123	18 279	18 255	18 402
Ørsta	16 092	17 597	17 560	17 590
Landet	17 435	18 255	17 803	17 674

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

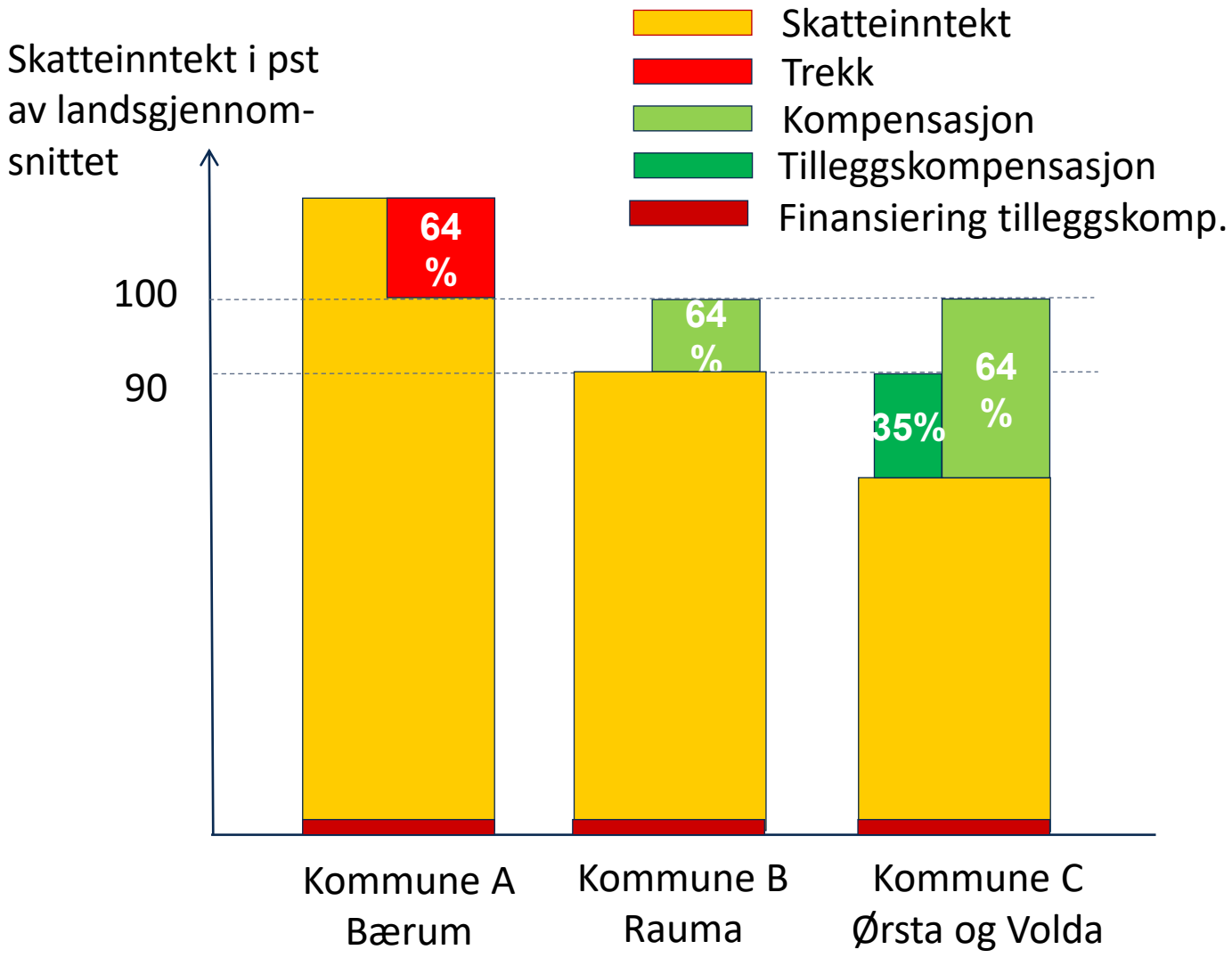
RAMMETILSKUDDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

Nr	Kommunenavn	Skatter 2025			Netto utjevn. skatt og netto skatteu	
1) Finansieringstrekk		Jan-des			Jan-des	Jan-des
for perioden				Pst av	(kol 5+9)	pst av
	kr -378,19	1000 kr	kr pr innb	landsgj.	1000 kr	landsgj
		1	*2*	*3*	*10*	*13*
301	Oslo	40 059 573	55 309	131 %	-6 129 288	110,8 %
1506	Molde	1 347 880	40 644	96 %	20 880	97,7 %
1508	Ålesund*	2 481 481	41 918	99 %	-9 496	98,8 %
1511	Vanylven	118 541	38 891	92 %	5 231	96,1 %
1514	Sande	110 625	45 431	107 %	-8 260	99,5 %
1515	Herøy	396 961	43 955	104 %	-12 855	100,6 %
1516	Ulstein	387 599	43 737	103 %	-11 416	100,4 %
1517	Hareid	188 969	35 520	84 %	24 945	95,1 %
1520	Ørsta	402 672	36 424	86 %	42 144	95,2 %
1525	Stranda	179 709	41 029	97 %	1 711	98,0 %
1528	Sykkylven	274 616	36 010	85 %	32 134	95,2 %
1531	Sula	339 887	34 828	82 %	52 315	95,1 %
1532	Giske	335 848	38 282	91 %	18 372	95,5 %
1535	Vestnes	291 173	40 206	95 %	6 526	97,3 %
1539	Rauma	276 940	38 485	91 %	14 162	95,7 %
1547	Aukra	152 050	40 450	96 %	2 820	97,5 %
1554	Averøy	240 978	40 217	95 %	5 361	97,3 %
1576	Aure	128 735	37 930	90 %	7 981	95,3 %
1577	Volda	372 671	33 480	79 %	74 220	95,0 %
3201	Bærum	8 666 260	65 476	155 %	-1 954 414	120,0 %
3203	Asker	5 105 274	50 803	120 %	-569 667	106,8 %
3220	Enebakk	409 574	35 464	84 %	54 786	95,1 %
4225	Lyngdal	349 393	32 146	76 %	86 544	94,9 %

NIVI Analyse a/s

Skatteutjevningen
(skatt på formue og inntekt inkl. naturressursskatt)

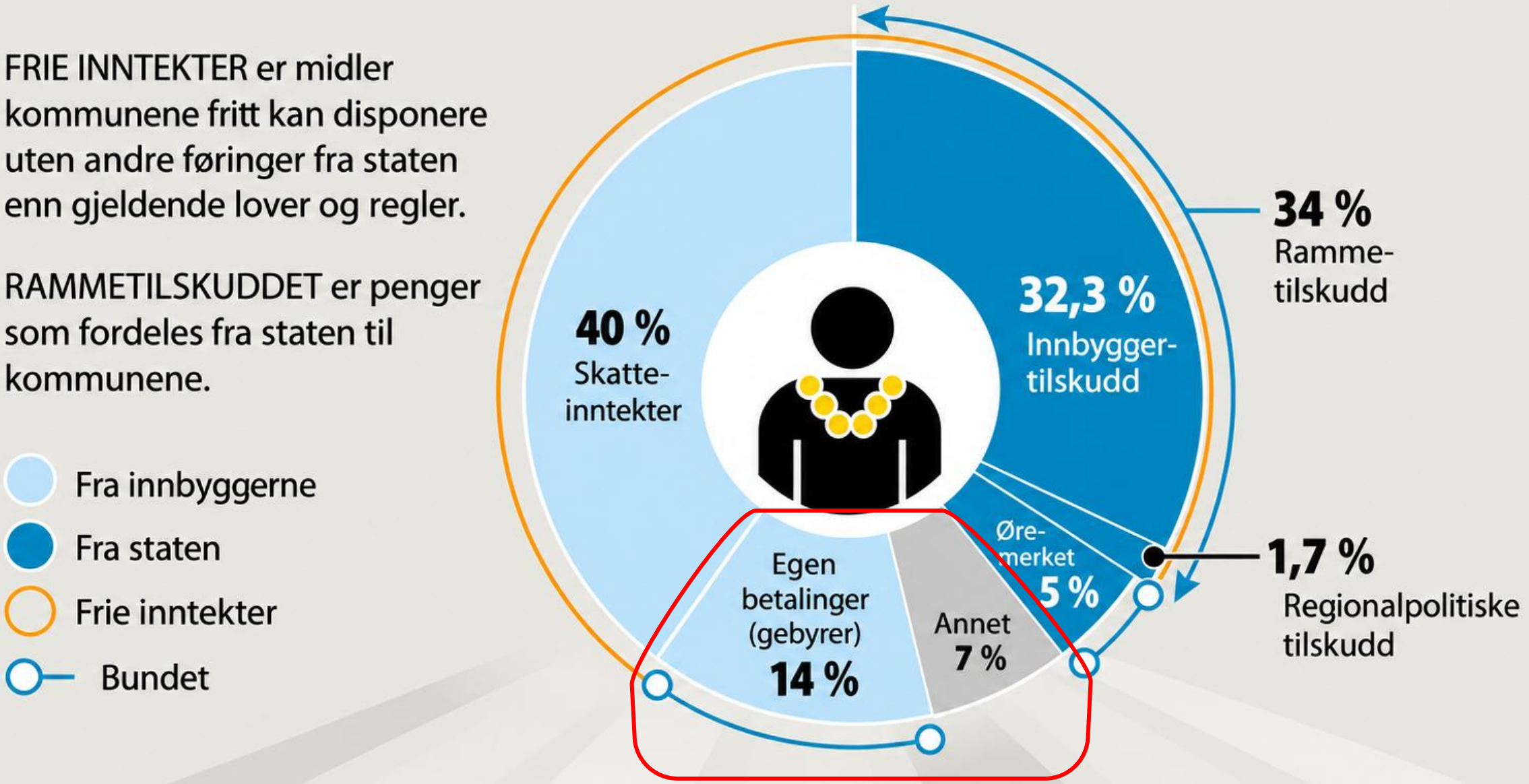
Nr	Kommunenavn	Skatter 2025			Netto utjevn 25	Skatt og netto skatteu
1) Finansieringstrekk		Jan-des			Jan-des	Jan-des
for perioden				Pst av	(kol 5+9)	pst av
	kr -378,19	1000 kr	kr pr innb	landsgj.	1000 kr	landsgj
		1	*2*	*3*	*10*	*13*
301	Oslo	40 059 573	55 309	131 %	-6 129 288	110,8 %
1506	Molde	1 347 880	40 644	96 %	20 880	97,7 %
1508	Ålesund*	2 481 481	41 918	99 %	-9 496	98,8 %
1511	Vanylven	118 541	38 891	92 %	5 231	96,1 %
1514	Sande	110 625	45 431	107 %	-8 260	99,5 %
1515	Herøy	396 961	43 955	104 %	-12 855	100,6 %
1516	Ulstein	387 599	43 737	103 %	-11 416	100,4 %
1517	Hareid	188 969	35 520	84 %	24 945	95,1 %
1520	Ørsta	402 672	36 424	86 %	42 144	95,2 %
1525	Stranda	179 709	41 029	97 %	1 711	98,0 %
1528	Sykkylven	274 616	36 010	85 %	32 134	95,2 %
1531	Sula	339 887	34 828	82 %	52 315	95,1 %
1532	Giske	335 848	38 282	91 %	18 372	95,5 %
1535	Vestnes	291 173	40 206	95 %	6 526	97,3 %
1539	Rauma	276 940	38 485	91 %	14 162	95,7 %
1547	Aukra	152 050	40 450	96 %	2 820	97,5 %
1554	Averøy	240 978	40 217	95 %	5 361	97,3 %
1576	Aure	128 735	37 930	90 %	7 981	95,3 %
1577	Volda	372 671	33 480	79 %	74 220	95,0 %
3201	Bærum	8 666 260	65 476	155 %	-1 954 414	120,0 %
3203	Asker	5 105 274	50 803	120 %	-569 667	106,8 %
3220	Enebakk	409 574	35 464	84 %	54 786	95,1 %
4225	Lyngdal	349 393	32 146	76 %	86 544	94,9 %

NIVI Analyse a/s

Slik får kommunene inntektene sine

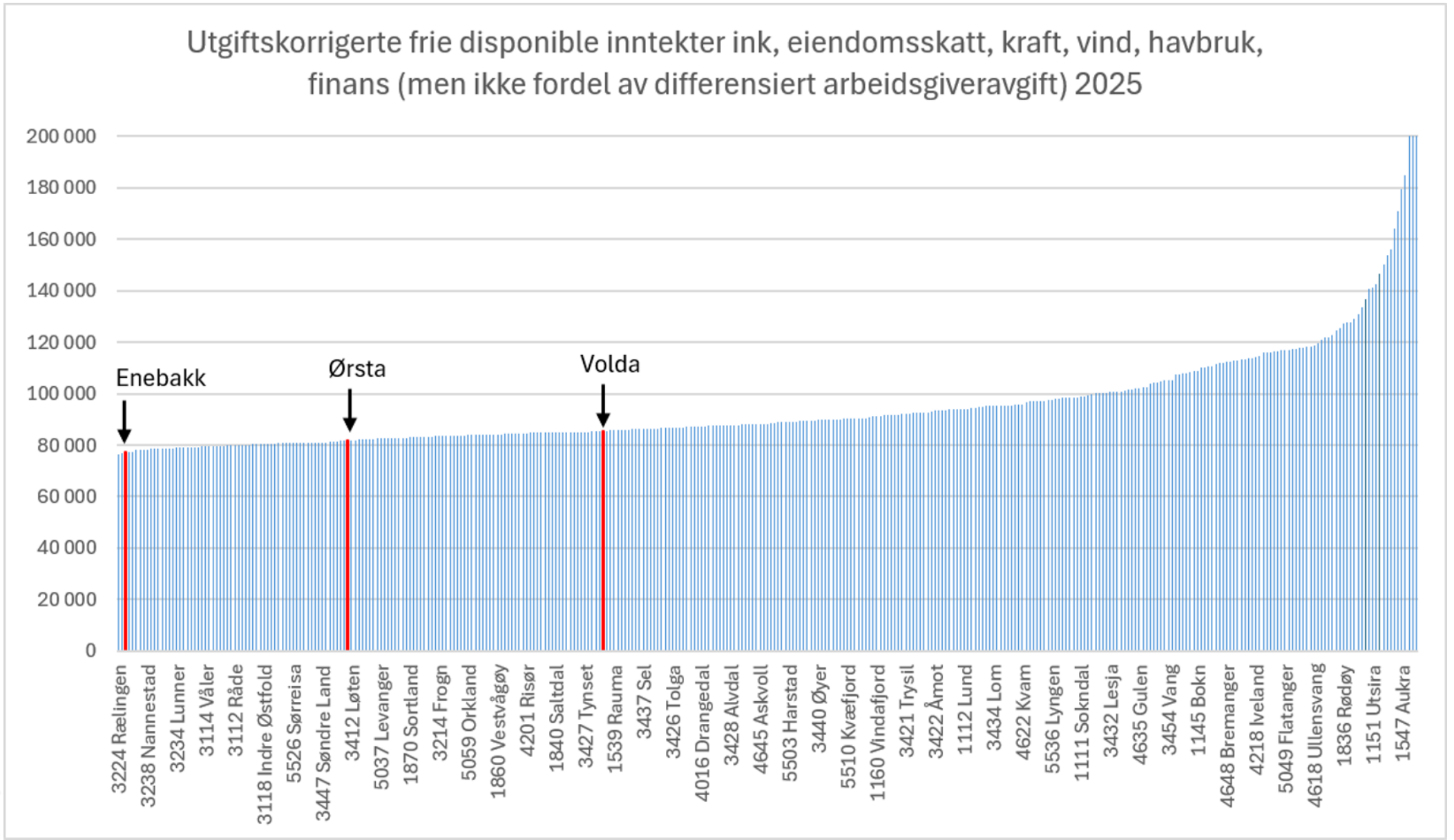
FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

Knr.	Kommune	Eiendoms-skatt KOSTRA (foreløpig) 1000 kr	Konsesjonskraft og hjemfallsinntekter KOSTRA (foreløpig) 1000 kr	Produksjonsavgift landbasert vindkraft 2025 1000 kr	Havbruks-fond KOSTRA 1000 kr	Renteinnt. utbytte og eieruttak KOSTRA (foreløpig) 1000 kr	SUM Lokale disponible inntekter	SUM Lokale disponible inntekter pr Innbygger	Innbyggere per 01.01.2025
1520	1520 Ørsta	35 299	549	0	8 154	40 414	84 405	7 635	11 055
1525	1525 Stranda	18 409	575	0	1 484	9 845	30 317	6 922	4 380
1528	1528 Sykkylven	12 161	346	0	742	12 341	25 590	3 356	7 626
1531	1531 Sula	11 747	0	0		8 320	32 472	3 327	9 759
1532	1532 Giske	24 667	0	0	5 045	12 840	58 636	6 684	8 773
1535	1535 Vestnes	33 163	0	0	3 340	13 407	49 910	6 892	7 242
1539	1539 Rauma	45 488	1 298	0	1 299	17 832	65 917	9 160	7 196
1547	1547 Aukra	266 700	0	0	10 804	69 099	387 069	102 971	3 759
1554	1554 Averøy	29 386	0	0	7 724	7 029	44 139	7 366	5 992
1557	1557 Gjemnes	11 463	0	0	1 670	9 550	22 378	8 264	2 708
1560	1560 Tingvoll	12 466	0	0	6 712	1 349	20 527	6 671	3 077
1563	1563 Sunndal	79 064	12 125	0		22 466	115 573	16 067	7 193
1566	1566 Surnadal	33 325	6 562	0	186	10 082	50 865	8 549	5 950
1573	1573 Smøla	12 227	0	6 893	22 256	5 881	47 257	21 797	2 168
1576	1576 Aure	24 618	0	0	10 567	5 672	40 857	12 038	3 394
1577	1577 Volda	52 307	5 714	0	2 969	20 702	88 915	7 988	11 131
3220	3220 Enebakk	0	0	0		17 423	25 911	2 244	11 549
3228	3238 Nannestad	0	56	0		37 559	57 967	3 512	16 505
4225	4225 Lyngdal	4 012	5 204	0	557	58 477	78 681	7 239	10 869

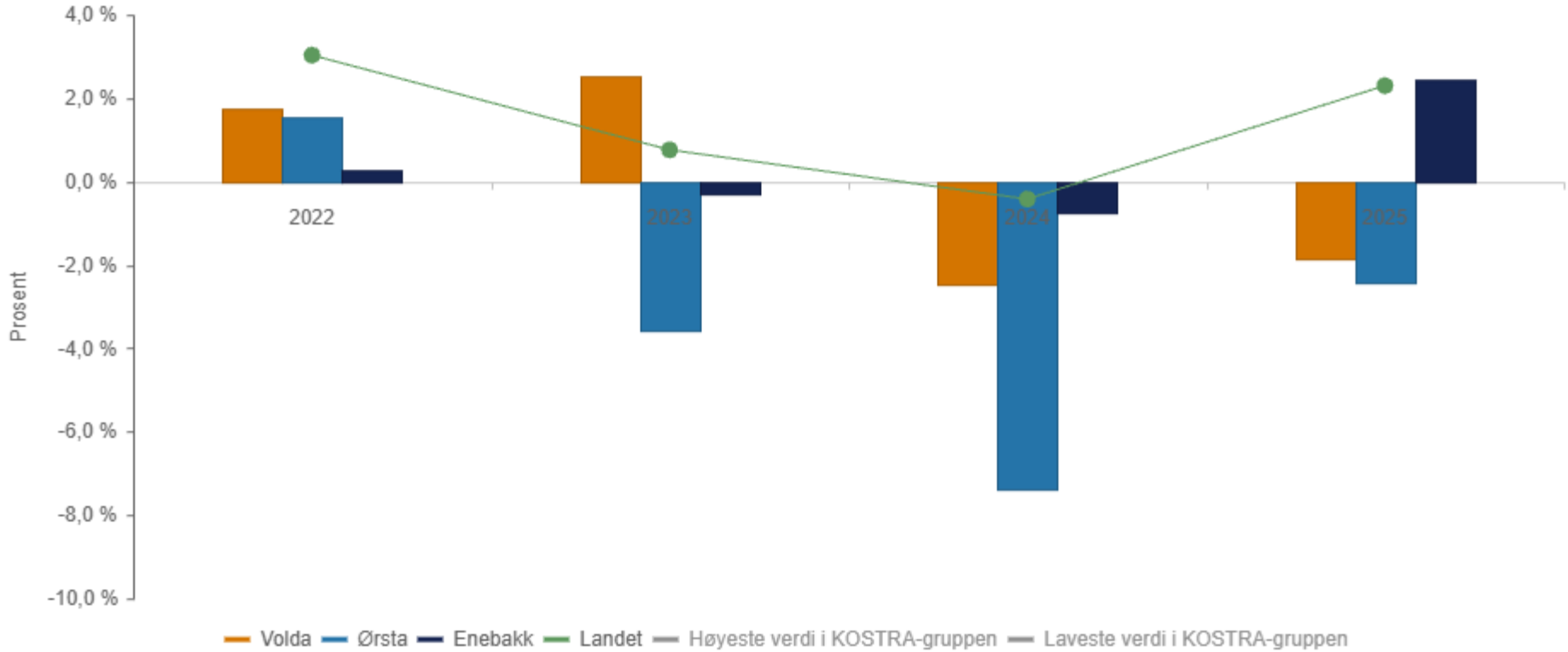
+ inndelingstilskuddet for Volda/Hornindal (ca 25 mill)

Utgiftskorrigerte frie disponible inntekter ink, eiendomsskatt, kraft, vind, havbruk, finans (men ikke fordel av differensiert arbeidsgiveravgift) 2025
200 000
180 000
160 000
140 000
120 000
100 000
80 000
60 000
40 000
20 000
0
Enebakk
Ørsta
Volda
3224 Rælingen
3238 Nannestad
3234 Lunner
3114 Våler
3112 Råde
3118 Indre Østfold
5526 Sørreisa
3447 Søndre Land
3412 Løten
5037 Levanger
1870 Sortland
3214 Frogn
5059 Orkland
1860 Vestvågøy
4201 Risør
1840 Saltdal
3427 Tynset
1539 Rauma
3437 Sel
3426 Tolga
4016 Drangedal
3428 Alvdal
4645 Askvoll
5503 Harstad
3440 Øyer
5510 Kvæfjord
1160 Vindafjord
3421 Trysil
3422 Åmot
1112 Lund
3434 Lom
4622 Kvam
5536 Lyngen
1111 Sokndal
3432 Lesja
4635 Gulen
3454 Vang
1145 Bokn
4648 Bremanger
4218 Iveland
5049 Flatanger
4618 Ullensvang
1836 Rødøy
1151 Utsira
1547 Aukra

Nå-situasjonen i
Volda og Ørsta kommuner

Kommunaløkonomisk bærekraft

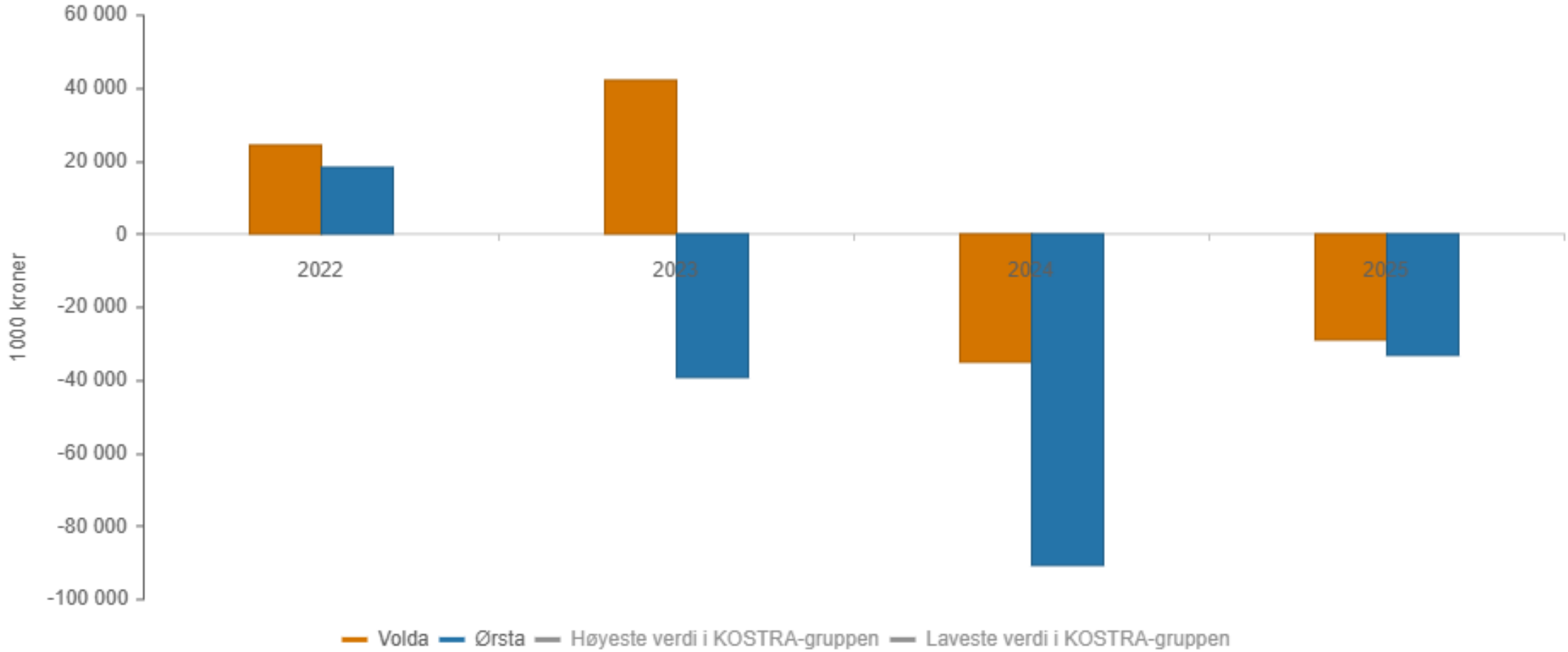
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

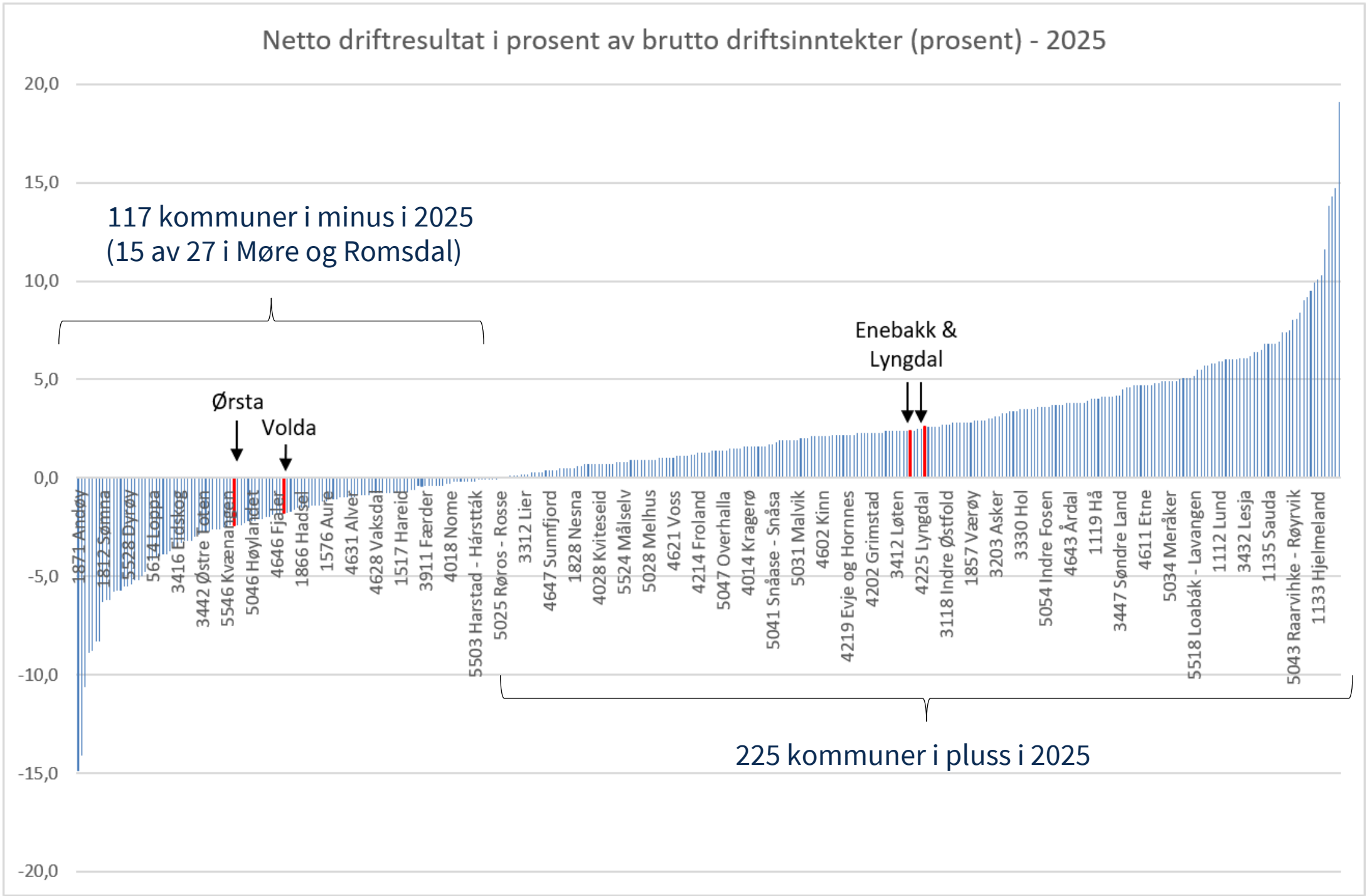
	2022	2023	2024	2025
Volda	1,8 %	2,5 %	-2,5 %	-1,8 %
Ørsta	1,5 %	-3,6 %	-7,4 %	-2,4 %
Enebakk	0,3 %	-0,3 %	-0,7 %	2,4 %
Landet	3,0 %	0,8 %	-0,4 %	2,3 %

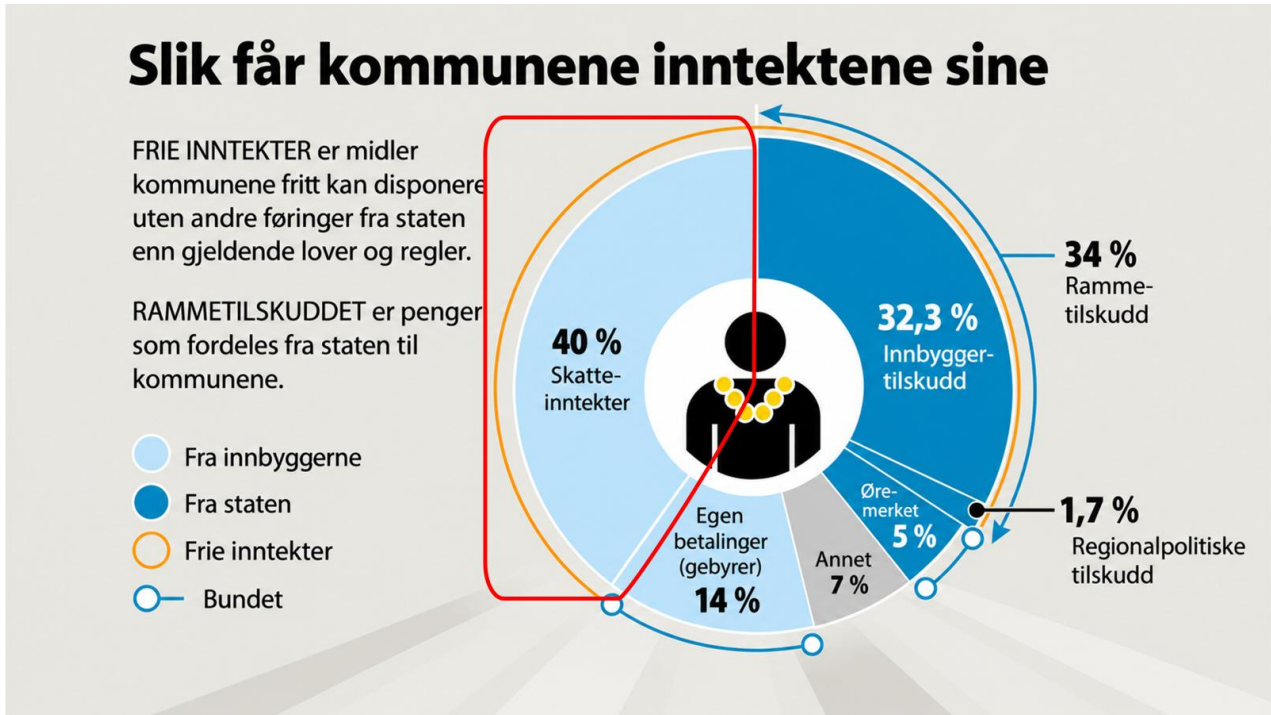
Netto driftsresultat (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

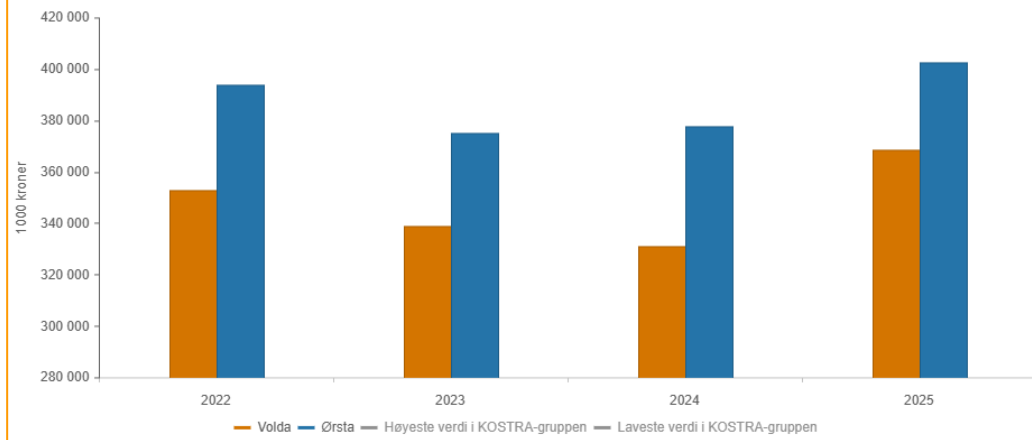
	2022	2023	2024	2025
Volda	24 592	42 161	-34 740	-29 016
Ørsta	18 532	-39 337	-90 810	-33 095

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) - 2025
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
-5,0
-10,0
-15,0
-20,0
117 kommuner i minus i 2025
(15 av 27 i Møre og Romsdal)
Ørsta
Volda
Enebakk &
Lyngdal
225 kommuner i pluss i 2025
1871 Andøy
1812 Sømna
5528 Dyrøy
5614 Loppa
3416 Eidskog
3442 Østre Toten
5546 Kvænangen
5046 Høylandet
4646 Fjaler
1866 Hadsel
1576 Aure
4631 Alver
4628 Vaksdal
1517 Hareid
3911 Færder
4018 Nome
5503 Harstad - Hárstták
5025 Røros - Rosse
3312 Lier
4647 Sunnfjord
1828 Nesna
4028 Kviteseid
5524 Målselv
5028 Melhus
4621 Voss
4214 Froland
5047 Overhalla
4014 Kragerø
5041 Snåase - Snåsa
5031 Malvik
4602 Kinn
4219 Evje og Hornnes
4202 Grimstad
3412 Løten
4225 Lyngdal
3118 Indre Østfold
1857 Værøy
3203 Asker
3330 Hol
5054 Indre Fosen
4643 Årdal
1119 Hå
3447 Søndre Land
4611 Etne
5034 Meråker
5518 Loabák - Lavangen
1112 Lund
3432 Lesja
1135 Sauda
5043 Raarvihke - Røyrvik
1133 Hjelmeland

Skatt på inntekt og formue Beløp (1000 kr)

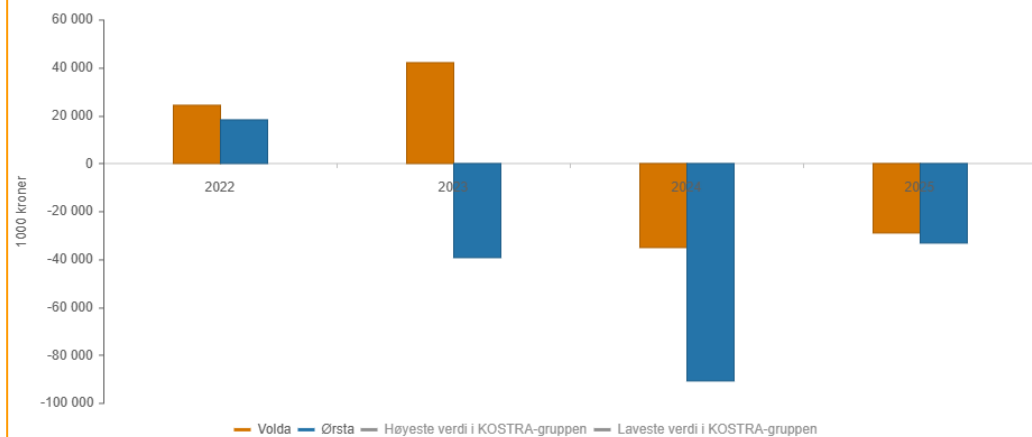
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2022	2023	2024	2025
Volda	352 908	338 880	331 154	368 523
Ørsta	393 752	375 134	377 762	402 672

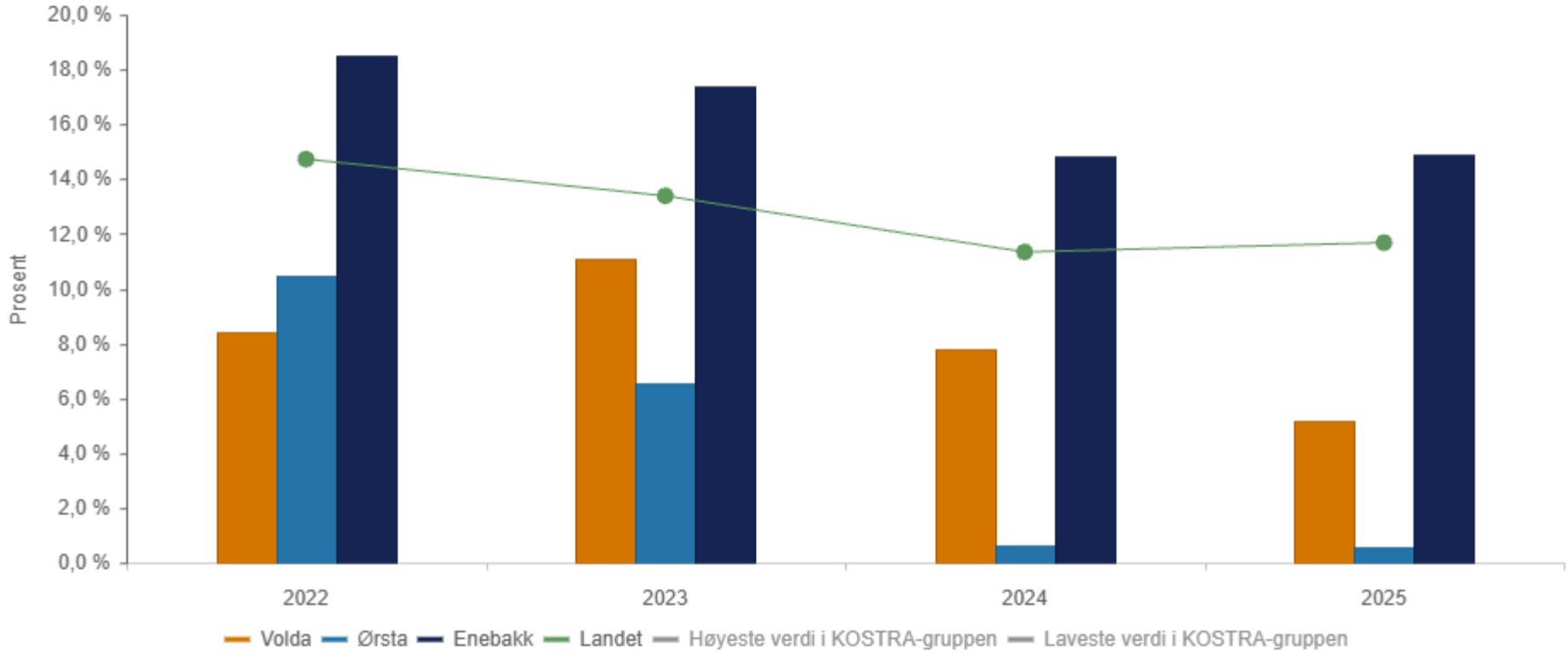
Netto driftsresultat (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

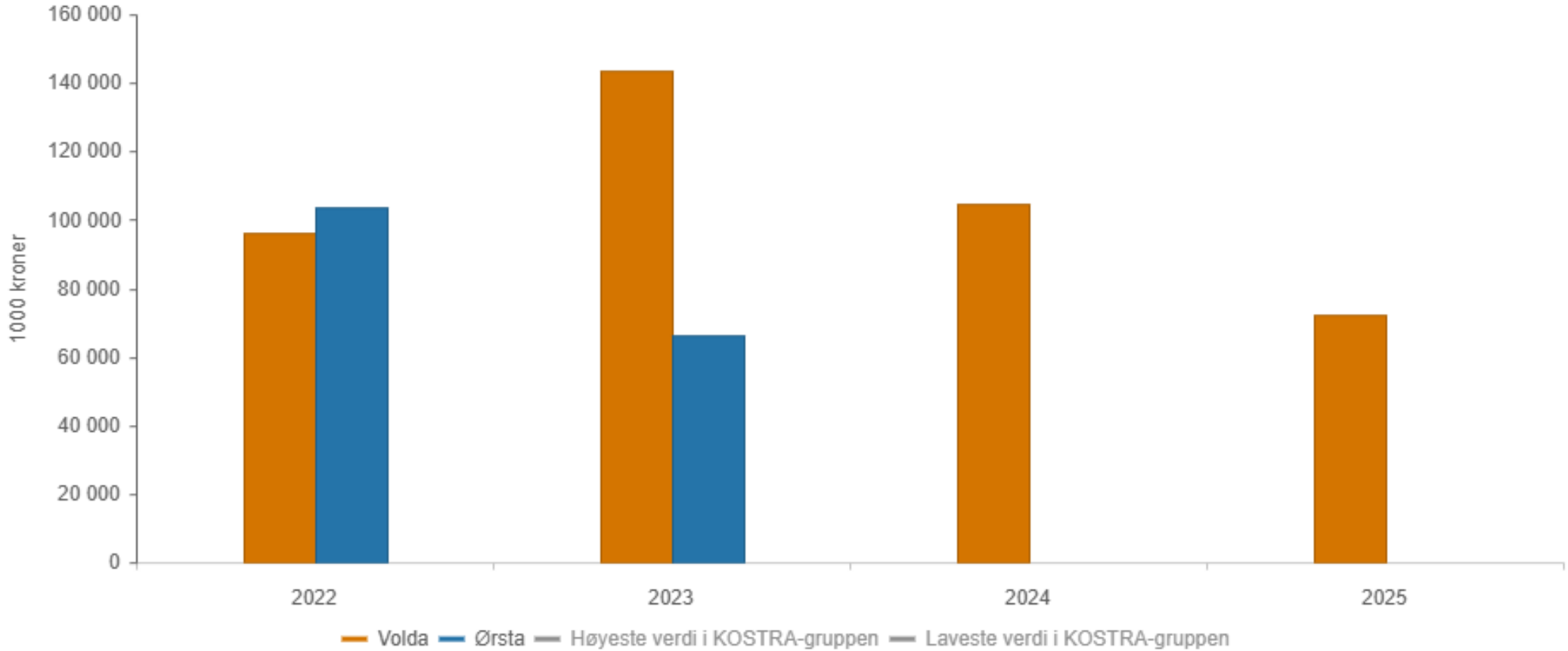
	2022	2023	2024	2025
Volda	24 592	42 161	-34 740	-29 016
Ørsta	18 532	-39 337	-90 810	-33 095

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)

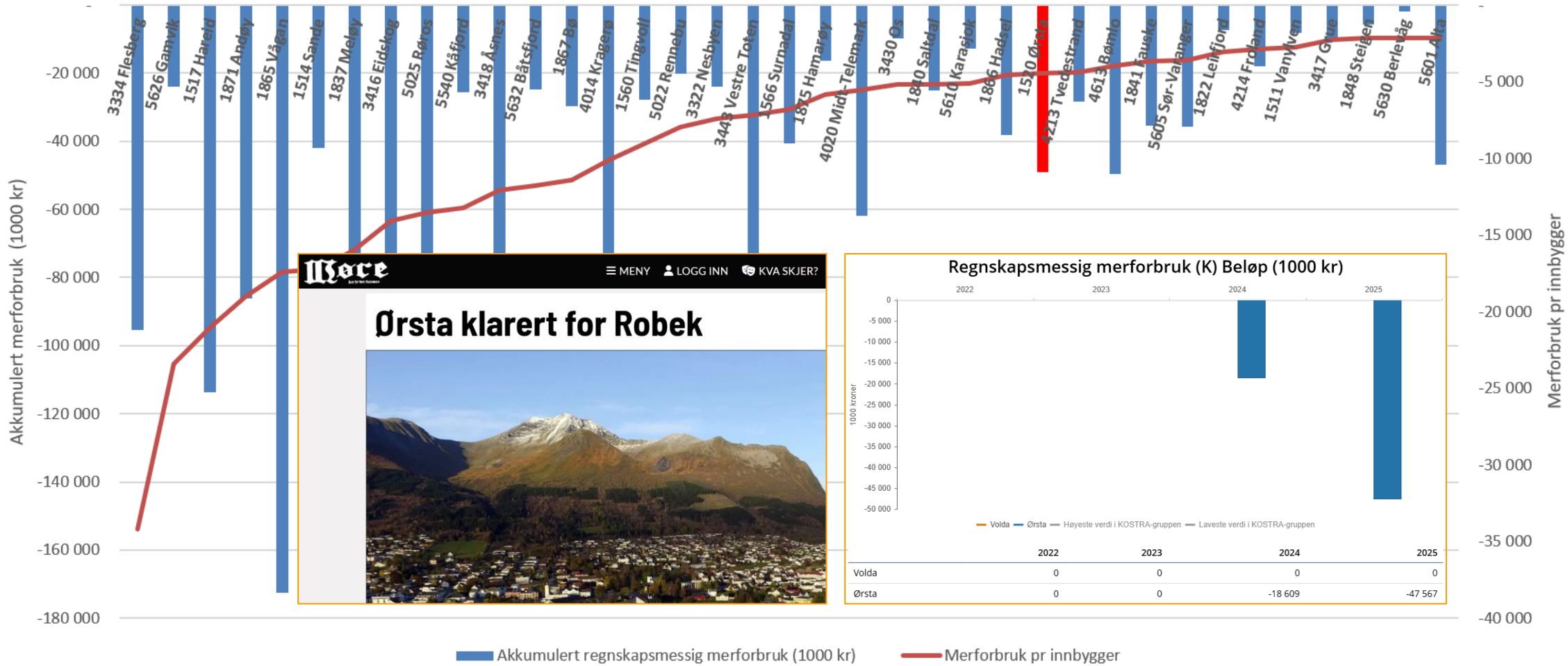
	2022	2023	2024	2025
Volda	8,4 %	11,1 %	7,8 %	5,2 %
Ørsta	10,4 %	6,6 %	0,6 %	0,5 %
Enebakk	18,5 %	17,4 %	14,8 %	14,9 %
Landet	14,7 %	13,4 %	11,3 %	11,7 %

Disposisjonsfond (K) (Fylkes-)Kommunekasse Beløp (1000 kr)

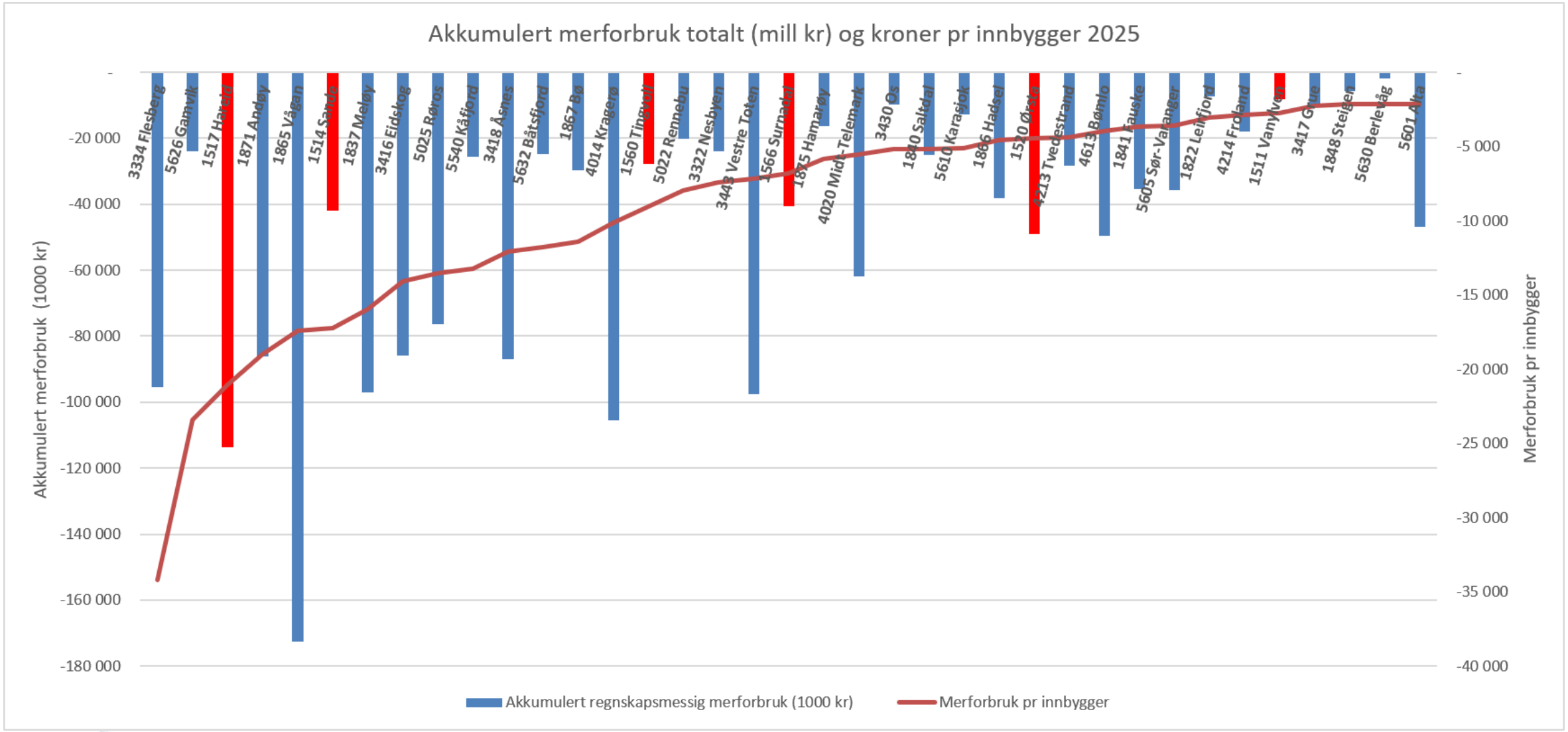

	2022	2023	2024	2025
Volda	96 144	143 627	104 665	72 359
Ørsta	103 820	66 233	0	0

Akkumulert merforbruk totalt (mill kr) og kroner pr innbygger 2025

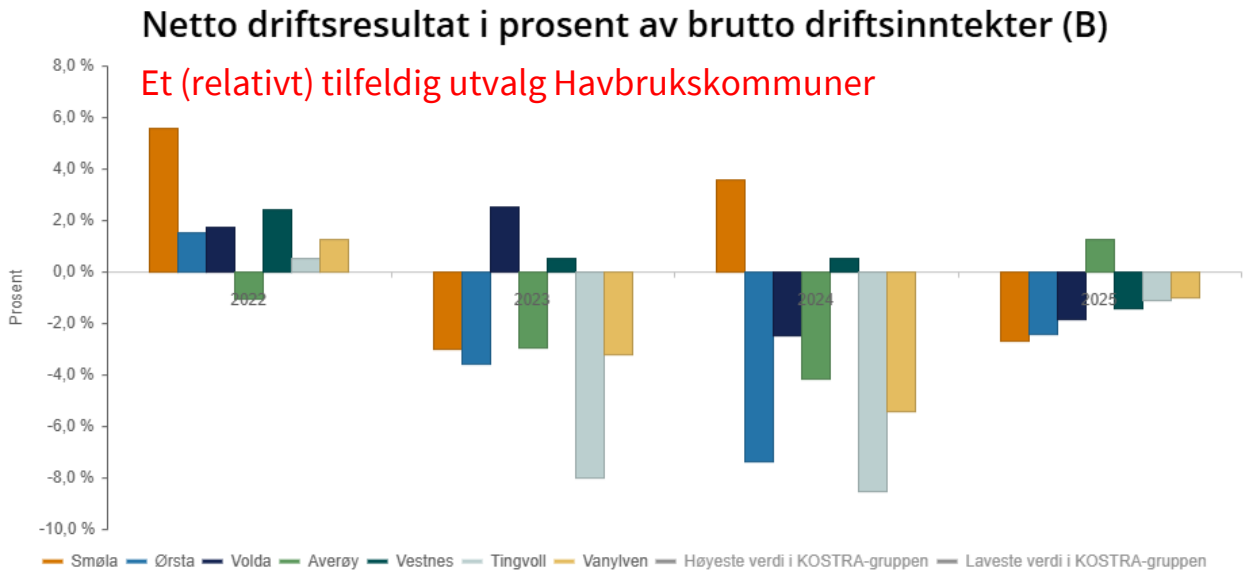

	2022	2023	2024	2025
Volda	0	0	0	0
Ørsta	0	0	-18 609	-47 567

Alle kommunene på lista fra Møre og Romsdal hadde også et negativt netto driftsresultat i 2025 (som tross alt var et ganske god kommuneøkonomiår)

Ting skjer på inntektssiden i årene fremover…

	2022	2023	2024	2025
Smøla	5,6 %	-3,0 %	3,6 %	-2,7 %
Ørsta	1,5 %	-3,6 %	-7,4 %	-2,4 %
Volda	1,8 %	2,5 %	-2,5 %	-1,8 %
Averøy	-1,0 %	-3,0 %	-4,2 %	1,2 %
Vestnes	2,4 %	0,5 %	0,5 %	-1,4 %
Tingvoll	0,5 %	-8,0 %	-8,5 %	-1,1 %
Vanylven	1,3 %	-3,2 %	-5,4 %	-1,0 %

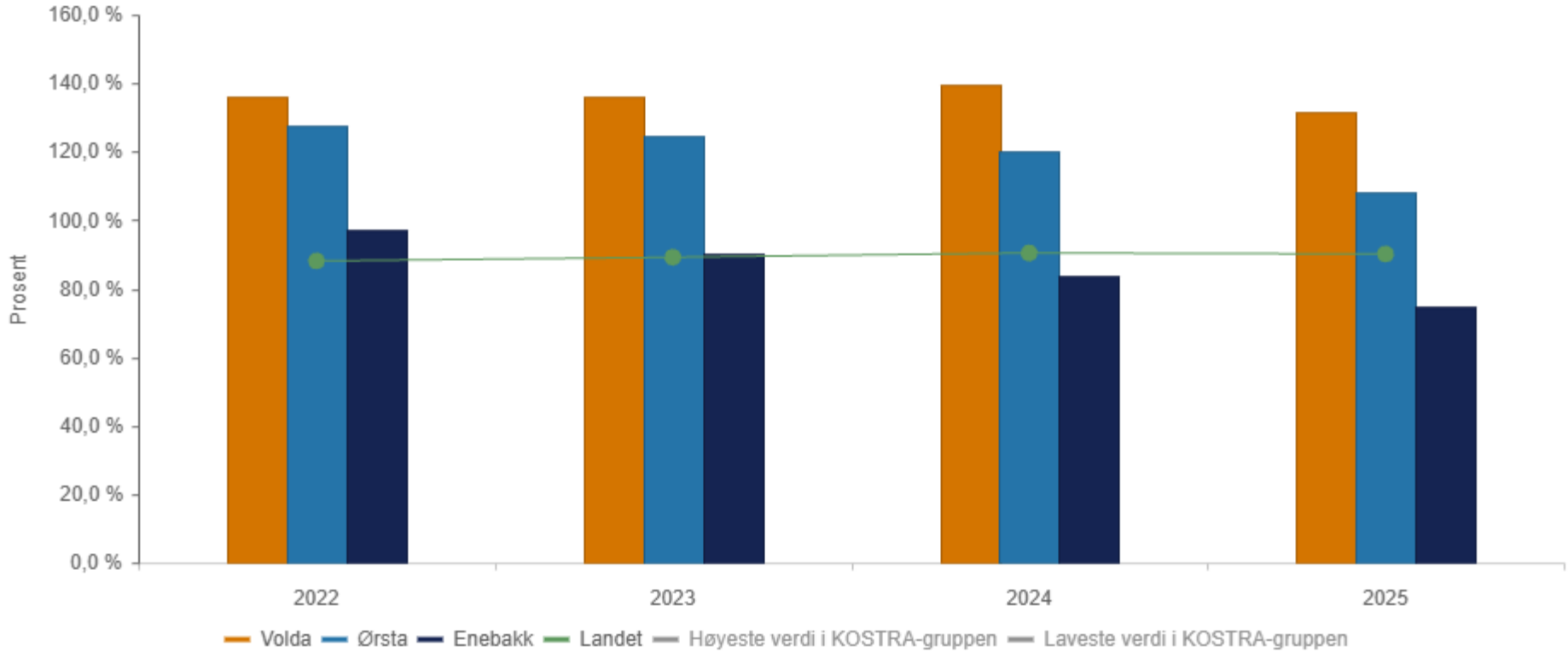
Hvorfor reduseres auksjonsinntektene?

- **Færre grønne soner:** Vekst (og påfølgende auksjoner av ny kapasitet) tilbys kun i produksjonsområder som defineres som «grønne» på grunn av lav lakseluseffekt på villaks. I runden for 2026 er det vesentlig mindre rom for vekst. Det er lagt opp til en samlet vekst på kun rundt 8 300 tonn maksimalt tillatt biomasse (MTB) fordelt på tre grønne områder. Regjeringen.no +2
- **Miljømessig nedtrekk:** I områder med rødt lys må kapasiteten reduseres med 6 prosent. Dette gir ingen ny kapasitet å auksjonere bort, og reduserer i stedet det eksisterende produksjonsgrunnlaget. Regjeringen.no +1
- **Færre tonn til salgs:** Til sammenligning ble det i 2024 solgt over 17 300 tonn kapasitet som innbragte nesten 5,3 milliarder kroner. Den reduserte tilgjengelige kapasiteten for 2026-auksjonene betyr at de samlede salgssummene faller drastisk sammenlignet med tidligere toppår. Fiskeridirektoratet +2

Volda kan hamne på ROBEK etter nyttår

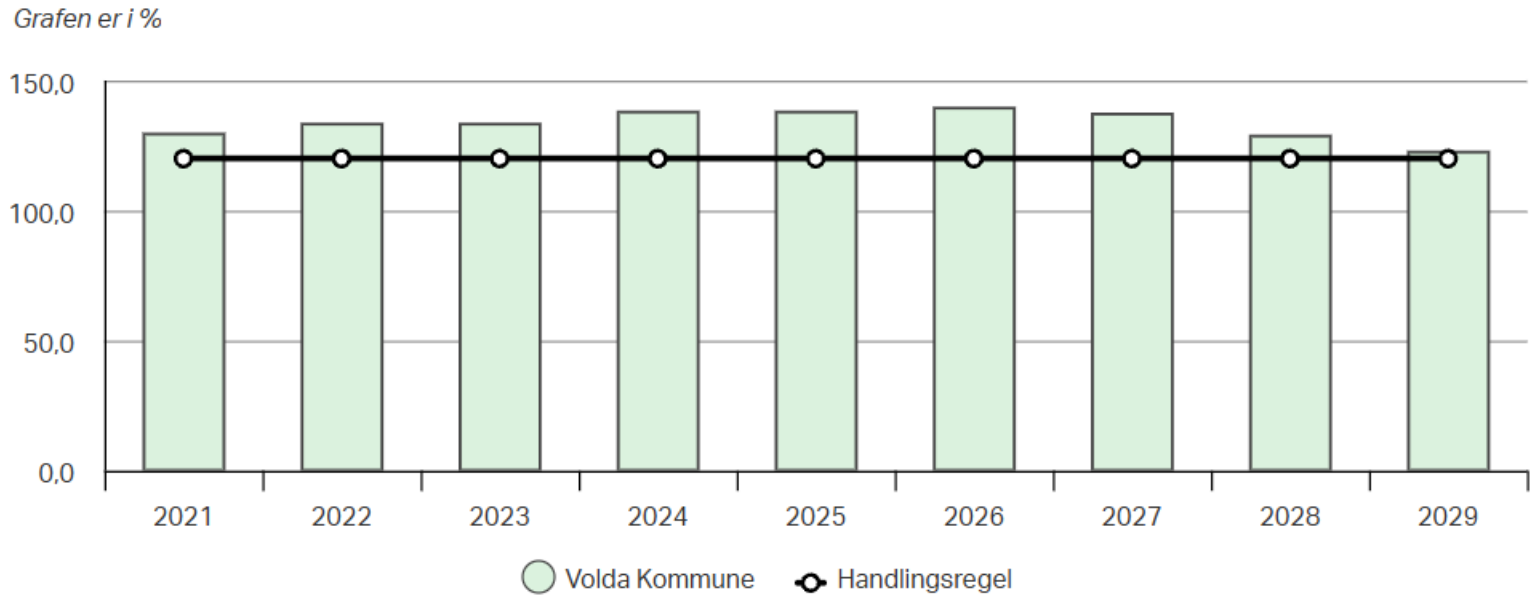

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2022	2023	2024	2025
Volda	136,0 %	135,9 %	139,8 %	131,6 %
Ørsta	127,4 %	124,5 %	120,1 %	108,2 %
Enebakk	97,0 %	90,4 %	83,8 %	74,6 %
Landet	88,1 %	89,2 %	90,4 %	90,1 %

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	Budsjett 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029
Volda Kommune	129,6 %	133,4 %	133,5 %	138,0 %	138,1 %	139,5 %	137,5 %	128,4 %	122,6 %
Handlingsregel	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %	120,0 %

Norges Bank hever styringsrenten med 0,25 prosentpoeng

Sentralbankens snuoperasjon er i gang.

Renter er IKKE en del av den kommunale deflatoren!!

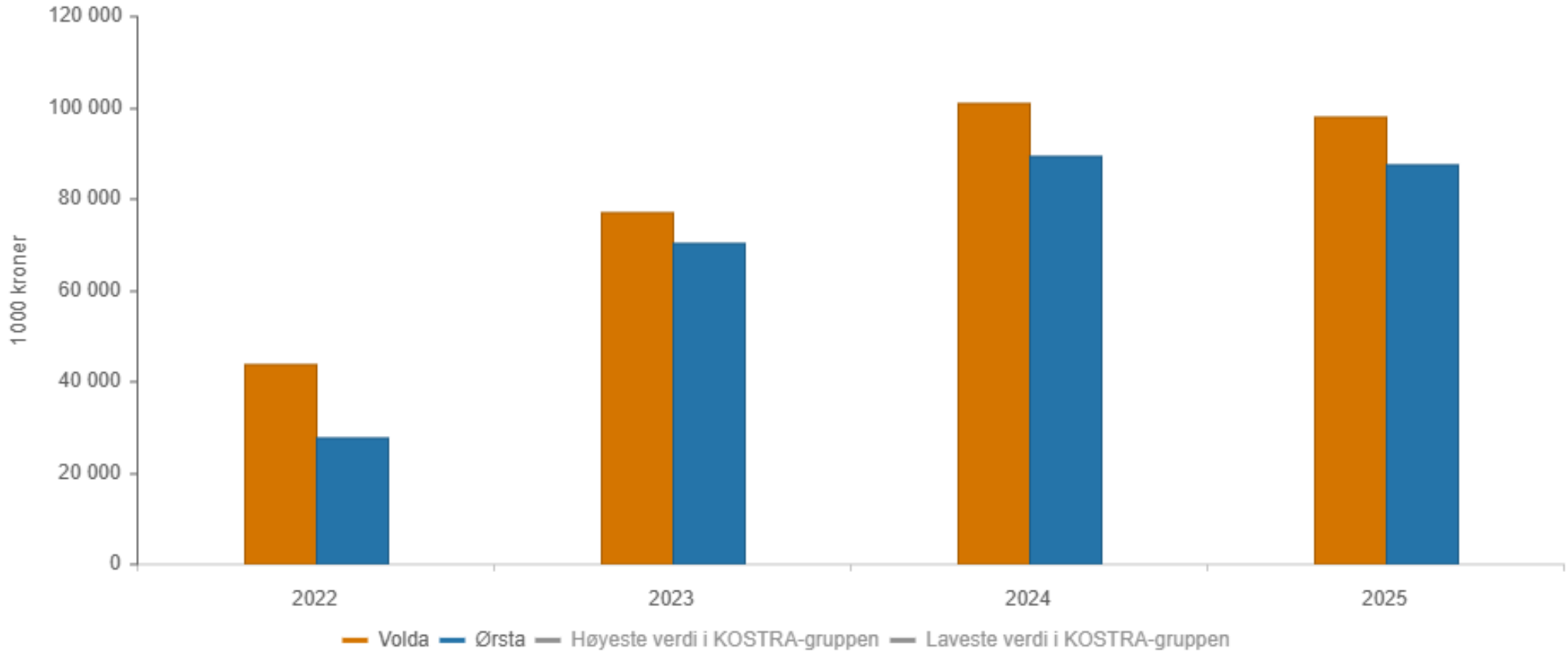
(Sortland får ikke mer penger av staten fordi om rentene øker)

NIVI Analyse a/s

Renteutgifter Beløp (1000 kr)

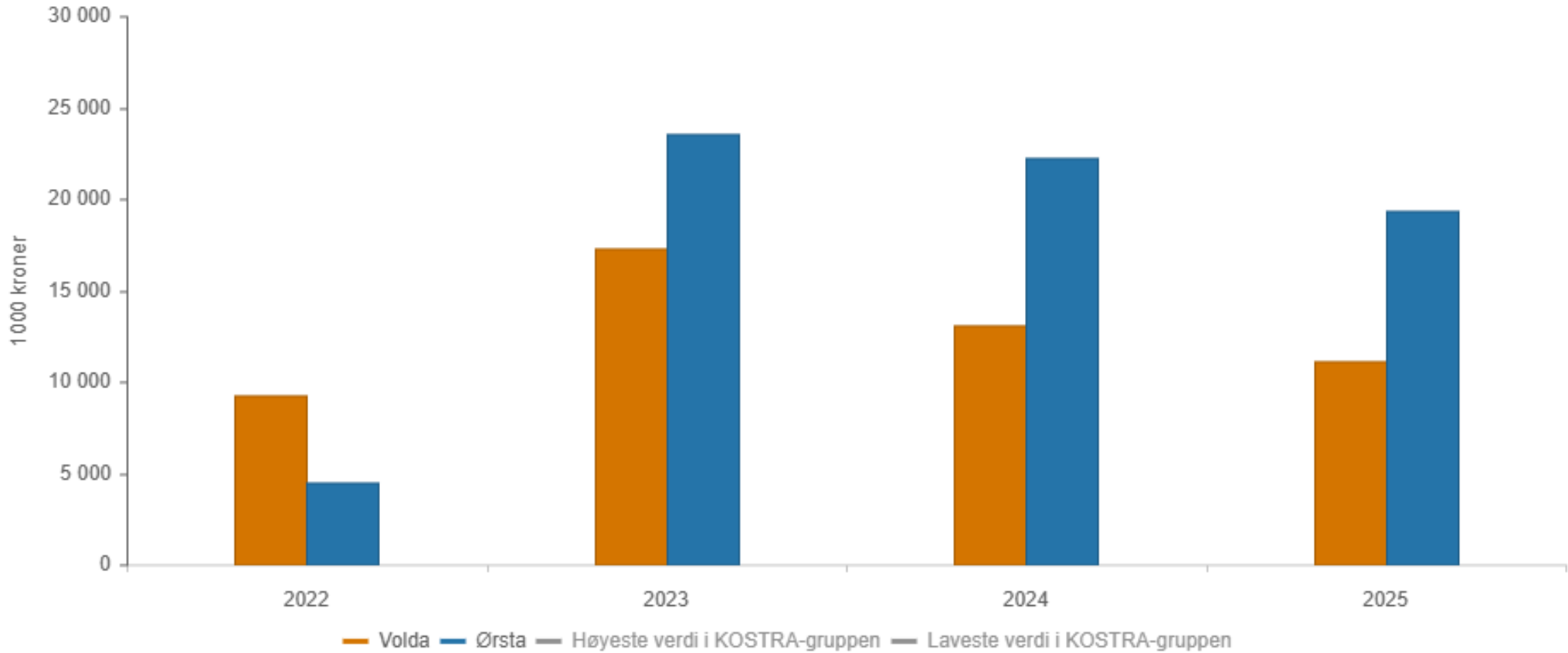
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2022	2023	2024	2025
Volda	43 623	77 164	100 969	98 120
Ørsta	27 566	70 144	89 332	87 627

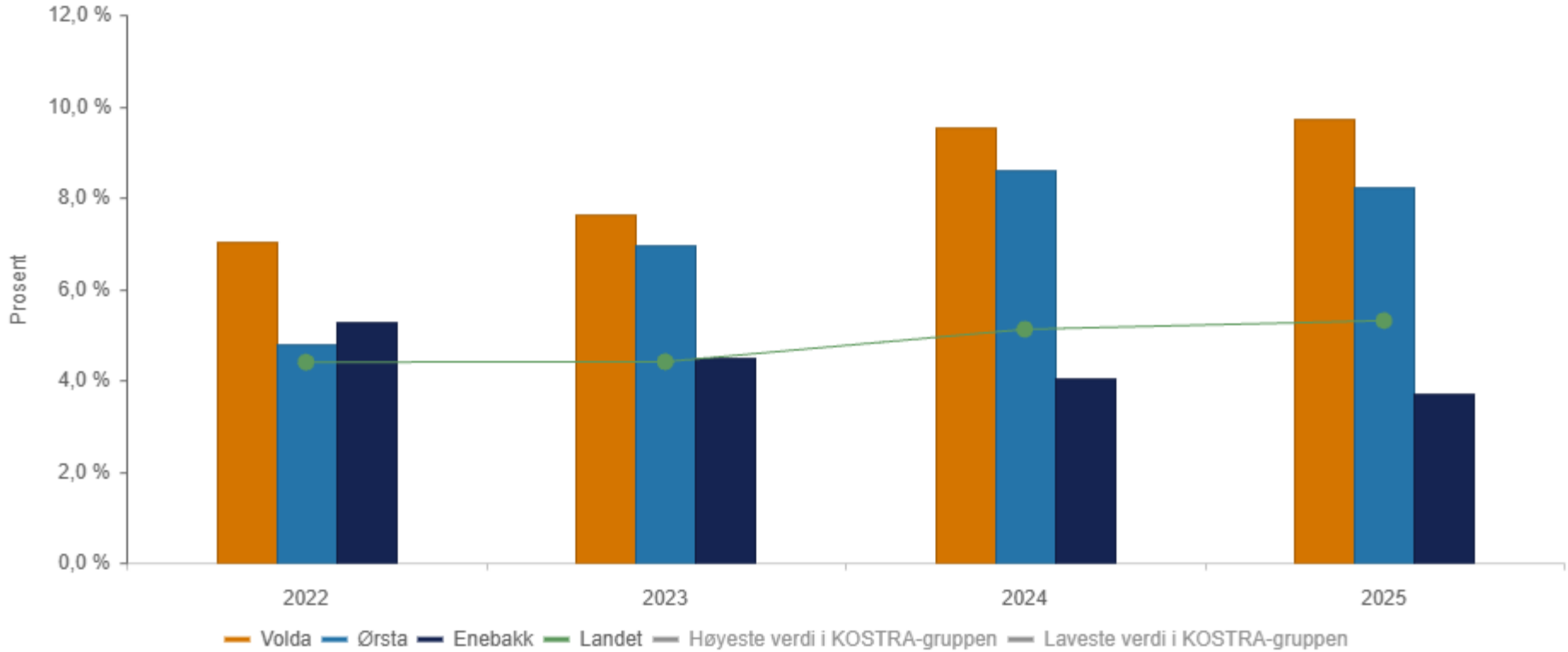
Renteinntekter Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2022	2023	2024	2025
Volda	9 211	17 293	13 128	11 151
Ørsta	4 518	23 585	22 256	19 374

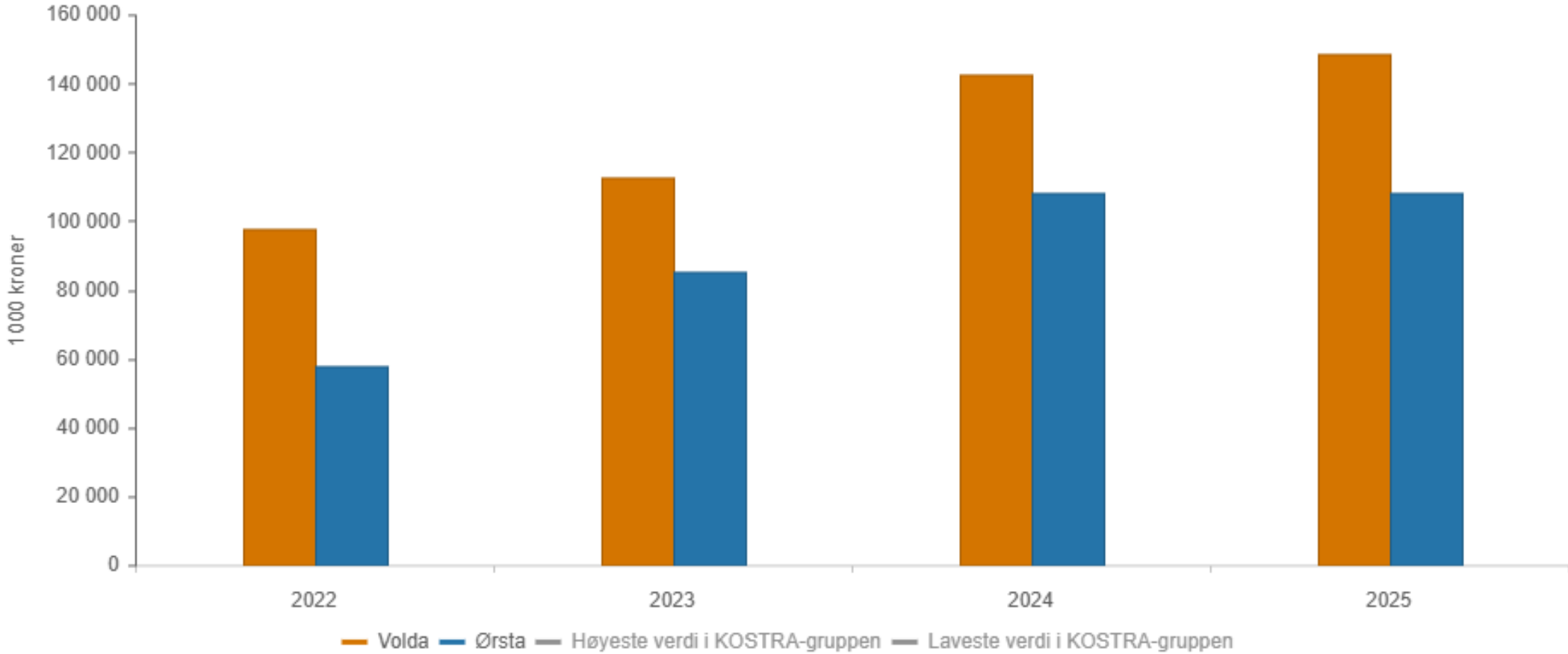
Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2022	2023	2024	2025
Volda	7,0 %	7,6 %	9,5 %	9,7 %
Ørsta	4,8 %	7,0 %	8,6 %	8,2 %
Enebakk	5,3 %	4,5 %	4,0 %	3,7 %
Landet	4,4 %	4,4 %	5,1 %	5,3 %

Netto finansutgifter (E) Beløp (1000 kr)

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

	2022	2023	2024	2025
Volda	97 930	112 680	142 703	148 676
Ørsta	57 984	85 292	108 185	108 204

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Volda og Ørsta og kommune-Norge?

Toten

Folkeavstemning: Klart nei til storkommune på Toten

Storkommunen Toten. Den største av alle i Innlandet, med 60.000 innbyggere og Gjøvik som hovedstad. Det var den drømmen som mange ved Mjøsa gikk og bar på, men den brast. Tre tydelige flertall takket nei til kommunesammenslåing i folkeavstemningene som ble avsluttet onsdag. 64 prosent sa nei på Gjøvik. 62 prosent sa nei på Østre Toten. 58 prosent sa nei på Vestre Toten.

Gjøvik og Toten er fortsatt tre helt forskjellige ting

NIVI Analyse a/s

Alle vil forandre - men ingen vil forandres

(det ligger jo i selve ordet; «for andre» ☺)

Drivkrefter som utfordrer bærekraften i Volda og Ørsta og kommune-Norge?

NIVI Analyse a/s

Men hvorfor gjør vi det ikke?

Beredskap er **enkelt**

Finn sårbarheten, og gjør noe med den.

Kommuneøkonomi er ikke en sånn «hokus-pokus»-greie…

Nyheter

Seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent (f.h.), kommunedirektør Jan Hugo Sørensen i Nordreisa kommune og Kinn-ordfører Ola Teigen (Ap) under årets Komøk-konferanse der temaet var nettopp «Ressurskrise eller prioriteringskrise?» Foto: Elin Svendsen

Mener kommuner driver med faktafornektelse: – 100 kommuner på Robek om 10 år

Seniorrådgiver Håvard Moe i KS Konsulent frykter sammenbrudd i deler av kommunesektoren om få år.

Elin Svendsen

PUBLISERT 28.06.2023 - 08:48 SIST OPPDATERT 22.08.2023 - 13:45

Berre 20 av over 80 skular lagt ned - Lone (15) er glad ho fekk behalda skulen sin

Over 80 skular var i faresona for nedlegging i 2024. Men berre ein firedel vart faktisk nedlagt. – Viser manglande lokalpolitisk handlingsvilje, meiner konsulent.

Tidens Krav

Meninger Sport Lokalfotball Podkast Hjernetrim Annonsering

nyheter

Høyre redder Todalen skole

Ullensaker:

Redder skole og oppvekst fra harde kutt

25. november 2025 kl. 18:16

NYHEITSSENTER MØRE OG ROMSDAL, VOLDA KOMMUNE, SKULE OG UTDANNING MØRE OG ROMSDAL

Reddar Dalsfjord skule

Formannskapet i Volda har i kveld samrøystes vedtatt å redde Dalsfjord skule og ungdomstrinnet på Folkestad frå nedlegging.

Det melder Møre-Nytt.

Eikanger skule redda i Alver kommune

I dag avgjorde kommunestyre i Alver kva framtida til barnehage- og skulebruksplanen skulle vere.

Eit framlegg frå Høgre, KrF, Frp, og Venstre redda Eikanger skule.

Dette med 21 stemmer for og 20 stemmer mot.

Dermed blir også skulane Myking, Austebygd, Kløvheim lagt ned.

I framlegget føreslo partia å flytte Kløvheim skule til Eikanger skule, og at det ikkje blir sett av midlar til dringar eller nybygg.

Bodø-politikerne redder to barneskoler fra nedleggelse

Etter flere måneders intens kamp rundt skolestrukturen i Bodø har politikerne besluttet å videreføre Østbyen og Alstad barneskoler, til tross for kommunens alvorlige økonomiske problemer.

Paal Svendsen

TEKST

Publisert 12.11.2024 - 13:46

Sist oppdatert 12.11.2024 - 13:50

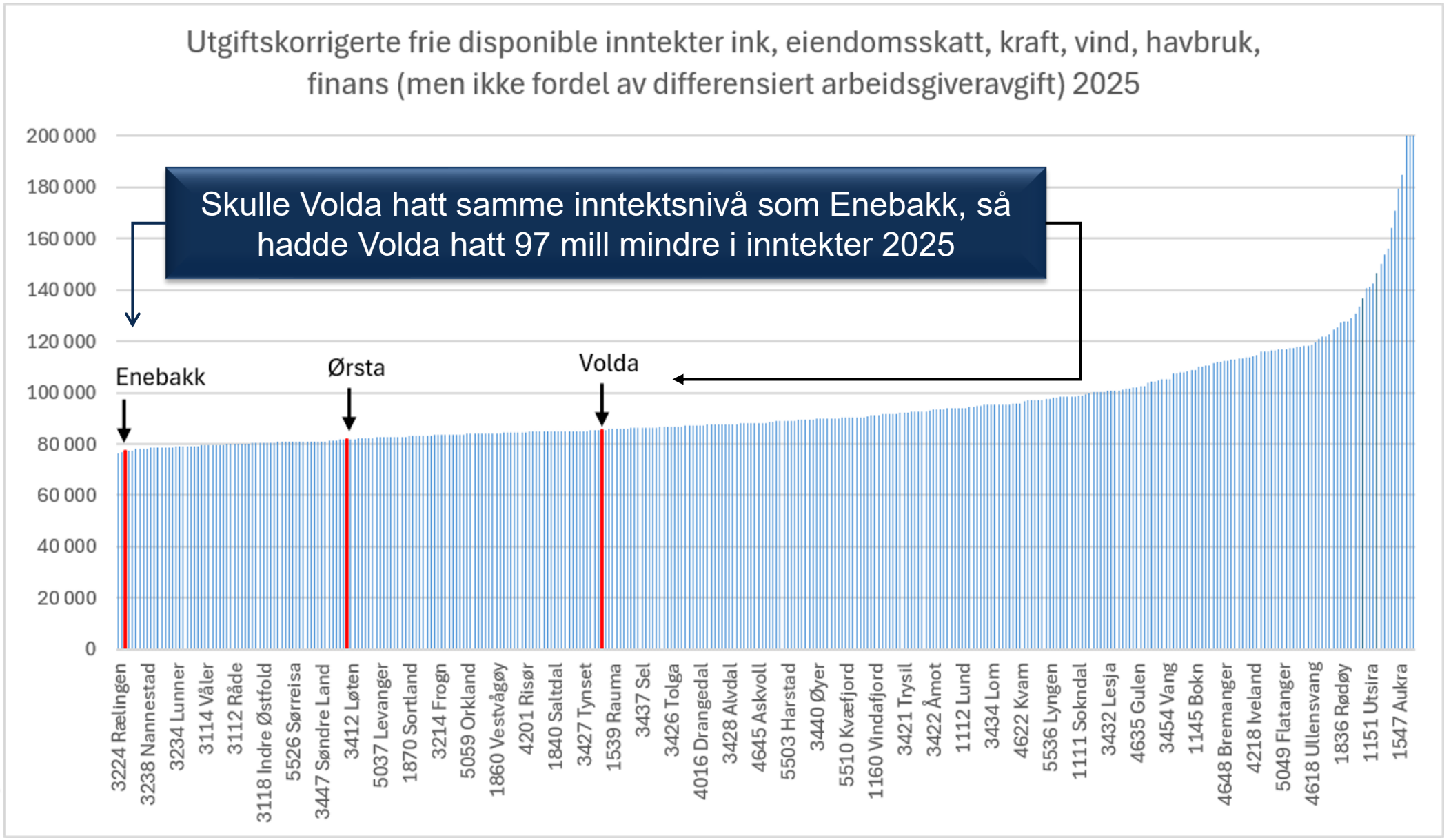

27. mars, 2025

Berg reddes i kommunestyret

Berg skole reddes i kommunestyret. Men Gimles skjebne lever videre i uvissheten. Et flertall bestående av Høyre, Arbeiderpartiet, Krf, Frp og to uavhengige representanter ber kommunedirektøren om å utrede videre.

NIVI Analyse a/s

Utgiftskorrigerte frie disponible inntekter ink, eiendomsskatt, kraft, vind, havbruk, finans (men ikke fordel av differensiert arbeidsgiveravgift) 2025
Skulle Volda hatt samme inntektsnivå som Enebakk, så hadde Volda hatt 97 mill mindre i inntekter 2025
Enebakk
Ørsta
Volda
200 000
180 000
160 000
140 000
120 000
100 000
80 000
60 000
40 000
20 000
0
3224 Rælingen
3238 Nannestad
3234 Lunner
3114 Våler
3112 Råde
3118 Indre Østfold
5526 Sørreisa
3447 Søndre Land
3412 Løten
5037 Levanger
1870 Sortland
3214 Frogn
5059 Orkland
1860 Vestvågøy
4201 Risør
1840 Saltdal
3427 Tynset
1539 Rauma
3437 Sel
3426 Tolga
4016 Drangedal
3428 Alvdal
4645 Askvoll
5503 Harstad
3440 Øyer
5510 Kvæfjord
1160 Vindafjord
3421 Trysil
3422 Åmot
1112 Lund
3434 Lom
4622 Kvam
5536 Lyngen
1111 Sokndal
3432 Lesja
4635 Gulen
3454 Vang
1145 Bokn
4648 Bremanger
4218 Iveland
5049 Flatanger
4618 Ullensvang
1836 Rødøy
1151 Utsira
1547 Aukra

Noen ubehagelige sannheter

- Kommuneøkonomi er et 0-sumsspill
  - Ingen kan få det bedre uten at noen får det verre
  - Skjermes et eller flere områder, øker behovet tilsvarende på andre
- Administrasjonen kjenner tjenestene best og må spille opp realistiske alternativ
- Politisk avveining:
  - Hvilke grupper skal prioriteres?
  - Hvilke grupper skal ”betale regningen”?

Kommuneøkonomi

Sjekk hele lista for hva kommunen kan spare over 200 millioner på: – Dette vil smerte

Kommunestyret i Stange sluttet seg **23. oktober 2026 til en omstillingspakke på om lag 126 millioner kroner**, med enkelte justeringer i kommunedirektørens forslag. Beløpet omfatter **både utgiftskutt og økte inntekter**, blant annet økt eiendomsskatt. Det er derfor ikke 126 millioner i rene kutt i tjenestene.

Stange kommune +1

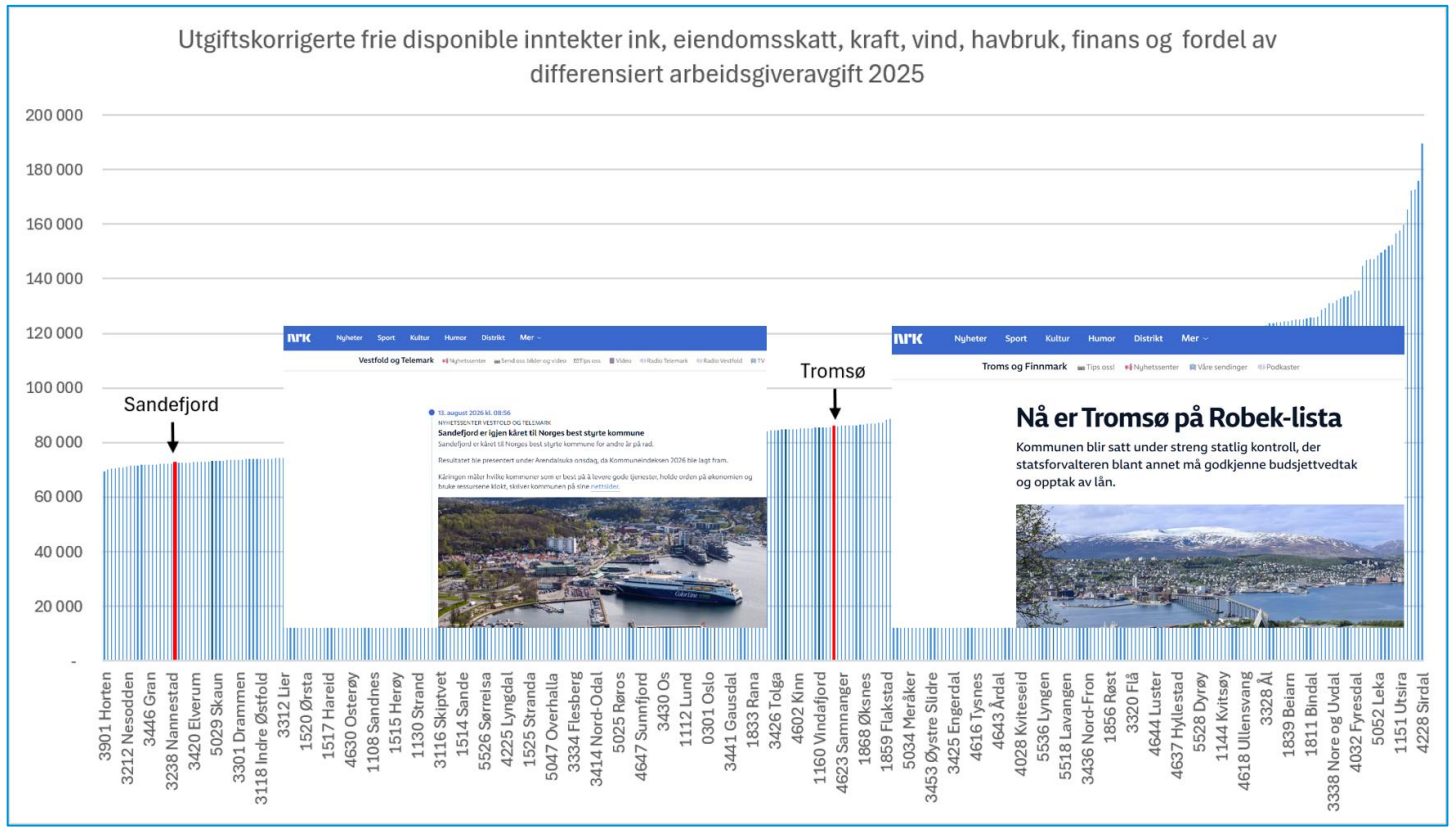
Rammesaken fastsetter prioriteringene for videre budsjettarbeid. Endelig budsjettvedtak skjer **18. desember**,

NIVI Analyse a/s

Hvor skal grensa gå mellom «umulighet» og manglende politisk vilje til endring?

Hva kan bli summen av disse drivkreftene for Volda og Ørsta og Kommune-Norge?

NIVI Analyse a/s

Kommunescenarier 2040

Sammenbruddet

Veien til dit ingen ville

Smertens vei

Tilpasning år for år

Tenke langt

- handle nå

AIVI Analyse a/s

Konklusjon:

Ørsta og Volda må omstille kraftig de neste årene for å møte fremtiden

Paradigmeskifte;

Vi må ta struktur-, samarbeids-, produktivitets-, og tjenestedebattene ut i fra hva vi får tak i av kvalifisert personell – ikke hva vi har råd til eller lyst på!

Bør Ørsta og Volda slå seg sammen?

Ja, selvfølgelig!

NIVI Analyse a/s

DEBATT

Vi må sette tjenester opp mot hverandre

Hvis vi faktisk skal prioritere, må noe være viktigere enn noe annet. Barn mot eldre for eksempel.

https://www.kommunal-rapport.no/meninger/vi-ma-sette-tjenester-opp-mot-hverandre/877848?utm_campaign=2026-10-23%3A+Nytt+fra+Kommunal+Rapport+23%2F10%2F26&utm_source=daily_newsletter&utm_medium=email

NIVI Analyse a/s

Spørsmålet må snus på hodet:

Gitt alle de utfordringen Ørsta og Volda står ovenfor:

Hvorfor skal dere ikke gjøre det? Og hva blir i så fall verre ved å slå dere sammen?

Analyse a/s

Venn
Sjef
Kollega
Næringsdrivende
Nabo
Ansatt
Politiker
Familie
Roller i små samfunn

To viktige ting dere MÅ huske etter dagens innlegg:

1. Dette kan ikke (alene) løses med mere penger!
2. Det går ikke over!

NIVI Analyse a/s

Takk for oppmerksomheten

hm@nivianalyse.no
48148813